

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 2014-2020 НА ОБЩИНА ШУМЕН

Април, 2014 година

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ВЪВЕДЕНИЕ	11
II.	СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА.....	15
1.	Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор	15
2.	Отраслова структура на общинската икономика	18
3.	Селско и горско стопанство	23
4.	Туризм.....	27
5.	Общински дружества и предприятия	34
6.	Финансово състояние на община Шумен	35
III.	РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ.....	38
1.	Демографска структура	38
2.	Икономическа активност на населението и пазар на труда	55
3.	Образование	60
4.	Здравеопазване.....	69
5.	Социални услуги.....	71
6.	Култура.....	76
7.	Спорт	90
IV.	СЕЛИЩНА СИСТЕМА, ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА	93
1.	Селищна система	93
7.	Водоснабдяване и канализация	94
8.	Транспортни мрежи и инфраструктура	97
9.	Енергийна мрежа и системи	103
10.	Телекомуникационни мрежи.....	113
V.	ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ.....	114
1.	Въздух	114

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.	Водни ресурси	116
3.	Почви.....	117
4.	Флора и фауна	118
5.	Отпадъци	118
6.	Зелени системи.....	124
7.	Защитени зони и територии	126
VI.	ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ГРАДСКОТО РАЗВИТИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА	128
VII.	АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	129
VIII.	SWOT АНАЛИЗ	132
IX.	ВИЗИЯ	135
X.	СТРАТЕГИЯ.....	137
1.	Съгласуваност и допълняемост със стратегически документи от по-високо ниво .	137
2.	Приоритети и специфични цели на ОПР на община Шумен 2014-2020 г.	140
3.	Мерки и проекти	143
4.	Принос на проектите за постигане на специфичните цели.....	144
XI.	ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	156
XII.	ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА.....	158
XIII.	НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА.....	159
1.	Правила и процедури за осъществяване на мониторинг и оценка на ОПР на община Шумен 2014-2020г.	159
2.	Вътрешен и външен мониторинг.....	162

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.	Източници на информация за извършване на наблюдение и оценка на ОПР	163
4.	Индикатори за оценка на изпълнението на ОПР	165
5.	Работна група за наблюдение (мониторинг) на изпълнението на ОПР 2014-2020г.	165
6.	Координация и сътрудничество между община Шумен, областта и региона:.....	168
XIV.	ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	169
1.	Основни положения	169
2.	Организиране и провеждане на публични обсъждания в процеса на разработване на ОПР 2014-2020г.	172
3.	Изпълнение на дейности при изпълнение на ОПР.....	173
XV.	ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР	174
XVI.	Приложение 1: индикатори за наблюдение на изпълнение на ОПР.....	175
XVII.	Приложение 2: Програма за реализация на ОПР	176

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
АНТП	Ансамбъл за народни танци и песни
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ГПЧЕ	Гимназия с преподаване на чужди езици
ДКТ	Драматично-куклен театър
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДНА	Дом на народната армия
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗРП	Застроителен и регулационен план
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАР	Историко-археологически резерват

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ИКШ	Индустриална камара Шумен
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
КТА	Комбинат за товарни автомобили
МБТ	Механично и биологично третиране
МОН	Министерство на отбраната и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРР	Министерство на регионалното развитие
МТБ	Материално-техническа база
НИАР	Национален историко-археологически резерват
НИАР	Национален историко-археологически резерват
НПС	Неправителствен сектор
НСИ	Национален статистически институт
НУ	Начално училище
НЧ	Народно читалище
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление 2014-2020 г.“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020 г.“
ОПНИР	Оперативна програма „Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020 г.“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.“
ОУ	Основно училище
ОУП	Общ устройствен план
ОШИ	Обединена школа по изкуства
ПДК	Пределно допустима концентрация
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейна вода
ПУП	Подробен устройствен план

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПЧП	Публично-частно партньорство
РБ	Регионална библиотека
РИМ	Регионален исторически музей
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СИР	Североизточен район
СОУ	Средно общообразователно училище
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
ТППШ	Търговско промишлена палата Шумен
ТСБ	Териториално статистическо бюро
УПИ	Урегулиран поземлен имот
ФЕЦ	Фотоволтаична електрическа централа
ФК	Футболен клуб
ФПЧ10	Фини прахови частици
ХГ	Художествена галерия
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ШАРХ	Шуменска асоциация на ресторантьорите и хотелиерите
ШУ	Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”

СПИСЪК НА ДИАГРАМИТЕ

Диаграма 1: Намаление на населението между последните две преброявания през 2001г. и 2011г. 39

Диаграма 2: Гъстота на населението на Р България към 01.02. 2011 г..... 41

Диаграма 3: Структура на населението по местоживеење в община Шумен през 2007 г., 2010 г. и 2012 г. 42

Диаграма 4: Разпределение на населението в община Шумен според възрастта към 01.02.2011 г..... 43

Диаграма 5: Разпределение на населението на в град Шумен и селата според възрастта към 01.02.2011 г..... 45

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

<i>Диаграма 6: Разпределение на населението на община Шумен по пол</i>	<i>46</i>
<i>Диаграма 7: Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст на 48</i>	
<i>Диаграма 8: Механично движение на населението на община Шумен за периода 2007-2012 г.</i>	<i>49</i>
<i>Диаграма 9: Етническа структура на населението в община Шумен към 01.02.2011г.</i>	<i>51</i>
<i>Диаграма 10: Население на 7 и повече навършени години в област Шумен и община Шумен по завършено образование.....</i>	<i>54</i>
<i>Диаграма 11: Динамика на броя на заетите лица в област Шумен и община Шумен за 2008г. и 2011г.</i>	<i>56</i>
<i>Диаграма 12: Заети и безработни лица от икономически активните лица по етническа принадлежност към 1.2.2011г.</i>	<i>59</i>
<i>Диаграма 13: Разпределение на децата и учениците в дневна форма на обучение</i>	<i>61</i>

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор Източник: ТСБ Шумен, 2008-2013г.	15
Таблица 2: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор според вида им	16
Таблица 3: Основни показатели за 2012г. по икономически дейности на предприятията от нефинансовия сектор	18
Таблица 4: Основни показатели за 2012г. на отраслите от преработващата промишленост	19
Таблица 5: Показатели за отглежданите култури в община Шумен през 2013 г.	24
Таблица 6: Площи, заети с основни култури на територията на община Шумен през 2007 г и 2013 г.	25
Таблица 7: Отглеждани животни на територията на община Шумен	26
Таблица 8: Основни показатели в туризма.....	32

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица 9: Оценка за финансовото състояние на общините с население над 50 000 души.....	37
Таблица 10: Динамика на населението на община Шумен към 31 декември през 2007-2012 г.....	39
Таблица 11: Разпределение на населението на община Шумен, в град Шумен и селата според възрастта към 01. 02.2011 г.	43
Таблица 12: Естествено движение на населението на Р България, област Шумен и община Шумен за периода 2007-2012 г.	46
Таблица 13: Механично движение на населението на Р България, област Шумен..	48
Таблица 14: Население на 7 и повече навършени години в община Шумен по завършено образование и етническа принадлежност.....	54
Таблица 15: Регистрирани безработни лица в периода 2007 - 2013г.	57
Таблица 16: Основни показатели за общинските училища и детските градини.....	62
Таблица 17 Брой учащи (I-VIII клас), напуснали училищата.....	65
Таблица 18: Предоставяни социални услуги на територията на община Шумен към 31.12.2013 г.	72
Таблица 19: Водоснабдени населени места в община Шумен.....	95
Таблица 20: Републиканска и общинска пътна мрежа на територията на община Шумен	99
Таблица 21: Списък на общинските пътища на територията на община Шумен	99
Таблица 22 Количества битови отпадъци.....	118
Таблица 23 Складове за опасни отпадъци - пестициди	121

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА/ ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

Община Шумен е разположена в централната част на Североизточна България и заема площ от 652 290 дка. На север тя граничи с община Хитрино, на североизток - с общините Каспичан и Нови Пазар, на югоизток - с община Провадия, на юг - с общините Смядово и Велики Преслав, и на запад - с община Търговище.

Територията на общината се отличава с плодородна земя и живописни местности, с благоприятно географско положение, което е предопределило преминаването през нейната територия на важни транспортни магистрали. Град Шумен е административен център на Шуменска област.

Територията на община Шумен се включва в рамките на Дунавската равнина и се характеризира с хълмист и сравнително еднообразен релеф. В северната част на общината са разположени крайните части на Лудогорското плато и Самуиловските височини, които постепенно преминават в Шуменското плато. Източната част от територията на общината е заета от Провадийското плато. Между двете плата се намира Шуменското поле, широко отворено на североизток и юг.

Територията на общината е бедна на използваемите подземни природни богатства. Основните полезни изкопаеми в общината са нерудните. От дъната на по-големите реки, като Камчия, Поройна и Дивдядовска, се извлича пясък и чакъл като строителен материал. Проучени и доказани са запаси на мергелни глини край с. Ветрище и кв. Дивдядово в гр. Шумен (използват се в строителството при производството на тухли и изолационни материали), на варовити пясъци в землището на с. Лозево (използвани при производството на външни мазилки за сгради), на фелдшпатови пясъци край с. Средня (използвани в керамичната промишленост), на пясък и баластра край с. Радко Димитриево (за нуждите на строителството) и на скални материали край кв. Мътница (използват се за нуждите на пътното строителство). Освен споменатите нерудни изкопаеми, на територията на общината не са разкрити други полезни природни богатства.

Климатът на общината се отличава с ясно изразен умерено-континентален характер. Средната продължителност на слънчевото греене е 2204 часа годишно и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност. Температурният режим на общината е типичен за умерено-континенталния тип климат - с горещо лято и студена зима.

Характерни за общината са проявата на късни пролетни и ранни есенни мразове, които могат да имат неблагоприятно въздействие върху селскостопанските култури. Чести неблагоприятни явления през зимата са обледяванията на електропроводите.

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Средногодишното количество на валежите е 606 мм, което е значително по ниско от средната за страната стойност (650 мм). Разпределението по месеци и сезони съответства на типичния за континенталния климат режим с максимум през късна пролет и ранно лято и минимум през късно лято и есен. Характерни за общината са градушките през топлото полугодие, както и интензивните валежи.

Преобладаващите ветрове са североизточните, западните и северозападните. Особено опасно за земеделските култури е отвяването на снежната покривка, поради проявата на силни северни и североизточни ветрове през студеното полугодие. Това води до снегонавявания, които понякога предизвикват блокиране на транспортните връзки.

Почвената покривка е обусловена от геоложкия строеж и отразява влиянието на континенталните климатични условия, релефа и растителната покривка. На територията на общината са разпространени предимно карбонатни черноземи (в районите на Велино, Царев брод, Макак, северно от Мътница и Мадара) и типични черноземи (в землищата на Дибич, Мадара, Панайот Волон), подходящи за отглеждане на пшеница, ечемик и лозови насаждения.

Установеното почвено разнообразие в общината благоприятства интензивното земеделие и представлява ценен природен ресурс.

Особеностите на климата, в съчетание с геоложката основа, определят смесеното дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в общината, както и относителната бедност на повърхностно течащи води. Източници на почвената влага са главно падащите валежи. Най-голямото водно течение с постоянен воден отток е р. Голяма Камчия. Други по-важни реки, които протичат през общината са Поройна, Дивдядовска, Пакуша, Мадарска.

Земеделските територии заемат 69,85% от площта на общината (при средно за страната 58,7%). Преобладават обработваемите земи, които съставляват 85,67% от всички земеделски площи. Собствеността на земеделските земи е предимно частна - 51,9% от общата територия. Горските територии заемат 17,92% от територията на общината (при средно за страната 33,6%). В голямата си част, горските територии са държавна собственост.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Под режим на защита на територията на общината има три категории защитени територии - резерват ("Букака"), природен парк ("Шуменско плато") и защитени местности ("Могилата", "Дъбове", "Марашка кория", "Мадарски скални венци").

Според Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Шумен е класифициран като град от ниво 4 - средни градове, центрове с регионално значение за територията на областите, които са областни центрове или са други изявени градове. Анализът на съществуващото състояние и наличните функции на Шумен показва, че градът притежава потенциални възможности да премине във 2-ро ниво при подходящо бъдещо развитие и стимулиране.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за развитие (ОПР) на община Шумен за периода 2014-2020 г. е разработен през април 2014г.

При разработването на ОПР са следвани разпоредбите на Закона за регионално развитие¹ и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие² (ППЗРР) и по-специално на чл. 13 и чл. 34, както и на Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020), одобрени през септември 2011 г. от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Процесът на разработване включва следните етапи:

- Подготовка и набиране на информация - провеждане на работни срещи, идентифициране на източниците на информация, съответно лица и процедури за осигуряване на тази информация. Осигуряване на информация от официалните източници Национален статистически институт (НСИ), Териториално статистическо бюро (ТСБ) Шумен, общинска администрация;
- Преглед на актуалните стратегически документи и местните секторни политики;
- Обработка и анализ - набраната първична информация е проверена за наличие на технически грешки или логически несъответствия, обработена, обобщена и анализирана; изготвени са таблици и диаграми. За да се осигури надеждно, актуално и полезно проследяване на съществуващите тенденции и настъпилите промени на територията при сравненията и анализа са използвани данни за периода от 2007 г. до 2012 г.;

¹ Обн., ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., доп., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 23.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. и доп., бр. 82 от 26.10.2012 г., в сила от 26.11.2012 г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г.

² Приет с ПМС № 216 от 2.09.2008 г., обн., ДВ, бр. 80 от 12.09.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г., бр. 5 от 19.01.2010 г.)

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Изготвяне на актуализиран социално - икономически профил на база анализа на набраната информация;
- Идентифициране на силните и слаби страни, възможностите и заплахите (SWOT-анализ) пред устойчивото местно развитие;
- Разработване на стратегическата рамка за развитие на общината - формулиране на визия, цели и приоритети за развитие за общината в съответствие с националните цели и приоритети, заложиени в Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., Регионалния план за развитие на СИР за периода 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Шумен за периода 2014-2020 г., както и целите и приоритетите на ЕС в областта на регионалната политика за програмния период 2014-2020 г. и целите на Стратегията “Европа 2020”;
- Разработване на Програма за изпълнение на плана с конкретни проекти, финансови ресурси и отговорни звена;
- Разработване на Индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за изпълнение на плана;
- Разработване на система от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана;
- Дефиниране на необходимите действия по наблюдение, оценка и актуализация на плана;
- Консултиране със заинтересованите страни - Възложителя, с населението и с членовете на Общинския съвет;

ОПР е съобразен със следните документи:

- 1) Национална стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., приета с Решение на Министерски съвет № 696/24.08.2012 г.;
- 2) Регионален план за развитие на СИР за периода 2014г.-2020г., приет с Решение на МС № 460/ 01.08.2013 г.;
- 3) Областна стратегия за развитие на област Шумен за периода 2014 - 2020 г.;
- 4) Проект на Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.“;
- 5) Проект на Оперативна програма „Добро управление 2014-2020 г.“;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 6) Проект на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.“;
- 7) Проект на Оперативна програма „Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020 г.“;
- 8) Проект на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020 г.“;
- 9) Проект на Програма за развитие на селските райони 2014-2020г.;
- 10) Продуктите от изпълнението на Договор № 13-13-91-U-4/09.01.2014г. с предмет „Разработване на механизъм (вътрешни правила и процедури) за мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на ОПР 2014-2020”, част от Проект № 13-13-91 „Шумен 2020”, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”;
- 11) Продуктите от изпълнението на Договор №13-13-91-U-4/10.01.2014г. с предмет „Организиране и провеждане на публично обсъждане на мисия, визия, стратегически цели, приоритети за разработване на ОПР на община Шумен за 2014-2020г.”, част от Проект № 13-13-91 „Шумен 2020”, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”;
- 12) Интегриран план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) на гр. Шумен, разработен в рамките на проект „Подкрепа за разработка на интегриран план за градско възстановяване и развитие на град Шумен”, финансиран от Оперативна програма „Регионално развитие“;
- 13) План за действие на община Шумен в изпълнение на областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация за периода 2014 - 2020г.);
- 14) Програма за развитие на читалищната дейност в община Шумен през 2014 година;
- 15) Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух на община Шумен период на действие 2011 г. - 2014 г.;
- 16) Общинска стратегия и план за действие за развитие на социалните услуги 2011 - 2016 г.;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 17) Информация за междинна оценка на стратегия за развитие на социалните услуги на областно ниво (2011 - 2016 г.);
- 18) Програма на община Шумен за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива с период на действие 2014 г. - 2020 г.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

II. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ НЕФИНАНСОВИЯ СЕКТОР

Броят на предприятията в нефинансовия сектор на територията на общината през 2012 година е 4 515, което е с 10.5 % повече в сравнение с 2007 година. Тенденцията, която се наблюдава във времето е на постепенно увеличаване до 2009г., след което тенденцията се обръща в посока намаление без обаче да пада под първоначалната стойност. Подобна е и тенденцията при другите основни показатели. Случващото се в икономиката на национално и международно ниво оказва влияние и върху общинската икономика - в резултат от икономическата криза се свива производството в периода 2008-2010г., а започналото оживление в икономиката и подобряването на икономическите показатели за страната след това е една от причините за установяване на тенденция на ограничаване на темпът на спада, а дори и към подобряване на някои от показателите.

Таблица 1: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор
Източник: ТСБ Шумен, 2008-2013г.

Година	брой		хиляди лева				
	Предприятие	Заети лица	Произведе на продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	ДМА
2007	4 084	30 071	1 326 146	1 962 726	1 922 829	1 848 389	666 216
2008	4 609	30 153	1 405 976	2 297 325	2 072 903	2 173 848	831 858
2009	4 803	27 894	1 051 500	1 480 667	1 681 133	1 780 060	730 397
2010	4 677	27 133	1 226 901	2 104 406	1 932 095	2 015 741	725 111
2011	4 549	27 862	1 448 739	2 429 561	2 239 093	2 316 919	774 319
2012	4 515	27 807	1 508 814	2 527 698	2 341 949	2 401 212	803 226

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Повишаването на резултатите от икономическата дейност при същевременно намаление на заетите, говори за повишаване на ефективността на икономиката в общината.

От своя страна промяната в стойностите за дълготрайните материални активи (ДМА) в периода 2007-2009 г. е показател за разширяване на дейността и технологично обновяване на предприятията. Намаляването на стойностите на показателя за 2009 и 2010 г. се дължи на закриване на фирми и изтегляне на инвестиции. След този период обаче настъпва икономическо оживление и съответно фирмите инвестират в разширяване на дейността и/или технологично обновяване.

Таблица 2: Основни показатели на предприятията от нефинансовия сектор според вида им
Източник: ТБС Шумен, 2008-2013г.
Брой предприятия

Вид предприятие	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
Микро до 9 заети	3647	4167	4392	4279	4143	4128
Малки от 10 до 49	349	353	333	318	328	307
Средни от 50 до 249	73	75	67	66	62	65
Големи над 250	15	14	11	14	16	15

Заети лица в брой

Вид предприятие	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
Микро до 9 заети	8131	8456	8845	8490	8258	8286
Малки от 10 до 49	6981	7050	6849	6194	6295	5905
Средни от 50 до 249	7665	7836	6831	6039	6025	5847
Големи над 250	7294	6811	5369	6390	7284	7769

Нетни приходи от продажби в хил.лв.

Вид предприятие	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
Микро до 9 заети	335514	389082	388886	453791	446361	499095
Малки от 10 до 49	521349	570700	459241	467148	572437	515397
Средни от 50 до 249	419170	478356	415622	442639	509557	549185
Големи над 250	646796	634765	417384	568517	710738	778272

ДМА в хил. лв.

Вид предприятие	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
Микро до 9 заети	82801	169563	149470	131916	126170	128701
Малки от 10 до 49	89882	116465	126287	127360	134162	132771
Средни от 50 до 249	147954	171994	191883	177910	172727	184988
Големи над 250	345579	373836	262757	287925	341260	356766

Най-голям брой от предприятията в община Шумен са микро предприятията, следвани от малките и средни предприятия. Въпреки това, при формиране на нетните приходи от продажби, а също и ДМА с най-голям дял са големите предприятия.

За разглеждания период 2007-2012г. броят на микро предприятията нараства от 3647 на 4128 (след като през годините бележи максимална стойност от 4392). Броят на големите предприятия след известни колебания по посока на намаляване и увеличения се запазва на нивото от 2007г. Броят на малките и средни предприятия намалява. Като следствие от икономическата криза предприятията от тези две категории се реструктурират като преминават в по-долната категория с по-малко заети лица или се закриват.

Аналогична тенденция се наблюдава по отношение на броя на заетите лица в отделните категории предприятия.

ДМА и в четирите категории предприятия бележи положителен ръст, като най-висок е относителния дял на нарастване при микро (55.43%) и малките (47.72%) предприятия.

2. ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Таблица 3: Основни показатели за 2012г. по икономически дейности на предприятията от нефинансовия сектор

Източник: ТБС Шумен, 2013г.

Икономически дейности	брой		хиляди лева	
	Предприятия	Заети лица	Нетни приходи от продажба	ДМА
Селско, ловно и горско стопанство	211	2 413	131 069	87 909
Преработваща промишленост	437	8 676	945 148	378 346
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	15	913	33 142	16 430
Строителство	239	2 266	120 774	65 091
Търговия, ремонт на автомобили	1 805	6 477	926 178	110 441
Транспорт, складиране и пощи	317	1 259	75 352	25 926
Хотели и ресторанти	249	1 096	18 976	8 685
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	65	206	5 654	1 717
Операции с недвижими имоти и бизнес услуги	224	349	9 414	45 284
Професионални дейности и научни изследвания	395	799	22 384	6 869
Административни и спомагателни дейности	94	1 266	16 020	7 877
Образование	46	76	1 224	185
Здравеопазване и социални дейности	218	1 610	31 574	24 109
Култура, спорт и развлечения	25	54	1 625	54
Други дейности	1 687	283	2 770	804

От общия брой на работещите предприятия през 2012 година, най-голям е дялът на тези, развиващи дейност в сектор “ Търговия, ремонт на автомобили ” - 29.95%, следвани от “Преработваща промишленост” (7.25%).

Силни отрасли на преработващата промишленост са:

- Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване;
- Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Производство на текстил и облекло; Обработка на кожи; Производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм;
- Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини;
- Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); Печатна дейност.

Таблица 4: Основни показатели за 2012г. на отраслите от преработващата промишленост

Източник: ТБС Шумен, 2013г.

Преработваща промишленост	брой		хиляди лева	
	Предприятия	Заети лица	Нетни приходи от продажба	ДМА
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	80	1 364	122 414	47 636
Производство на текстил и облекло; Обработка на кожи; Производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	65	1 589	26 458	7 580
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); Печатна дейност	41	287	12 415	5 991
Производство на химични продукти	17	673		
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	55	1 110	113 361	36 654
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	79	1 976	361 564	153 927
Производство на електрически съоръжения	6	544	79 422	
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	7	151	10 466	3 364
Производство на превозни средства	4	513	73 162	
Производство на мебели; Производство неклассифицирано другаде	80	442	9 032	5 970

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

По-големи предприятия, развиващи дейност на територията на Община Шумен са:

"ХЕРТИ" АД - производство на леки опаковки от метал , и **ХЕРТИ-М** - производство на термосвиваеми капсули от PVC и фолио.

"ЛАВЕНА" АД - производство и търговия в страната и чужбина с парфюмерийно-косметични и фармацевтични продукти и етерични масла.

"АЛКОМЕТ" АД Фирмата е специализирана в производството на алуминиев прокат, изделия от алуминиеви сплави, проучвателна и проектанска дейност, услуги за населението, търговия в страната и в чужбина.

"ФИКОСОТА СИНТЕЗ" ООД Производство на сапун, миешци, почистващи и полиращи препарати, парфюми и тоалетни продукти.

„НЕС - НОВИ ЕНЕРГИЙНИ СИСТЕМИ” - производство на домакински уреди - бойлери, слънчеви панели, еко котли.

„МАДАРА” АД - търговия на друбно с горива и смазочни материали, техническо обслужване и ремонт на автомобили и мотоциклети, части и принадлежности за тях. Производство на автомобили, ремаркета.

"ТРОПИК" АД - Консервен комбинат Тропик производство на всички видове зеленчукови, плодови, месни консерви и готови ястия.

"РИЗОВ" ООД Фирмата осъществява производство на мелничарски продукти, нишесте и нишастени продукти - производството на зърнени култури.

"ТОНИ М" Произвежда дамска конфекция в малки серии с голямо разнообразие от модели. За всеки сезон - официални костюми за деловите жени, спортно елегантна линия за ежедневието. Разнообразие на десените и рядко повтарящи се модели. Производството на фирмата отговаря на всички европейски стандарти за качество. Тони М е един от авторитетните производители на дамско облекло на вътрешния пазар, като облекла с марката Тони М са известни вече и в някои страни на Европа.

"ХАН ОМУРТАГ" АД специализирана компания в областта на производството на стенни и подови керамични плочки, включително декоративни елементи към тях - фризове и центрове, както и керамични плочки с ниска водопоглъщаемост за външно полагане - гранитогрес.

"НИКИ БТ" АД - преработка на тютюн.

"АВГУСТА МЕБЕЛ" АД- производство на стилнови мебели от масивна букова, дъбова и иглолистна дървесина мебели, плочи от дървестни частици и естествени фурнири. Търговия в страната и чужбина.

„ДИАВЕНА" АД е първата частна фирма, производител на рибни консерви в България.

„ИТАЛ ФУУД ИНДЪСТРИ" - производство на хлебни и сладкарски изделия.

Тотал М ООД - Производство на тръбна и корпусна мебел за дома и офиса.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

„Карлсберг България” АД - дружеството е правопреемник на „Шуменско пиво” АД.

Предприятията в общината се възползват в пълна степен от възможностите за финансиране на оперативните програми „Развитие на човешките ресурси 2007-2013“ и „Конкурентоспособност на българската икономика 2007-2013“ като са изпълнили или изпълняват проекти на обща стойност от 35 000 000 лева за повишаване на енергийната и екологична ефективност и модернизация на производството, и на стойност от 1 000 000 лева за обучение на персонал и подобряване на условията на труд.

Икономическите дейности са концентрирани на територията на двете промишлени зони в града - кв. Индуриален представляващ Индуриална /Производствено-складова/ зона със ЗРП, одобрен през 1996г., и Нова индуриална зона, създадена с решение № 197 от 25.09.2008г. на Общински съвет - Шумен, обхващаща земите, включени в „Индуриален парк Шумен” АД, впоследствие обособени като селищно образувание „Индуриален парк Шумен”. Освен тях съществува още една малка производствена зона, в която дейност осъществява пивоварна „Шуменско пиво”.

Акционерно дружество „Индуриален парк Шумен” АД е учредено с решение № 271 от 18.1.2008г. на Общинския съвет с предмет на дейност изграждане на индуриална зона с цел продажба на имоти от същата на инвеститори, желаещи да изградят промишлени и търговски предприятия. Община Шумен апортира в дружеството поземлените имоти - общинска собственост, включени в територията на Новата индуриална зона с обща площ 2 308.529 дка, оценени от вещи лица на стойност 3974 хил. лв., а частният инвеститор участва с паричната вноска в размер на 5 961 хил. лв. Община Шумен е предоставила на концесионера „Индуриален парк Шумен” АД концесия с предмет - право на експлоатация върху следните обекти от обществен интерес - публична общинска собственост: „проектиране и изграждане на всички улици на територията на „Индуриален парк Шумен” съобразно одобрения ПУП на урбанизираната територия и тяхното управление и поддържането им след въвеждане в експлоатация на риск на концесионера, както и възстановяване на обектите в случай на природни бедствия.

Голяма част от територията на кв. Индуриален-изток е неусвоена, но Общият устройствен план на града предвижда бъдещо развитие и уплътняване на зоната с производствени и складови дейности. Според ОУП тя може да бъде оформена в три части, като с ПУП да се определи тяхната функционална специализация и връзка помежду им. Размерът на зоната дава възможност в един по-дългосрочен период да се посрещнат и обслужат инвеститорските намерения, като по този начин създава необходимия резерв за нова инвестиционна дейност, така необходима за развитието на града.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОУП на град Шумен предвижда изграждане на нови производствени съсредоточия, развитие на производствените терени извън основните производствени зони, като възможност за по-равномерно разпределение на работните места по градската територия. Предлага се реализирането на нова производствена зона върху площ от 166 ха. в близост до ж.п. линията в посока към пътя към Варна. Новата зона естествено се свързва със сега съществуващата Югоизточна производствена зона. Нейното благоприятно транспортно положение - от едната страна на пътя, и в близост до ж.п. линията, дава възможност основната специализация да включи складово-обслужващи дейности и терени за развитие на промишлеността.

ОУП предвижда и обособяване на логистичен център в югоизточна посока, до магистралата Шумен-Варна.

Според ОУП, направените две предложения за нови производствени съсредоточия по осите на главните магистрални входно-изходни артерии се постига едно по-компактно устройствено развитие на производствените дейности на града и усвояване, което в настоящия етап за инвеститорите е по-целесъобразно и изгодно. Освен това, строителството на празен терен дава възможност за атрактивни функционално-пространствени решения.

Предвидените нови терени за удовлетворяване на предпочитанията за инвестиции "на зелено" заемат голяма площ, тъй като е трудно предварително да бъдат точно определени като място на локализиране.

Успоредно с изграждането на нови предприемачески и обслужващи терени, ОУП предвижда реструктуриране и обновяване на сега съществуващи промишлени терени, като се осигурят възможности за подобряване на транспортните мрежи и връзките им с жилищните и централните градски части, запазване на свободни пространства за обекти на публичната собственост за широко обществено ползване и за зелени площи, за включване на други функции и обекти с непроизводствено предназначение.

През 2012 г. двама инвеститори са купили терени за високотехнологични производства в Индустриален парк Шумен.

В общината осъществяват дейност редица финансови и застрахователни дружества.

ИЗВОДИ

- ✓ Силно развита е преработващата промишленост. Два са основните отрасли, оформящи облика на местната индустрия - Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване и Производство на хранителни

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

продукти, напитки и тютюневи изделия. Други значими икономически дейности са Търговия, Ремонт на автомобили, Строителство и Селско стопанство;

- ✓ Ограничаване на темпа на спада на основните икономически показатели на предприятията, а при някои от тях се регистрира подобряване;
- ✓ Има неусвоени територии в двете промишлени зони;
- ✓ Заявени са намеренията на общината за изграждане на нови производствени терени извън двете промишлени зони, а също и за изграждане на логистичен център;
- ✓ Наличие на интерес за развитие на високотехнологични производства.

3. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

Селското, горско и рибно стопанство генерира 3,8% от нетните приходи от продажби в община Шумен за 2010 г., като след сапада през 2009г. се възстановява тенденцията от предишните години за увеличаване на приходите от продажби.

Земеделските територии заемат 455 629 дка. от общата площ на територията на община Шумен (69,85% от площта на общината при средно за страната 58,7%). Преобладават обработваемите земи, които съставляват 85,67% от всички земеделски площи. Собствеността на земеделските земи е предимно частна - 52,9% от общата територия. По данни за 2012/2013г. най-голяма е площта на нивите: 331 470 дка., следвани от пасища, мери и ливади: 47 473 дка. и трайни насаждения: 15 304 дка.

Данните на Министерството на земеделието и храните от преброяването на земеделските стопанства в България през 2010г. сочат, че 23.7% от използваемата земеделска площ (ИЗП) в област Шумен са в община Шумен - този дял е най-голям дял в областта.

Селскостопанското производство в общината се осъществява от регистрирани земеделски производители по Наредба №3/29.01.1999 г., които могат да бъдат арендатори, наематели, кооперации и ползватели на земеделска земя. Към месец декември 2013 г. в общината има 689 регистрирани земеделски производители. През 2010 г. броят на регистрираните земеделски производители намалява следствие от уедрените площи за ползване. От общо 352 земеделски стопанства с ИЗП по-голяма от 500 дка., най-много са в община Шумен - 70 на брой.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Обработваемите земи са заети от зърнени, технически, фуражни култури, трайни насаждения, зеленчукови култури разпределението, на които е представено в таблица 5.

Таблица 5: Показатели за отглежданите култури в община Шумен през 2013 г.

Източник: Община Шумен

Култури	Площ (дка)	% към обработваемите земи
Пшеница	119 822	34.55%
Ечемик	21 975	6.34%
Рапица	8 565	2.47%
Слънчоглед	89 527	25.82%
Царевица	53 661	15.47%
Трайни насаждения	15 304	4.41%
Други	37 920	10.94%

Общината е типичен зърнодобивен район. Произвеждат се предимно зърнени култури, като делът им в общата земеделска продукция е около 40% - сходна стойност с тази на Североизточен планов район и доста по-висока от националната (около 30-35% през различните години). За сметка на това, по-ниски от националните са засетите площи с трайни насаждения и със зеленчукови култури - средните и големите земеделски стопанства обикновено са специализирани в отглеждането на зърнени и технически култури, докато малките стопанства обикновено имат смесен производствен профил. Трайните насаждения са предимно представени от лозови насаждения. Разширяване на площите с трайни насаждения и зеленчукови култури следва да се разглежда като приоритет. Наличието на съхранена природна среда и екологично чистият район са предпоставка за развитие на екологично чисто земеделие. Изграждането на тържища за плодове и зеленчуци ще повиши конкурентността на продукцията.

Напоителните системи са почти изцяло амортизирани. Поливното земеделие е една от решаващите предпоставки за изграждане на ефективен и конкурентоспособен пазарен сектор. Затова е необходимо да се извърши ремонт и възстановяване на поливните площи и обслужващите ги съоръжения, да се използва целият потенциал за добре устроени поливни площи.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Сравнителен анализ на площите, заети с основни култури е извършен на основата на данни за заетите площи през 2007 г. и 2013 г. (таблица 6). В рамките на областта, на община Шумен се пада най-големият дял от площите, засети с пшеница.

*Таблица 6: Площи, заети с основни култури на територията на община Шумен през 2007 г и 2013 г.
Източник: Община Шумен*

Култури	2007	2013	Абсолютен прираст	Темп на прираста
Пшеница	104160	119822	15662	15%
Ечемик	22955	21975	-980	-4%
Рапица	3720	8565	4845	130%
Слънчоглед	45294	89527	44233	98%
Царевица	33705	53661	19956	59%

Следвайки тенденцията в страната на значително увеличаване на площите с маслодайна рапица, поради добрата реализация на пазара, през 2013 г. площите с рапица в община Шумен са се увеличили с 130% в сравнение с 2007 г. Тази тенденция ще се запази и в следващите години, но безогледното увеличаване на площите с нея, може да влоши хранителния режим на почвите, поради липса на подходящо торене.

Нарастват и площите с царевица и слънчоглед, което с оглед задоволяване потребностите от тях и добрите пазарни перспективи е положителна тенденция.

От животновъдството най-силно са застъпени свиневъдството и птицевъдството.

Основната причина за намаляването на броя на отглежданите животни са изискванията за модернизация на съществуващите съоръжения и оборудване на фермите за достигане на минималните изисквания на Директива 1999/74/ЕО за защита и хуманно отношение при отглеждането на животните. За много от стопаните тези изисквания са непосилни и в крайна сметка се достига до драстичното намаляване на броя на отглежданите животни.

Наблюдава се завишен интерес в отглеждането на зайци и кокошки носачки.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица 7: Отглеждани животни на територията на община Шумен
Източник: Община Шумен 2013г.

Животни	2007	2013	Абсолютен прираст	Темп на прираста
Говеда	3 924	3 954	30	1%
Биволи	155	135	-20	-13%
Овце	12 817	8 843	-3974	-31%
Кози	1 485	952	-533	-36%
Свине	47 918	38 797	-9121	-19%
Кокошки носачки	119 169	670 859	551690	463%
Зайци	11 706	15 251	3545	30%
Пчелни семейства	2 290	2 038	-252	-11%

Проблемите при развитието на животновъдството са: ниски изкупни цени, високи цени на концентрирани фуражи, липса на осигурени пазари, липса на маркетингова политика, липса на достатъчно средства за насърчаване на производството и защита на интересите на производителите, трудности при взимане на кредити.

На територията на община Шумен функционират единствените в България научни звена, занимаващи се с проблемите на свиневъдството, коневъдството, биволовъдството и захарното цвекло. Земеделският институт в общинския център, създаден през 2000г. включва звена по свиневъдство, биволовъдство, захарно цвекло, Комплексните опитни станции в град Търговище и Хан Крум и Експерименталната опитна база в град Лозница. Научно изследователската дейност е концентрирана в областта на генетиката и селекцията, репродукцията, храненето и технологиите на отглеждане на животни. В областта на растениевъдството се разработват проекти свързани с биологията, селекцията и растителната защита на захарно и кръмно цвекло, тютюн, лозя и различни сортове овошки.

В общината съществуват възможности за формиране на мрежи от свързани производства, в които водеща роля може да има хранително-вкусовата промишленост. Формирането на клъстер може да се превърне в генератор на икономически растеж в общината.

Общата площ на горския фонд на общината е 116 919 дка. Почти целият горски фонд (97%) се обслужва от Държавно лесничейство „Шумен”. В земите от горския фонд

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

няма изразени ерозионни процеси. Ерозията е слаба и се изразява предимно в повърхностно измиване и отнасяне на плодородната почвена покривка. Основните дървесни видове, които дават облика на естествената растителност, са габърът и черът. Културите, използвани най-много за залесяване, са черният бор и акацията. Залесяване се осъществява главно в държавния горски фонд и предимно в ареали на съхнещи насаждения и култури, в пожарища, голи площи и сечища.

ИЗВОДИ

- ✓ Съществуват условия за развитие на екологично чисто земеделие;
- ✓ Изграждането на тържища за плодове и зеленчуци, а също възстановяването на напоителните системи ще повиши конкурентността на произвежданата продукция.
- ✓ Има изградена научно-изследователска инфраструктура в областта на животновъдството и земеделието, което е предпоставка за клъстерно развитие с водеща роля на хранително-вкусовата промишленост;

4. Туризмъ

Културно-исторически и природен потенциал за развитие на туризма

На територията на община Шумен и района около нея съществуват редица исторически и културни обекти и природни дадености, които са предпоставка за успешното развитие на туризма. Основна тежест имат антропогенните ресурси - изключително богати и с призната висока културно-историческа стойност. Не случайно множество експонируеми обекти на културно-историческото наследство в общината и областта отдавна присъстват в туроператорски програми и индивидуални маршрути. Националният историко-археологически резерват (НИАР) “Мадара” е най-утвърденият туристически “етикет” на общината .

В допълнение към овеществената тракийска, римска, византийска и българска култура, много от събитията в богатия културен календар на Шумен също могат да се третират като туристически ресурс и да се включат в анимирането на туристически продукти. Градът е своеобразен феномен с културните си напластявания през вековете и с културното си “водачество” - първото класно девическо училище, първият български оркестър от класически инструменти, първото театрално представление, първото сформирано читалище. Атрактивността и познавателната стойност на комплекса от

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

антропогенни туристически ресурси на Шумен са достатъчно силни за разработване на цялостни местни и регионални продукти в широк диапазон на алтернативния туризъм.

Природата също е била щедра в създаването на атрактивни ландшафти и феномени. Повечето са подходящи за развитие на туризъм и отдих.

Наличието на исторически и културни обекти, природни резервати, минерални извори, ловни стопанства и др. дават възможност за разнообразяване на предлаганите туристически услуги и развитие на алтернативни видове туризъм, по-значителните от които са:

Културно-исторически туризъм - Поради близостта си до двете първи столици - Плиска и Велики Преслав, Шумен е тясно свързан с българската история - от създаването на държавата, Първо и Второ българско царство, османското робство, Възраждането. Обектите на културно - историческия туризъм са: Национален историко-археологически резерват (НАРИР) "Мадара", НИАР"Плиска", НИАР"Велики Преслав", ИАР"Шуменска крепост", Регионален исторически музей, Комплекс "Създатели на българската държава", къщи-музеи на Панчо Владигеров, Панайот Волов, Добри Войников, Лайош Кошут.

Археологически туризъм - Високата концентрация на паметници от епохата на халколита, тракийско, римско, византийско, турско, възрожденско и съвременно присъствие са напластявали култура и ценности. Голямата културно-историческа и познавателна стойност на уникални паметници от античната и средновековната българска епоха превръщат архитектурно-археологическите резервати на община Шумен в притегателен център на археологическия хоби туризъм.

Културен туризъм - Градът запазва и развива една разностранна културна активност във и извън историческите места, намиращи се на територията на общината. Тук работят държавни, регионални и общински културни институти, като: ДКТ „В. Друмев“, РИМ, РБ "Ст. Чилингиров", ХГ „Е. Карамихайлова“, ДФ, 12 читалища, разположени на територията награда и 34 - на територията на общината, чиято разностранна и богата културна продуктивност.

Събитиен туризъм - Обхваща събития от културния календар:

- Майски културни празници;
- Международен фестивал "Друмеви театрални празници Нова българска драма";
- Международно биенале за съвременно изкуство;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Международен карнавал на плодородието;
- Национални детски театрални празници;
- Национален конкурс за пианисти и цигулари "П. Владигеров";
- Национален конкурс за пианисти и цигулари;
- Европейски дни на наследството;
- Национален конкурс за изпълнение на унгарска и българска песен.

Поклоннически туризъм - включва Томбул джамия, Църква "Св. Три светители", Църква "Свето Възнесение", Арменска църква "Св. Асвизазин" (Света Богородица), Църква "Св. пророк Илия", кв. Дивдядово, Манастир "Свети апостоли Петър и Павел", с. Златар, Католическият манастир с. Царевброд.

Винен туризъм - Винени турове се организират от различни винарски изби. По време на обиколката туристите сами виждат как съвременното винарство наследява традицията. Туристите се посрещат от технолог, който е и обучен винарски гид и запознава с най-важните аспекти на модерното винарство.

Характерен за региона е пелинът, който се дегустира в избата в с. Осмар. Дегустацията включва беседа, разкриваща историята на избата, проследяване на технологичния процес при производството на уникалната напитка, запознаване с традициите в пелино - и винопроизводството, особеностите на различните сортове грозде, техните характеристики и показатели.

Екологичният туризъм - в съчетание с други алтернативни форми на отдих, осигурява възможности за целогодишно продължаване на активния сезон и е значимо средство за поминък на местните общности, особено в по-малките селища на региона. Регионът предлага възможности за целогодишни посещения на уникални природни територии, разполагащи с богато и изключително добре съхранено биоразнообразие, съчетано със значимо културно - историческото наследство. На основата на преминаващия през региона втори по големина европейски миграционен път на грабливи, водолюбив и пойни видове птици (Via Pontica) и наличието на значими влажни зони, възможностите за орнитологичен туризъм, са от международно значение и са водещи за региона.

Образователно-познавателен туризъм - Природен парк "Шуменско плато" има възможност да се специализира като специфична територия за обучение и специализиран туризъм (образователен и познавателен). ПП „Шуменско плато“ предлага възможности за

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

осъществяване на разнообразни природозащитни, образователни инициативи в Информационния център на парка и „Горското училище“. Природозащитните проекти, които се осъществяват с учебните заведения и преподавателите, са едно от най-важните средства за възприемането и постигането на целите на защитената територия.

Селски туризъм - Регионът предлага благоприятни възможности за развитието му. В туристическия пакет услуги на местните туроператори са включени автентични селски къщи („Свещаровата къща в с. Осмар“, „Йордановата къща“ в село Мараш, Къщата на леля Христина в с. Мадара, къщи за гости ”Омая“, Куманови къщи) запазили духа на традиционния български бит. В уюта на селската обстановка туристите се радват на гостоприемството на стопаните, които предлагат студена ракия, салата от зеленчуци и собственоприготвен местен специалитет. В “Осмарска изба” посетителят може да проследи технологичния процес на прочутия пелин от лозата до бутилирането и отлежаването, съчетано с дегустация на различни сортове.

Ловен туризъм - За любителите на лова в национален резерват “Паламара”, който се намира на територията на областта, се организират пътувания по специални маршрути, съобразени с възможностите за лов на различни видове животни. Любителите на лова и риболова в ловните стопанства и хижи имат достъп до широка гама от допълнителни услуги: осигуряване на водачи, оценители на трофеи, преводачи, възможност за наемане на специализирана транспортна техника, ловни кучета и други.

Конен туризъм - предлага се в конезавод “Кабийук”, с. Коньовец. Това е най-старият конезавод в България, открит през 1864 г. На територията му са разположени единственият в България “Музей на коня”, лятната резиденция на княз Ал. Батенберг - “Музей на Съединението” и експозиция от икони. За туристите се устройват атракции с коне и понита, обиколка на района с файтон и езда на хиподрума.

Социален туризъм - Шумен разполага със сравнително добра база за спортни занимания и развлечения. Възможности за спорт предлагат два стадиона, три спортни зали, тенис корт, конна база, градски басейн, модерен спортно-развлекателен комплекс, комплекс за модерни спортове (скейтборд, фрийрънъри, байкъри), множество фитнес зали.

Редица нови археологически обекти в района са с възможности за превръщане на туристически атракции:

- Халколитен некропол при с. Сушина;
- Трако-римско светилище в м. „Бабанов” в НИАР „Мадара” проучвания;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Светилище в м. „Червената скала” край с. Живково общ. Хитрино;
- Старобългарското землено укрепление при с. Коньовец;
- Средновековен комплекс Кирика в границите на НИАР „Мадара”;

След проучването, консервационните и реставрационните дейности в новооткритите археологически обекти, ще трябва да се изготвят проекти за туристическа адаптация и социализация на районите около тях, изграждане на инфраструктура, комуникации и реклама.

Занаяти - Шуменските занаяти водят началото си от дълбока древност. Развиват се занаятите, свързани със земеделието и домашния бит - кожарство, шивачество, тъкачество, железарство.

Инфраструктура и човешки ресурси

Въпреки, че транспортната инфраструктура в общината е сравнително добре развита, състоянието на туристическата инфраструктура е незадоволително. Системата за визуална информация (указателни и информационни табели) е недоразвита (липсват интерактивни форми за представяне на туристическите атракции) и най-често представена само на български език. Липсват устроени паркинги, санитарни възли, а на някои места, дори ток и вода.

На територията на общината работят 10 места за настаняване с по-малко от 10 легла и 25 места за настаняване с повече от 10 легла. Най-големи са Хотелски комплекс „Шумен” с 257 легла и хотел „Мадара” с 132 легла. Хотелски комплекс „Шумен” е единствения с категория „Четири звезди”.

На територията на общината работи туристически културно-информационен център, който поддържа база данни за туристическите обекти и се грижи за тяхното информационно и рекламно осигуряване. Има 10 лицензирани туроператори и 4 туристически агенции.

От гледна точка на ефективността в използването на наличната база е важно да се проследи динамиката на нощувките. Данните от таблица 8 повтарят тенденцията на развитие на общинската икономика - т.е. стойностите на показателите през 2012г. са по-високи от тези през 2007г., като след 2010г. се очертава трайна тенденция на подобряване. Другите изводи, които могат да се направят касаят:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Националността на туристите - общината остава предпочитана дестинация по-скоро за български туристи. Град Шумен няма изграден международен имидж на туристическа дестинация.
- Използвания капацитет на местата за настаняване е далеч под наличния.

Таблица 8: Основни показатели в туризма.

Източник: ТСБ Шумен, 2008-2013г.

	Реализирани нощувки-брой			Пренощували лица - брой			Използваемост на леглоденонощи ята - %	Приходи от нощувки - лева	
	Общо	от българи	от чужденци	Общо	Българи	Чужденци		Общо	От чужденци
2007	51 355	39 216	12 139	34 568	25 289	9 279	14.80%	1 882 187	543 648
2008	45 352	34 047	11 305	33 394	24 613	8 781	11.70%	1 947 673	540 601
2009	33 563	24 965	8 598	24 445	18 157	6 288	8.70%	1 417 867	361 929
2010	31 457	20 301	11 156	23 711	16 434	7 277	8.40%	1 194 507	434 761
2011	49 283	34 794	14 489	30 850	24 158	6 692	15.30%	1 719 110	544 787
2012	56 259	40 990	15 269	34 632	27 923	6 709	19%	1 867 907	577 275

За успешното развитие на туризма от съществено значение е квалификацията на кадрите, ангажирани в туристическата инфраструктура и атракции. При това нуждите от квалификация и изисквания за специфични умения са различни за различните категории длъжности в туристическата индустрия. Систематизираното инвестиране в специализирано обучение и развитие на човешките ресурси, включително и с финансиране по ОПРЧР трябва да е в дневния ред на компаниите, работещи в туристическия сектор.

Друго направление, по което трябва да се работи касае Шуменския университет „Еп. К. Преславски”- специалностите „Туризъм” и „Екология и опазване на околната среда”, и частните професионални колежи по туризъм „Шумен” и „А. Константинов” и е свързано с модернизиране на МТБ и осъвременяване на учебните планове и програми за обучение по туризъм и осигуряване на тяхната адаптивност спрямо променящите се потребности на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

пазара на труда. Финансиране на подобен тип дейности е предвидено по оперативните програми „Региони в растеж“ и „Образование и наука за интелигентен растеж“.

Стратегията за развитие на туризма на територията на общината е за изтеклия период 2009-2013г. Предстои разработването на Стратегия за нов 4 годишен период.

ИЗВОДИ

- ✓ Община Шумен е в групата на общините с качествени рекреационни ресурси, но ограничено туристическо развитие и слабо влияние на туризма в социално-икономическото развитие;
- ✓ При наличното културно-историческото и природно богатство община Шумен трябва да се стреми да превърне туризмът във фактор за растеж на общинската икономика. Стремешът към тази цел е свързан и с преодоляване на следните недостатъци:
 - Липса на единен туристически продукт - за общината и за региона;
 - Липса на единна информационно-резервационна система - за общината и за региона;
 - Липса на ясна дългосрочна визия за развитието на туризма в региона;
 - Ниско ниво на комфорт и качество на обслужването;
 - Липса на общо маркетинг на региона;
 - Липса на трайни контакти с международни нишови оператори;
 - Неразвито клъстерно сътрудничество;
 - Недостатъчна степен на експониране, социализиране, оборудване и техники, включително програми за интерпретация и анимация.
- ✓ Новата Стратегия за развитие на туризма трябва да си постави за цел да превърне даденостите на региона във фактор за диверсифициране на икономическите дейности. Природните и културно-исторически ресурси притежават потенциала за развитие на местната икономика чрез разнообразяване на икономически дейности и за създаване на нови форми на заетост в региона в областта на услугите, свързани с туристическия продукт, занаятите и творческите индустрии. Така насърчаването на развитието на туризма в региона ще допринесе за по-пълно реализиране на местния икономически потенциал и ще доведе до устойчив растеж и създаване на заетост.

Европейски съюз

ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

5. ОБЩИНСКИ ДРУЖЕСТВА И ПРЕДПРИЯТИЯ В СТОПАНСКАТА СФЕРА

На територията на общината работят следните общински дружества и предприятия:

- “Общински пазари“ ЕООД - управление и отдаване под наем на покрити и открити недвижими имоти и съоръжения за извършване на търговска дейност, организиране на базари и други дейности, незабранени от закона.
- Общинско предприятие "Стопанска и охранителна дейност" с 148 заети лица по щатно разписание- охрана на общински обекти; охрана на имущество на физически и юридически лица, на сгради, помещения и стопански обекти.
- Общинско предприятие "Паркинги, гаражи и благоустройство" с 68 заети лица по щатно разписание - управление и търговска експлоатация на паркинги и гаражи - общинска собственост, осъществяване на контрол върху спазването на правилата за паркиране от водачите на пътни превозни средства.
- ОП "Обреден дом" с 30 заети лица по щатно разписание - организиране и извършване на официални семейни обреди; осигуряване и извършване на свързаните с тях услуги; символи и реквизити; поддържане на обредни сгради; съдействие за провеждане на други празници и обреди; дейност по управление и стопанисване на Гробищните паркове в гр. Шумен и кварталите.
- Общинско предприятие за туризъм "Мадарски конник" с 14 заети лица по щатно разписание - предоставяне на туристическа информация, оформяне на нови маршрути, провеждане на активен маркетинг и реклама на туристическия продукт, експониране на туристическите обекти на община Шумен на национални и международни туристически изложения, управление на общински имоти и извършване на стопанска дейност във връзка с предмета на дейност на предприятието.
- Общинско предприятие "Общински жилища и имоти" с 40 заети лица по щатно разписание - управление, отдаване под наем и поддържане на общински жилища и нежилищни имоти.
- Общинско предприятие "Общински медиен център" с 14 заети лица по щатно разписание - радио и телевизионна дейност по смисъла на чл. 1, ал. 2 от Закона за радиото и телевизията; производство на филми, видео и звукозаписи; печатна дейност; разработка и реализация на медийни продукти.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Освен договора с концесионера „Индустириален парк Шумен“ АД, община Шумен е подписала и друг договор за концесия с предмет „Сметосъбиране, сметопочистване, сметоизвозване, снегочистване и поддържане на сметището“ с концесионер „Титан БКС“ ООД - гр. Шумен. Концесиите не са ПЧП по смисъла на Закона за публично-частното партньорство, в сила от 1.01.2013 г.

6. ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН

Финансовото състояние на община Шумен, по подобие и на другите общини в страната се оценява от Министерството на финансите въз основа на четири групи показатели:

- 1) Показатели за финансова самостоятелност, които отчитат:
 - Делът на собствените приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина от общите постъпления;
 - Покритието на разходите за местни дейности със собствени приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина.
- 2) Показатели за финансова устойчивост, които отчитат:
 - Бюджетното салдо спрямо общите постъпления;
 - Размерът на дълга, като процент от годишния размер на собствени приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина и изравнителна субсидия;
 - Делът на просрочените задължения от годишния размер на собствените приходи, намалени с помощи и дарения от чужбина и изравнителната субсидия.
- 3) Показатели за ефективност, които отчитат:
 - Населението на един общински служител;
 - Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи.
- 4) Показатели за инвестиционна активност, които отчитат:
 - Делът на капиталовите разходи в общите разходи.

при прилагане на специално разработена Методика за оценка на финансовото състояние на общините.

Таблиците по-долу представят оценките на Министерството на финансите за 2011г. и за 2012г. по всеки показател:

Показатели за финансова самостоятелност							
1. Дял на собствените приходи от общите постъпления				2. Покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
32.65%	32.65	34.39%	34.39	56.02%	56.02	83.69%	83.69

Показатели за финансова устойчивост															
3. Бюджетно салдо спрямо общите постъпления				4. Размер на дълга, като процент от собствени приходи и изравнителна субсидия				5. Просрочени задължения като процент от собствени приходи и изравнителна субсидия				5. Просрочени задължения като процент от собствени приходи и изравнителна субсидия			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
-15.38%	84.62	-3.89%	96.11	66.80%	33.20	58.53%	41.47	7.31%	92.69	5.25%	94.75	7.31%	92.69	5.25%	94.75

Показатели за ефективност							
6. Население на един общински служител				7. Дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка	31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
386	68.3	433	47.7	38.40%	61.60	51.16%	48.84

Показател за инвестиционна активност			
8. Дял на капиталовите разходи в общите разходи (инвестиционна активност)			
31.12.2011г.	Оценка	31.12.2012г.	Оценка
25.40%	25.40	14.13%	14.13

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Средната оценка на община Шумен за 2011г. е 39.92 и я поставя в Група 4 на консолидираща се община. Характеристиките са: Разходите в тази категория не се покриват напълно от приходите на общината. Възможно е натрупването на дълг да застраши водената фискална политика. Нивото на прозрачност на финансовата информация е ниско, контролът и наблюдението не са своевременни. Методиката за управление на риска трябва да се подобри.

През 2012г. обаче община Шумен преминава в по-благоприятната Група 3 на Дobre развиваща се община (оценка 41.92). Характеристиките са: Приходите на общината като цяло са недостатъчни, за да покриват нуждите на инфраструктурното развитие, което води до натрупване на умерен дълг в общината. Нивото на прозрачност и надеждност на финансовата информация е добро, въпреки, че финансовите отчети може да не са толкова детайлни и пълни в сравнение с предните две категории.

В резултат на подобренията община Шумен се изкачва от 141 място на 107 място сред всичките 264 общини в България. Трябва да се отбележи обаче, че измежду 27 общини с население над 50 000 души, община Шумен е на 21 място, след община Търговище и община Добрич.

Таблица 9: Оценка за финансовото състояние на общините с население над 50 000 души
Източник: МФ

	Общини	Номер по ред в класирането към 31.12. 2012 година		Общини	Номер по ред в класирането към 31.12. 2012 година
1	БУРГАС	7	15	КАЗАНЛЪК	64
2	РУСЕ	13	16	ДОБРИЧ	76
3	СТАРА ЗАГОРА	15	17	ХАСКОВО	78
4	БЛАГОЕВГРАД	19	18	ПЕТРИЧ	95
5	ДИМИТРОВГРАД	27	19	СИЛИСТРА	100
6	ЯМБОЛ	36	20	МОНТАНА	101
7	ВЕЛИКО ТЪРНОВО	38	21	ШУМЕН	107
8	РАЗГРАД	43	22	СЛИВЕН	119
9	ТЪРГОВИЩЕ	46	23	ПАЗАРДЖИК	145
10	ГАБРОВО	48	24	ВИДИН	149
11	ПЛЕВЕН	50	25	КАРЛОВО	170
12	ВРАЦА	53	26	КЪРДЖАЛИ	204

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

	Общини	Номер по ред в класирането към 31.12. 2012 година		Общини	Номер по ред в класирането към 31.12. 2012 година
13	АСЕНОВГРАД	57	27	КЮСТЕНДИЛ	248
14	ПЕРНИК	58			

През 2013 година показателите се подобряват с изключение на показателя „Дял на капиталовите разходи в общите разходи“, които от 14.13% към 31.12.2012г. падат на 1.17% към 30.06.2013г.

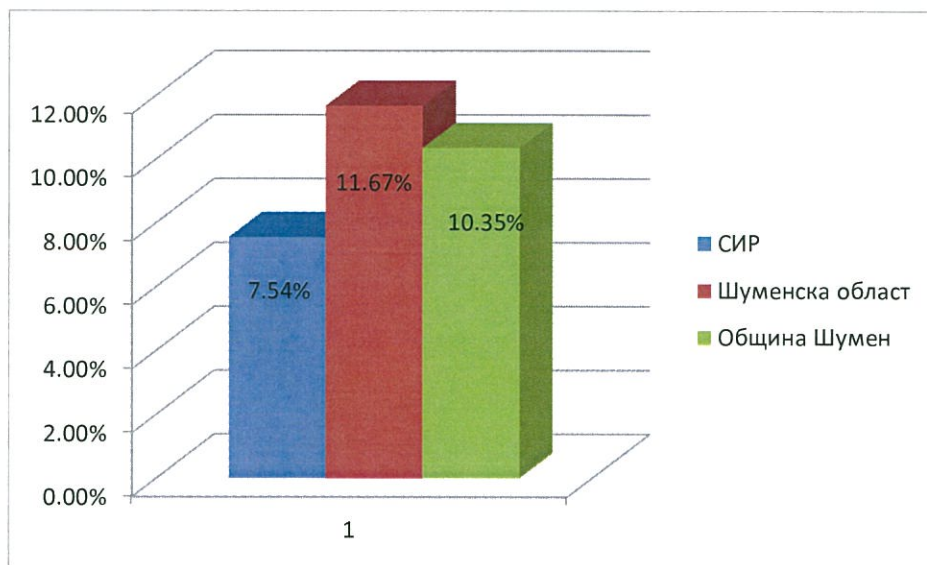
III. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

1. ДЕМОГРАФСКА СТРУКТУРА

Население

Брой население

Демографските процеси, които протичат в община Шумен, са характерни както за Шуменска област и Североизточния район, така и за страната. Ниската раждаемост, отрицателният естествен прираст и миграцията са сред основните фактори, довели до намаляване на населението в община Шумен. За периода между последните две преброявания, а именно 2001г.-2011г. населението на община Шумен намалява от 104 456 души през 2001г. до 93 649 души през 2011 г., като за анализирания период намалението е с 10 807 души или с 10.34% (диаграма 1). Населението на Шуменска област за същия период намалява с 11.66%, а в СИР с 7.5%.

Диаграма 1: Намаляване на населението между последните две преброявания през 2001г. и 2011г.
Източник: НСИ, 2012г.

За периода 2007-2012г. най - голямо намаление на населението е регистрирано през 2011 г., когато то намалява с 7667 души. За периода 2007-2012 г. населението на община Шумен намалява средно с 1.78 % на година. Средногодишният абсолютен прираст е отрицателен и показва, че населението в общината намалява средно с 1817 души (таблица 10).

Темпът на прираст показва, че след 2008г. населението намалява, като намаляването е най-силно изразено през 2011 г. в сравнение с 2010 г., когато е -7.6 %. Основните причини за намаляването на населението са отрицателния естествен прираст, миграцията и влошената възрастова структура на населението, динамиката на които ще бъде разгледана по-долу.

Таблица 10: Динамика на населението на община Шумен към 31 декември през 2007-2012 г.
Източник: НСИ, 2012 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

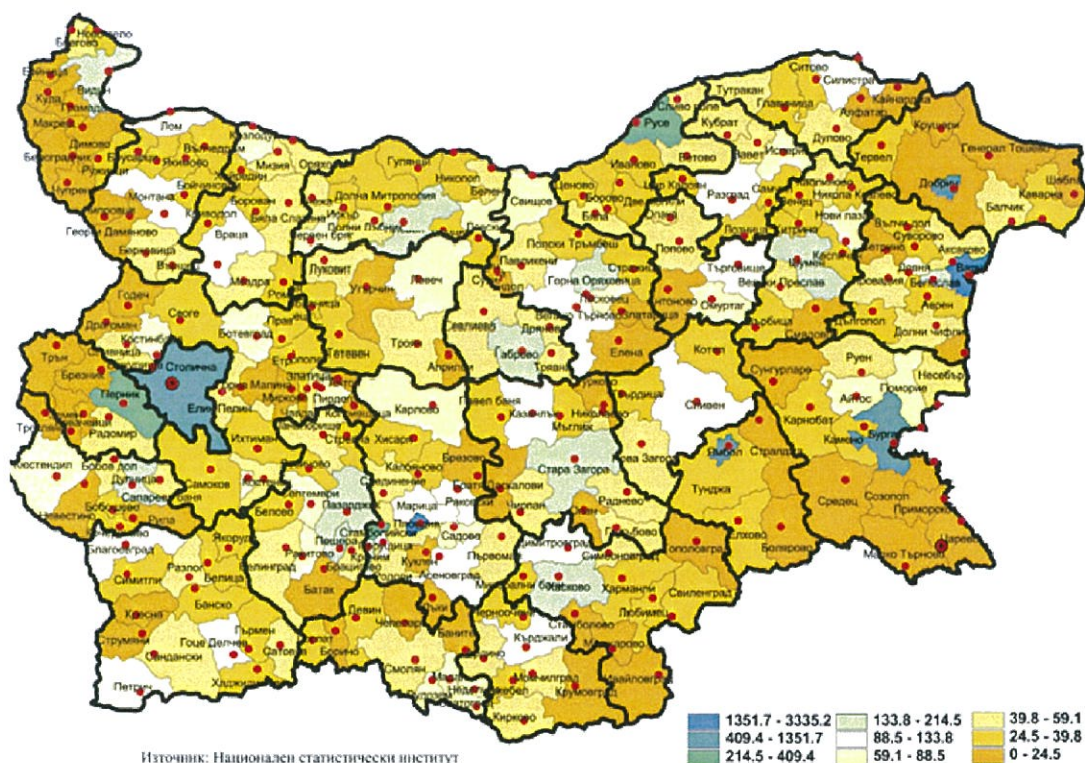
Година	Население	Абсолютен прираст	Темп на прираст %
2007	101 780		
2008	101 978	198	0.20%
2009	101 597	-381	-0.37%
2010	100 827	-770	-0.76%
2011	93 160	-7667	-7.60%
2012	92 693	-467	-0.50%
Общо	592 035	-9087	-8.9%

Гъстота на населението

Община Шумен заема 652 кв.км. или 0.57% от територията на страната. Гъстотата на населението е 143.6 ч./кв.м., което е около 0.8 пъти по-малко от гъстотата на населението на страната и 1.10% повече от гъстотата на населението в СИР. Общинският център е с гъстота на населението 4568 ч./кв.м., което е около 31 пъти повече от средната гъстота на населението в общината (диаграма 2).

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Диаграма 2: Гъстота на населението на Р България към 01.02. 2011 г.
Източник: НСИ, 2012г.

Структура на населението по населени места

Населението на община Шумен се разпределя между 27 населени места, от които 26 са села. По данни на НСИ към 31 декември 2012г., 86 % от населението е концентрирано в гр. Шумен, а останалото население се разпределя между селата от общината. За периода 2007-2012 г. относителният дял на градското население нараства от 85.22% през 2007 г. до около 86.46% през 2012 г. (диаграма 3).

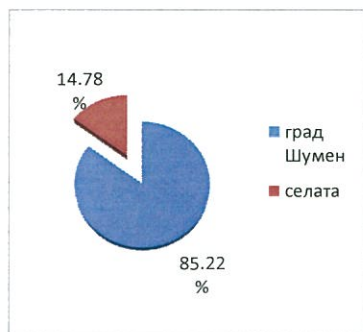
Европейски съюз

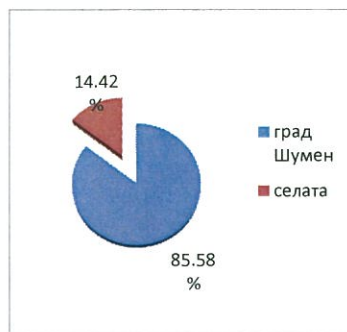
ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2007 г.

2010г.

2012 г.

*Диаграма 3: Структура на населението по местоживее в община Шумен през 2007 г., 2010 г. и 2012 г.
Източник: НСИ, 2012г.*

Тенденцията в изменението на населението между градовете и селата е в посока увеличаване на населението на град Шумен, като причините за това са същите, както и за страната - по-добри възможности за професионална и трудова реализация, по-добри условия за обучение на децата в основните и средните училища в града, по-добра инфраструктура и условия за живот.

В област Шумен, най-висок е относителният дял на градското население в община Шумен (86.3%) следвана от община Нови пазар (71.1%).

В община Шумен се наблюдава процес на остаряване на населението, който изключително силно е изразен в селата от общината. Преобладаващата част от населението от 0 до 9 г. (87,3%) живее в град Шумен, а само 12.7 % в селата. Около 89 % от населението на общината в отделните възрастови групи от 10 до 59 г. живее в града. От населението във възрастовата група от 60 до 69 г. 80 % живее в града, а 20 - в селата .

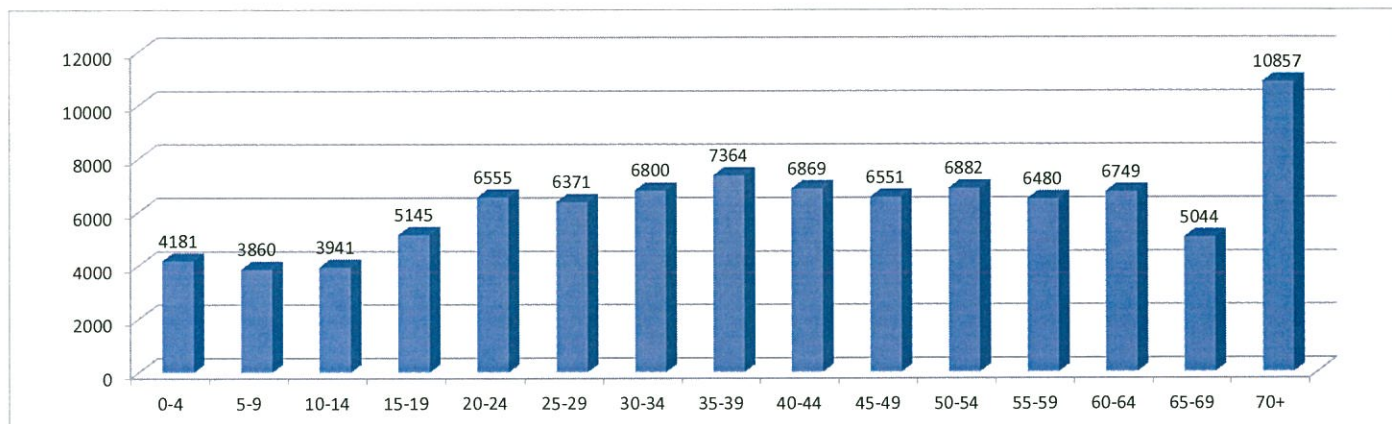
Възрастова структура

За община Шумен, както и за областта, е налице процес на демографско остаряване, изразяващ се в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 70 и повече години. Данните от преброяването на населението през 2011 г. показват, че се запазва тенденцията към намаляване на населението във възрастовата група от 0 до 9 г., главно поради ниската раждаемост. Същата тенденция е налице и за възрастовите групи от 10 до

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

19 г. и от 20 до 29 г. С нарастване на възрастта е налице увеличаване на населението, като най-много лица са регистрирани във възрастовата група 70 години (диаграма 4).

Диаграма 4: Разпределение на населението в община Шумен според възрастта към 01.02.2011 г.
Източник: НСИ, 2012г.

Населението под 20 г. в община Шумен е 17 127 души, или 18.3%, а населението над 60 г. е 22 650 души, което представлява 24,2% от населението на общината (таблица 11). Населението от 0 до 9 г. в град Шумен е 7 019 души, а в селата 1 022 души. Подобно е разпределението и във възрастовата група от 10 до 19 г. - в град Шумен 9 086 души, а в селата 1 157 души.

Таблица 11: Разпределение на населението на община Шумен, в град Шумен и селата според възрастта към 01. 02.2011 г.
Източник: НСИ, 2012г.

Възраст (г.)	Население на община Шумен		В град Шумен		В селата	
	(бр.)	(%)	(бр.)	(%)	(бр.)	(%)
от 0 до 9	8041	8.59%	7019	8.68%	1022	7.99%
от 10 до 19	9086	9.70%	7929	9.81%	1157	9.04%
от 20 до 29	12926	13.80%	11721	14.50%	1205	9.42%
от 30 до 39	14164	15.12%	12783	15.81%	1381	10.79%

Възраст (г.)	Население на община Шумен		В град Шумен		В селата	
	(бр.)	(%)	(бр.)	(%)	(бр.)	(%)
от 40 до 49	13420	14.33%	11957	14.79%	1463	11.44%
от 50 до 59	13362	14.27%	11606	14.35%	1756	13.73%
от 60 до 69	11793	12.59%	9434	11.67%	2359	18.44%
над 70	10857	11.59%	8406	10.40%	2451	19.16%
Общо	93649	100%	80855	100.00%	12794	100.00%

В групата на младите хора се отнася населението до 29 г., което за община Шумен възлиза на 30 053 души, от които 26 669 души живеят в град Шумен, а 3 384 души живеят в селата от общината. Ясно се вижда голямата диспропорция между броя на населението от тази възрастова група в града и селата. Данните за населението в селата потвърждават негативната тенденция от последните 20 години, в които се наблюдава рязък спад на населението до 29 г., а и в следващите възрастови групи, за сметка на нарастване на населението над 60 г. и особено над 70 години. Тенденцията на намаляване на населението в трудоспособна възраст ще се запази и през следващите години поради намаляването на населението под трудоспособна възраст.

Във всички възрастови групи, населението е повече в град Шумен от същото в селата. Видно от диаграма 5, за разпределението на населението в селата според възрастта, е характерно нарастване на броя на населението във възрастовите групи над 60 г.. Що се касае до град Шумен най-многобройно е населението във възрастовата група 20-49 години.

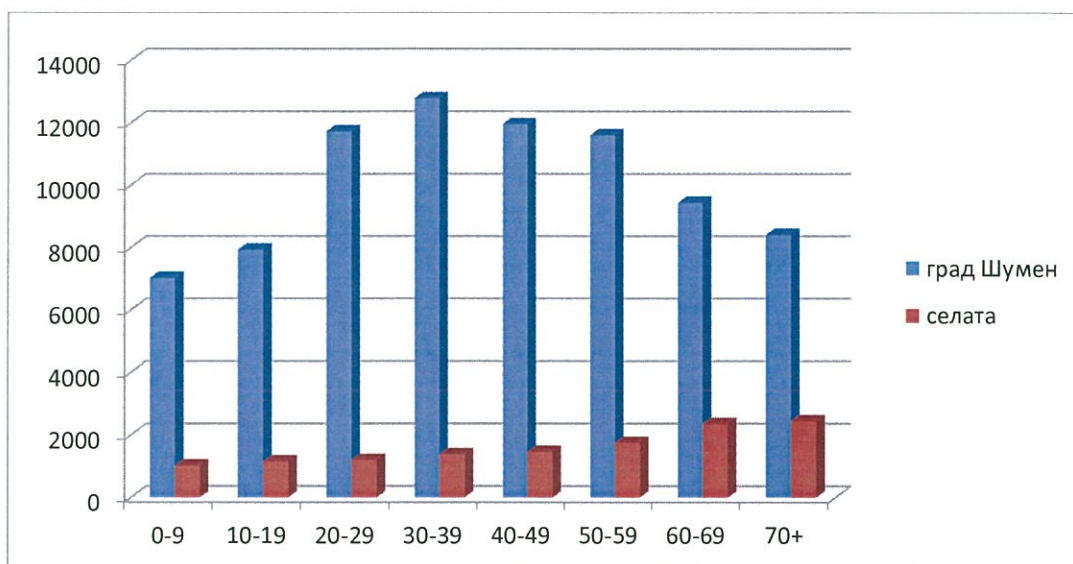
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

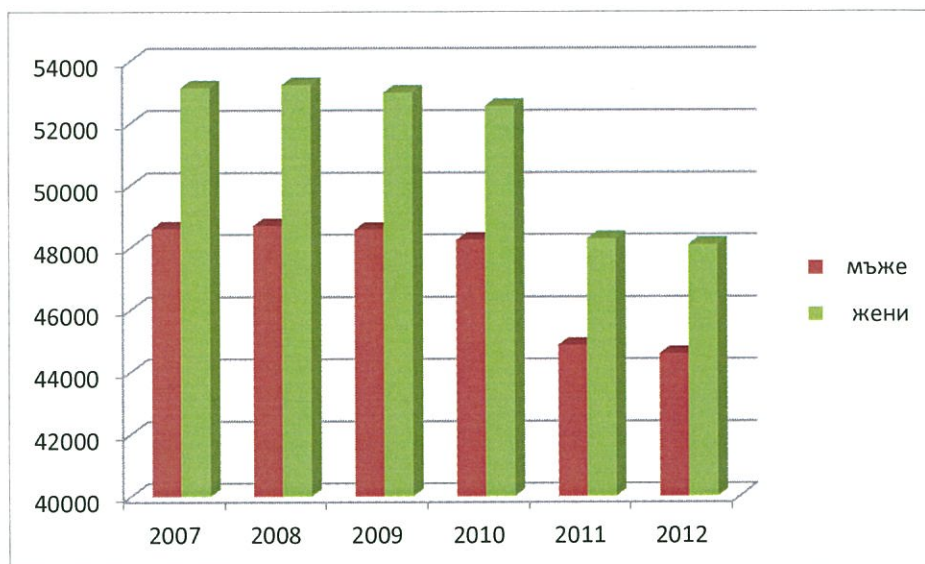
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Диаграма 5: Разпределение на населението на в град Шумен и селата според възрастта към 01.02.2011 г.
Източник:НСИ,2012г.

Полова структура

Структурата на населението по пол за община Шумен е сходна със структурата на областта и страната. За периода 2007-2012 г. жените в общината са повече от мъжете и техният относителен дял е около 52% (диаграма 6). В община Шумен на 100 мъже се падат 105 жени, при среден показател за страна 106. В селата жените имат минимален превес над мъжете.

Диаграма 6: Разпределение на населението на община Шумен по пол
Източник: НСИ, 2012г.

Естествен прираст на населението в общината

Върху динамиката на населението най-голямо влияние оказва естественото движение на населението. През 2007 г. в община Шумен са родени 1 002 деца. През следващите години, с изключение на 2008г. броят на родените деца намалява, като през 2012г. са родени 884 (таблица 12). Родените деца в област Шумен през 2007 г. са 2 081, нарастват до 2 084 през 2009 г., но в следващите години намаляват и през 2012 г. са родени 1 777 деца. Същата тенденция се наблюдава и в страната.

Таблица 12: Естествено движение на населението на Р България, област Шумен и община Шумен за периода 2007-2012 г.
Източник: НСИ, 2012г.

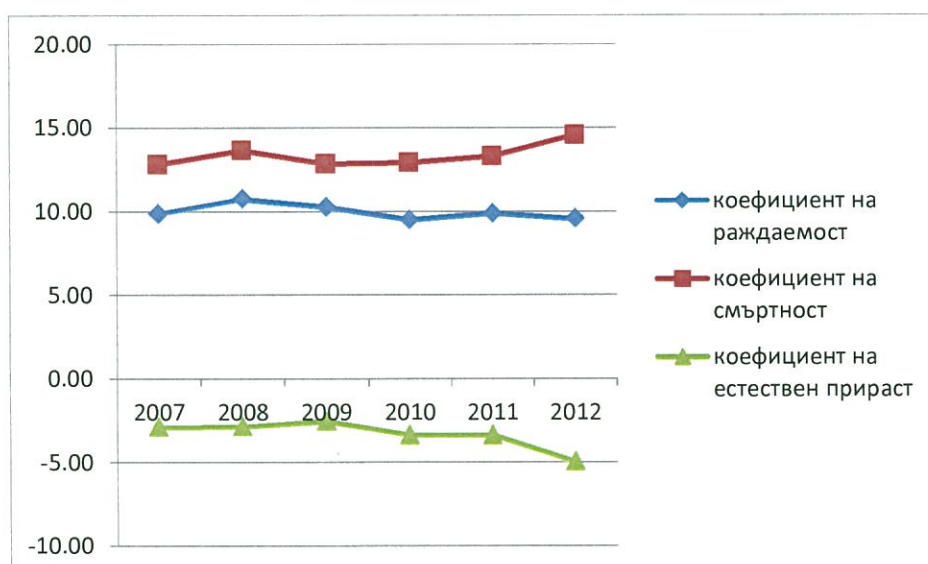
Година	Естествен прираст								
	Република България			Област Шумен			Община Шумен		
	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст
2007	75349	113004	-37655	2081	2849	-768	1002	1300	-298
2008	77712	110523	-32811	2106	2900	-794	1094	1389	-295

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Година	Естествен прираст								
	Република България			Област Шумен			Община Шумен		
	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст	родени	умрели	прираст
2009	80956	108068	-27112	2084	2669	-585	1042	1303	-261
2010	75513	110165	-34652	1916	2806	-890	957	1300	-343
2011	70846	108258	-37412	1832	2694	-862	919	1236	-317
2012	69121	109281	-40160	1777	2787	-1010	884	1348	-464

Ниската раждаемост е проблем не само за общината и тя трябва да бъде обект на национална програма за повишаване на раждаемостта, защото в следващите години диспропорцията между населението под трудоспособна и над трудоспособна възраст ще се задълбочи.

Видно от диаграма 7, смъртността в община Шумен е със значително по-високи стойности от раждаемостта. Тази тенденция се запазва през целия анализиран период. Коефициентът на смъртност за община Шумен бележи тенденция към нарастване от 12.77 % през 2007 г. до 14.54 % през 2012 г. Коефициентът на раждаемостта се променя около 10 %.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Диаграма 7: Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст на 1000 души за община Шумен за периода 2007-2012 г. Източник: НСИ, 2012г.

Коефициентът на естествен прираст в общината през последните години се движи в интервала от -2.93‰ през 2007г. до -5.01‰ през 2012г.

Основната причина за отрицателния естествен прираст е ниската раждаемост през последните години, която е резултат от негативното влияние на редица социални, икономически, демографски и други фактори. Недостатъчната материална осигуреност на семействата, намаляването на фертилния контингент през последните години, изменението във фертилното поведение и психическата нагласа за малко деца, снижаването на жизнения стандарт, безработицата и др. са сред факторите, довели до ниската раждаемост в последните 20 години.

Миграционни процеси

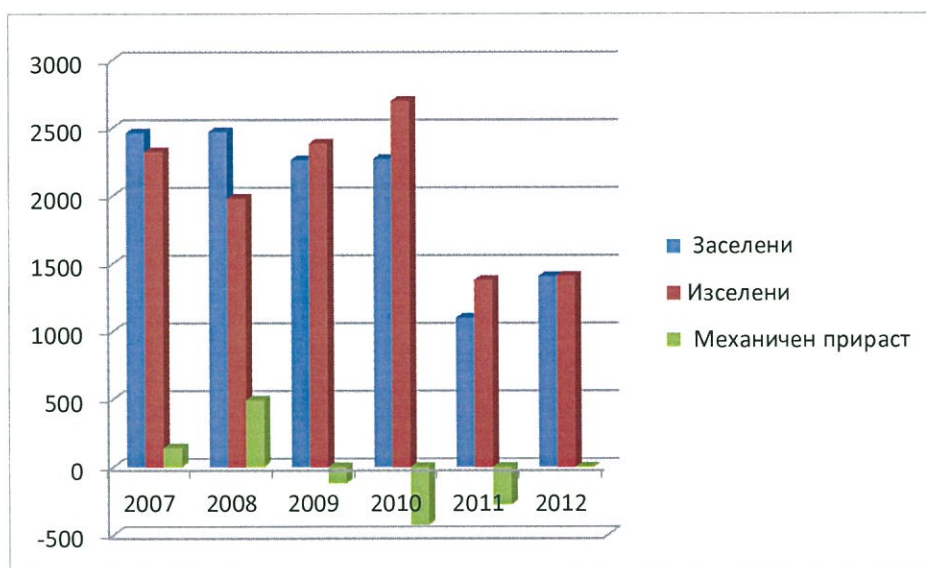
За последните 6 години (2007г.-2012г.) в община Шумен се наблюдава следната тенденция: превес на заселванията над изселванията до 2008г.; обръщане на тенденцията след 2008г.; пикът на отрицателен механичен прираст е през 2010г., след което започва да намалява и достига -3 през 2012г. Същата тенденция се наблюдава на ниво област Шумен. Трябва да се отбележи, че данните на ниво област и съответно община са по-добри от тези на национално ниво, което поставя община Шумен в по-благоприятна ситуация, защото миграцията оказва негативен ефект върху възпроизводството на населението - чрез изселване на жени в детеродна възраст се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост (таблица 13).

Таблица 13: Механично движение на населението на Р България, област Шумен и община Шумен за периода 2007-2012 г. Източник: НСИ, 2012г.

Година	Механичен прираст								
	Република България			Област Шумен			Община Шумен		
	заселе ни	изселе ни	прираст	заселе ни	изселе ни	прираст	заселе ни	изселе ни	прираст
2007	152496	153893	-1397	4289	4594	-305	2467	2325	142

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Година	Механичен прираст								
	Република България			Област Шумен			Община Шумен		
	заселе ни	изселе ни	прираст	заселе ни	изселе ни	прираст	заселе ни	изселе ни	прираст
2008	121344	122220	-876	3818	4104	-286	2474	1981	493
2009	139098	154827	-15729	3917	4721	-804	2266	2386	-120
2010	155212	179402	-24190	4045	5042	-997	2273	2700	-427
2011	95368	100163	-4795	2405	2585	-180	1099	1379	-280
2012	96300	98812	-2512	2817	2661	156	1406	1409	-3

Диаграма 8: Механично движение на населението на община Шумен за периода 2007-2012 г.

Източник: НСИ, 2012 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

През 2009 г. и 2010 г. нараства броят на изселилите се от община Шумен, като основната причина за това е започналата икономическа криза, в резултат на която много лица губят своята работа или работят на непълнен работен ден. Точно това са и основните причини, поради които много лица, основно на възраст до 29 г. отиват да търсят трудова реализация извън общината, като се ориентират към големите градове в страната, особено към Варна, а голяма част и към работа в чужбина. Данните показват, че около 40 % от изселилите са на възраст между 20 г. и 39 г. В резултат на изселванията на млади хора от общината, е налице процес на депопулация, последиците от който ще се проявяват в следващите години.

В основата на нарастването на обема на миграцията са редица икономически и социални причини, и най-вече търсенето на работни места. Предимно хората в активна възраст и с по-висока степен на образование и квалификация са склонни да мигрират. В резултат на това се получава струпване на население в големите градове, за сметка на намаляване на населението на по-малките градове и селата. Миграционните процеси водят до влошаване на възрастовата структура на населението и оказват негативно влияние върху социално-икономическото развитие на общината.

Етническа структура на населението

Към датата на последното преброяване от 2011г., най-многобройната етническа общност в област Шумен е българската. Към нея се самоопределят 99 446, или 59.2% от лицата, отговорили на доброволния въпрос.

Турската етническа група е втората по численост. Към 1.02.2011 г. 50 878, или 30.3% от всички лица, доброволно декларирали етническата си принадлежност, са се самоопределили като част от нея. Област Шумен е една от десетте области, в които дялът на турската етническа група е по-висок от този за страната (8.8%).

Ромският етнос е третият по численост в областта. Към 1.02.2011 г. той наброява 13 847 души с относителен дял от 8.2%.

Към други етнически групи са се самоопределили 2 093 души, или 1.2%.

Лицата, които не се самоопределят, са 1 688, или 1.0% от отговорилите.

На доброволния въпрос за етническа принадлежност не са отговорили 12 576 лица, или 7.0% от населението в областта.

В половината от общините на област Шумен преобладава населението от българската етническа общност. Най-висок е относителният му дял в община Шумен (78.7%) - диаграма 9.

Диаграма 9: Етническа структура на населението в община Шумен към 01.02.2011г.

Източник: НСИ, 2011г.

Турската етническа група е втората по численост, като към нея са се самоопределили 13 179 души, или 15.08% от населението. Третият по численост е ромският етнос, който наброява 4 042 души с относителен дял 14.63%.

Изследването на етническата структура е полезно, тъй като на тази основа анализът може да се разшири и като се включат признаците „грамотност”, „завършено образование”, „икономическа активност” и т.н.

Познаването на етническата структура на населението от общината има важно значение при разработването на програми за повишаване на грамотността, за включване в програми за усвояване на професии, за завършване на основно и средно образование и др., които са насочени към конкретни етнически групи, главно от ромски произход, с цел интегрирането им в обществото, намаляване на социалната изолация и даващи им възможност за трудова реализация.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В тази връзка трябва да се отбележи, че община Шумен изпълнява План за действие за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение. Като основна непосредствена целева група на плана са идентифицирани 4042 български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, разпределени в следните райони:

- кв. „Витоша” и кв. „Млада гвардия” на територията на гр. Шумен;
- обособени компактни групи ромско население в кв. Дивдядово, кв. Макак, кв. Мътница и в с. Салманово, с. Ивански, с. Градище, с. Друмево, с. Мадара, с. Струйно, живеещи в масивни, полумасивни и паянтови жилищни постройки.

В Плана са набелязани задачи и дейности, чиито цели са:

- Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда;
- Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми на лица от ромски произход, живущи или временно пребиваващи в териториалните предели на община Шумен;
- Осигуряване на равен достъп до здравни услуги на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства;
- Повишаване броя на квалифицираните роми, работещи в здравната система. Устойчиво развитие в количествен и качествен план на медиаторството и други форми на работа за и в общността (здравно социални центрове и др.) в териториалните предели на община Шумен;
- Повишаване на здравните знания и осигуряване на достъп до здравна информация;
- Преодоляване на културните бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи в здравното обслужване;
- Разширяване обхвата на здравноосигурените лица от ромска общност, живущи в община Шумен;
- Подобряване на достъпа на ромите да пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на езика на омразата;
- Насърчаването на културното многообразие и популяризирането на ромската култура, традиции, обичаи и творчество;
- Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура.

Образователна структура

Образователната структура на населението на 7 и повече навършени години значително се подобрява през 2011 г. в сравнение с предходните години, следвайки ясно изразената тенденция на увеличаване на броя и дела на населението с висше и средно образование при същевременно намаляване на броя на лицата с основно и по-ниско образование.

Към 1.02.2011 г. броят на лицата с висше образование в област Шумен е 24 538 души, или всеки седми (14.5%) е висшист, а лицата, завършили средно образование са 64 319 (38.1%). Делът на лицата с начално и по-ниско образование е 18.0%.

Най-образовани са жителите на община Шумен, където 22.2% от лицата са с висше образование. Видно от диаграма 10 образователната структура на населението в община Шумен е по-благоприятна от същата в областта - населението със завършено висше и средно образование е повече от същото в областта, докато населението в категориите „основно образование“, „начално и незавършено начално образование“ и „никога не посещавали училище“ е по-малко от същото в областта.

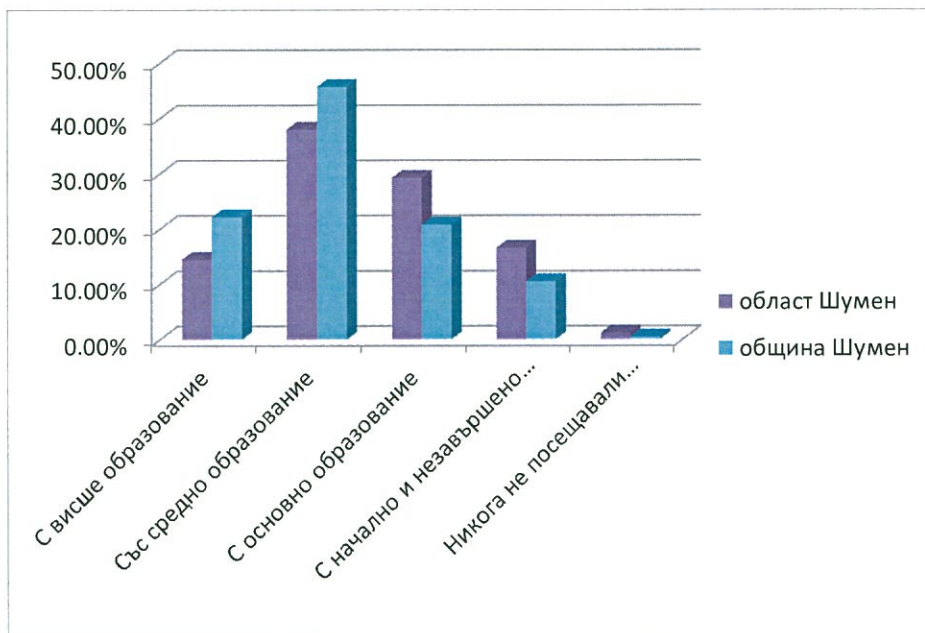
Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Диаграма 10: Население на 7 и повече навършени години в област Шумен и община Шумен по завършено образование
Източник: НСИ, 2011г

Таблица 14 представя данните за образователната структура на населението в община Шумен по етническа принадлежност.

Таблица 14: Население на 7 и повече навършени години в община Шумен по завършено образование и етническа принадлежност.
Източник: НСИ, 2011г.

	С висше образование	Със средно образование	С основно образование	С начално и незавършено начално образование	Никога не посещавали училище
българска етническа група	17366	32009	10899	4802	142

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	С висше образование	Със средно образование	С основно образование	С начално и незавършено начално образование	Никога не посещавали училище
турска етническа група	987	4822	4484	1876	105
ромска етническа група	26	276	1407	1674	143

ИЗВОДИ:

- ✓ Продължава да се задържа тенденцията за отрицателен естествен прираст на територията на община Шумен;
- ✓ Механичният прираст има по-благоприятно движение от естествения. По този индикатор, общината показва много по-добри резултати, което я поставя в по-благоприятна ситуация, защото миграцията оказва негативен ефект върху възпроизводството на населението - чрез изселване на жени в детеродна възраст се понижава равнището на потенциалния бъдеща раждаемост;
- ✓ Образователната структура на населението е най-благоприятната в областта.

2. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ПАЗАР НА ТРУДА

Икономическа активност

Икономически активното население обхваща всички лица на 15 и повече навършени години, които са заети или безработни.

Към края на 2008 г. икономически активните лица в трудоспособна възраст в община Шумен са 36 538 души. Коефициентът на икономическа активност (съотношението между икономически активните лица и населението над 15 години) е 54,07%. Показателят отбелязва ръст спрямо предходните години, когато е съответно 52,79% (2006) и 53,34% (2007).

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

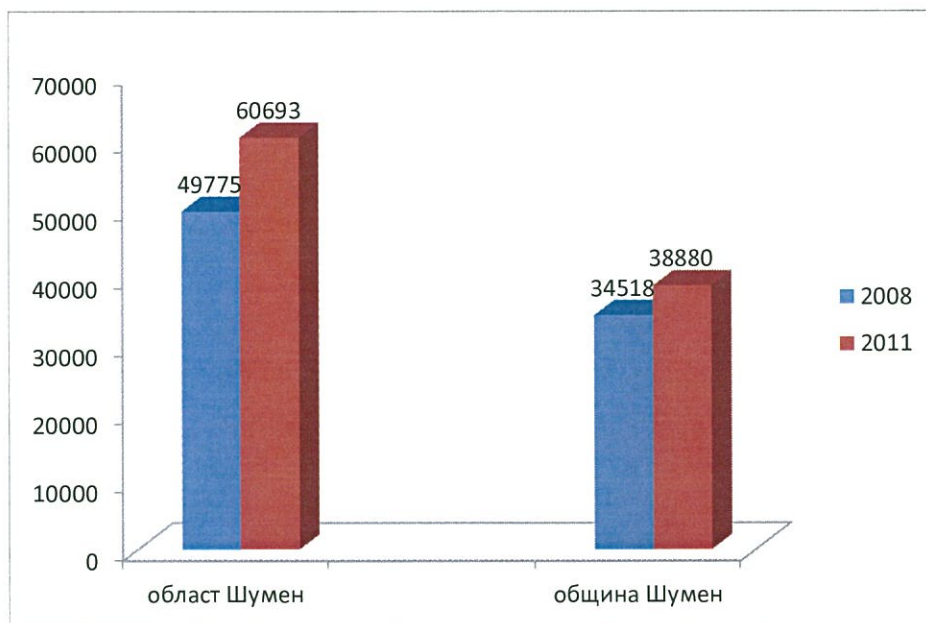
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Към 1.02.2011 г. (датата на последното преброяване) в област Шумен има 77 092 икономически активни лица, или 49.7% от населението на възраст 15 и повече навършени години. Икономически неактивните лица на 15 и повече навършени години са 78 153, или 50.3%.

Към същата дата икономически активните лица в община Шумен са повече - 45 208 души, или 56.2% от населението на възраст 15 и повече навършени години. Показателят е по-благоприятен от същият за областта. Аналогичен извод може да се направи за икономически неактивните лица на 15 и повече навършени години, които са 43.8% от населението на възраст 15 и повече навършени години.

Заетост и безработица

За периода 2008-2011 година се наблюдава увеличение на заетите лица в община Шумен. Те нарастват от 34 518 през 2008 г. до 38 880 през 2011г. Подобна е и тенденцията на ниво област - диаграма 11.

Диаграма 11: Динамика на броя на заетите лица в област Шумен и община Шумен за 2008г. и 2011г.
Източник: НСИ, 2011г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За област Шумен към 1.02.2011 г. коефициентът на заетост, изчислен като отношение на броя на заетите лица към населението във възрастовата група 15 - 64 навършени години, е 49.2%. Коефициентът на безработица, изчислен като отношение на броя на безработните лица към икономически активното население във възрастовата група 15 - 64 навършени години, е 20.3%.

В община Шумен към 1.02.2011 г. и двата показателя са по-благоприятни - съответно коефициентът на заетост е 59.1%, с 9.9 процентни пункта по-висок от този за областта, а коефициентът на безработица е 14.0%, с 6.3% по-нисък от този за областта.

По данни на ДБТ-Шумен за периода 2007-2013 г. най-малко са регистрираните безработни през 2007г. (2 196), като през следващите години броят им нараства с изключение на 2010г., когато се регистрира спад в сравнение с 2009г. - таблица 15.

Таблица 15: Регистрирани безработни лица в периода 2007 - 2013г.
Източник: ДБТ-Шумен, 2013г.

По пол и образование

	Регистрирани всичко	В това число			
		жени	с работническа квалифика ция	специалисти	с висше образование
Към 31.12.2007 г.	2196	1378	416	544	282
Към 31.12.2008 г.	2020	1276	414	599	369
Към 31.12.2009 г.	3506	1821	884	1076	541
Към 31.12.2010 г.	2816	1576	710	820	438
Към 31.12.2011 г.	2854	1571	706	884	532
Към 31.12.2012 г.	3102	1780	768	955	568
Към 31.12.2013 г.	3259	1858	962	899	509

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

По възраст

	КЪМ 31.12 2007 г.	КЪМ 31.12 2008 г.	КЪМ 31.12 2009 г.	КЪМ 31.12 2010 г.	КЪМ 31.12 2011 г.	КЪМ 31.12 2012 г.	КЪМ 31.12 2013 г.
до 19 г. вкл.	75	40	49	42	30	33	33
от 20 до 24 г. вкл.	148	135	278	197	234	234	228
от 25 до 29 г. вкл.	217	218	325	258	327	342	342
от 30 до 34 г. вкл.	244	211	380	331	309	394	350
от 35 до 39 г. вкл.	243	207	345	317	323	377	383
от 40 до 44 г. вкл.	211	208	424	315	326	363	378
от 45 до 49 г. вкл.	235	242	415	322	329	373	346
от 50 до 54 г. вкл.	331	322	528	408	399	386	412
над 55 г.	492	437	762	626	577	600	787

За периода 2007-2013г. 57% от регистрираните безработни са жени. Най-висок е броят на безработните с образователна квалификационна степен „Специалист“, следвани от лица с работническа квалификация. Най-малък е броят сред лицата с висше образование.

Проследяването на динамиката на безработните лица до 29 г. показва, че е налице тенденция към нарастване през последните четири години, което превръща младежката безработица в значителен проблем за общината. Това се дължи основно на неблагоприятната образователно-квалификационна структура на част от безработните в тази група. Безработицата сред младежите се отразява неблагоприятно върху настоящата и бъдещата им реализация. Други причини за високата безработица сред младежите са: несъответствие между броя на завършилите учебни заведения с определени професии и специалности и реалното търсене на пазара на труда; изискванията на работодателите да наемат на работа работници и специалисти с професионален опит и трудов стаж; липса на квалификация, специалност и професия сред част от безработните младежи.

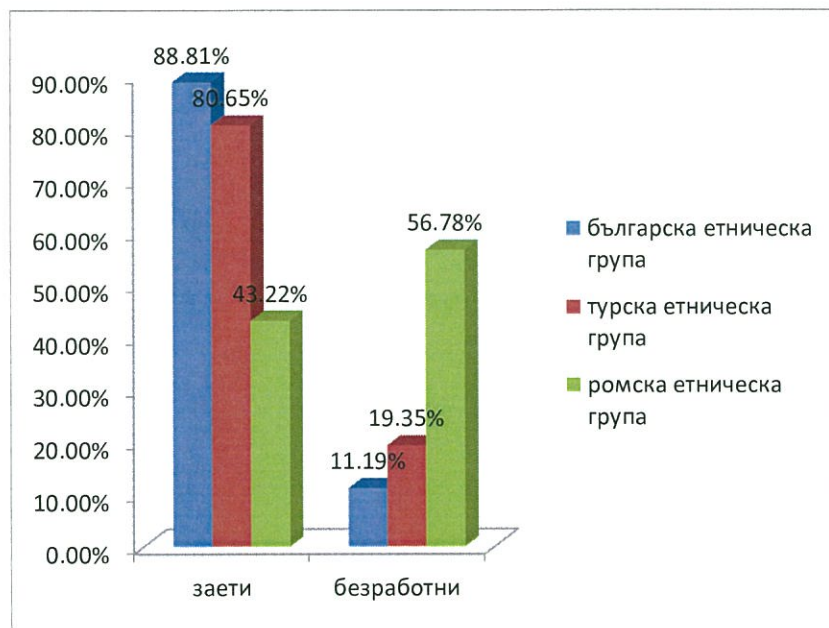
В незавидно положение се намира възрастовата група 55 и повече години, чийто дял в регистрираните безработни е най-висок. Като се има предвид, че безработните, попадащи в тази група, много трудно си намират работа, то трябва да се разработят мерки и да се използват възможностите, които предоставят различните програми за включването им в курсове, осигуряване на възможност за работа по програми за временна заетост и др.

За община Шумен са налице и значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Към датата на последното

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

преброяване от 2011г. най-много заети от икономически активното население има в българската етническа група (88.81%), следвана от турската етническа група (80.65%). Съответно най-малко са безработните от българската етническа група (11.19%) - диаграма 12.

Диаграма 12: Заети и безработни лица от икономически активните лица по етническа принадлежност към 1.2.2011г.

ИЗВОДИ

- ✓ Икономическата активност сред трудоспособното население в общината е по-висока от средната за областта;
- ✓ Налице е тенденция към нарастване на младежката безработица през последните четири години;
- ✓ Най-голям дял от безработните са с ниска степен на квалификация и образование, следвани от тези с работническа квалификация. Жените продължават да бъдат мнозинство в групата на безработните;
- ✓ Налице е обективна необходимост за възползване от възможностите, предоставени от Оперативни програми „Развитие на човешките ресурси 2014-2020” и „Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020“, за да се преодолеят структурните недостатъци на безработицата в общината - засилване на икономическата активност, обучения по предприемачество за младежите и продължително безработните, курсове за преквалификация за безработните и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

заетите лица, модернизиране на образователната система, така че тя в по-голяма степен да отговаря на изискванията на работодателите.

3. ОБРАЗОВАНИЕ

Училища и Обслужващи звена

На територията на община Шумен функционират следните училища и обслужващи звена: 2 начални училища; 10 основни училища; 5 средни общообразователни училища; 2 профилирани гимназии, 6 професионални гимназии, 1 помощно училище. Общинските училища са 19, държавните училища са 6, частното училище е 1 - средно общообразователно духовно училище „Нювваб“. Има и 4 общински обслужващи звена - 2 средношколски общежития, 1 общински детски комплекс (ОДК) и 1 ученическа спортна школа (УСШ).

Шест от основните училищата са в селата:

- ОУ "Хр. Ботев" с. Ивански
- ОУ "В. Левски" с. Градище
- ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" с. Царев брод
- ОУ "Хр. Ботев" с. Друмево
- ОУ "Панайот Волов" с. Мадара
- ОУ "Н. Вапцаров" с. Дибич

За общинския център е характерно неравномерно разположение на училищата. В централната градска част има четири, а в северните, западните и южните квартали липсват училища.

По данни на общината за началото на учебната 2013/2014 година, общият брой ученици от I до XII клас, обхванати в дневна форма на обучение в общинските и държавните училища е 10 720. Децата на 5 и 6-годишна възраст в задължителна предучилищна подготовка в детски градини и училища са 937. В детските градини се отглеждат, възпитават и обучават 1431 по-малки деца на 3 и 4-годишна възраст. Разпределението на децата и учениците в общинските и държавни училища по образователни степени, етапи и предучилищна подготовка, е както следва:

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

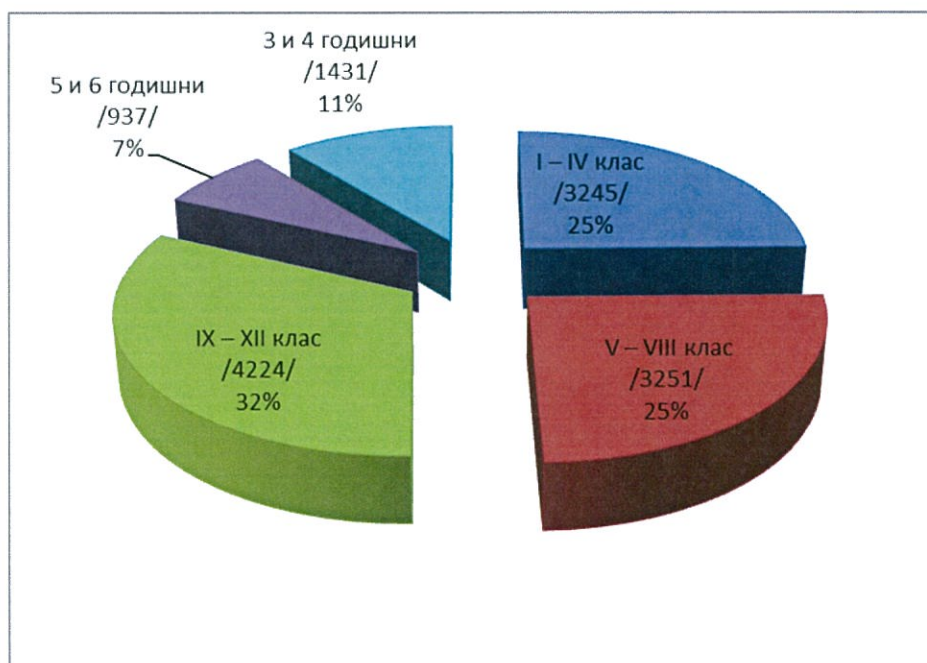

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- I - IV клас - 3245 ученици;
- V - VIII клас - 3251 ученици;
- IX - XII клас - 4224 ученици;
- деца в задължителна възраст за предучилищна подготовка в общинските детски градини и училища (5 и 6 годишни) - 937 деца;
- деца в предучилищна подготовка в детските градини (3 и 4 годишни) - 1431 деца.

Диаграма 13: Разпределение на децата и учениците в дневна форма на обучение

Източник: Община Шумен, 2013г.

На територията на община Шумен функционират 40% от всички училища и обслужващи звена в областта. Делът на общообразователните училища в общината спрямо тези в областта е 34 %, на професионалните гимназии - 60 %, на специалните училища и обслужващите звена - 62%.

През учебната 2007/2008 г. в общинските училища са се обучавали 9698 деца и ученици. През учебната 2013/2014 г. броят на децата и учениците в общинските училища

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

е 8454. Промяната към намаление е следствие от неблагоприятните демографски характеристики.

Ефективността на образователната система зависи от инфраструктурната и кадрова осигуреност на учебните заведения, степента на въвеждане на иновации и технологии, въвеждането на съвременни педагогически практики и интерактивни методи на обучение, стимулиращи усвояването на знания и придобиването на умения. В тази връзка следва да се отбележи, че качеството на образованието е правопрпорционално на инвестициите в него и степента му на достъпност. Средствата, които община Шумен отделя за сектор „Образование“ се увеличават, което е видно от данните в таблица 16:

- За 2013 година общите разходи за образование по отчета на бюджета са увеличени с 47% спрямо същите през 2007 година;
- Общият фонд работна заплата за 2013 год. е нараснал с 55% спрямо 2007 год.;
- Общите разходи за вещева издръжка на образованието (само \$10-00) по видове учебни заведения за периода 2007 - 2013 се увеличават, като нарастването е най голямо за обслужващите звена и ЦДГ. Разходите за вещева издръжка в ЦДГ са значително повече след 2010 година, поради прилагане на новите изисквания за качество на хранителните продукти и мониторинг на кухненските помещения, както и поради по-високите цени на енергоизточниците.

Подходящ подход за оптимизиране на училищната мрежа в община Шумен е развитието на учебните заведения в селата на общината, чрез стимулирането на интегриран модел на интервенция, едновременно повишаващ степента на свързаност на населеното място, качеството на преподаване и осъвременяване на учебния процес, както и условията, в които се осъществява. Това ще гарантира преодоляването на бъдещи диспропорции в образователната система, породени от свръхконцентрацията на училища в общинския център и закриването на такива в периферията на общината.

Таблица 16: Основни показатели за общинските училища и детските градини

Източник: Община Шумен, 2013

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

НАИМЕНОВАНИЕ	2007 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Разходи за образованието по бюджет - общо в лева (отчетни данни)	16425803	19898571	20540138	21680651	21264958	24160245
Общ фонд работна заплата в лева	10389134	14240684	14494787	14633110	14946635	16129062
Разходи в лева общо за вещева издръжка на образованието (само § 10-00) в т. ч.	4730961	5006397	5246107	5966096	5746419	5714868
- ЦДГ	2032205	2054796	1918816	2056039	2409451	2455611
- Общобразователни училища и ПДГ	2287639	2462318	2739077	3220279	2620959	2485229
- Обслужващи звена	411117	489283	588214	689778	716009	774028
Средногодишна численост на персонала в образованието	1667	1536,2	1509,6	1514,5	1512,3	1528,2
Средногодишна брутна заплата за образованието (лв.)	356	398	467	556	557	570
Брой места в училищата (капацитет)	9745	9095	8653	8661	8692	8723
Брой деца и ученици общо в училище:	10256	9172	8792	8635	8438	8266
- в подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка	96	100	75	117	89	72
- в паралелки I - IV клас	3371	3136	3278	3163	3098	3162
- в паралелки V-VIII клас	3797	3042	2815	2748	2765	2689
- в паралелки VIII клас профилирано обучение и IX - XII клас.	2992	2894	2624	2607	2486	2343
Брой групи и паралелки общо в училище:	483	412	393	383	375	375

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка	7	6	4	6	5	5
- паралелки I - IV клас	173	158	154	150	148	153
- паралелки V-VIII клас	178	135	127	123	122	120
- паралелки VIII клас профилирано обучение и IX - XII клас.	125	113	108	104	100	97
Брой места в детските градини (капацитет)	2630	2564	2652	2652	2652	2740
Брой деца в детските градини общо:	2746	2966	2957	3005	3017	3039
- в групи за незадължителна предучилищна подготовка (в т.ч. деца в групи за детска ясла в ОДЗ)	2130	2290	1569	1555	1551	1547
- в подготвителните групи за задължителна предучилищна подготовка	616	676	1388	1450	1466	1492
Брой групи в детските градини общо:	123	120	124	124	124	131
- групи за незадължителна предучилищна подготовка (в т.ч. деца в групи за детска ясла в ОДЗ)	99	96	56	67	70	74
- подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка	24	24	68	57	54	57

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Средногодишна вещева издръжка (§ 10-00) на един ученик в училище (лв.)	223,05	268,46	311,54	372,93	310,61	300,66
Средногодишна вещева издръжка (§ 10-00) на едно дете от детска градина (лв.)	740,06	692,78	648,91	684,21	798,62	808,03

Ремонт и саниране са извършени на 10 общински училища. Сред тях са: ГПЧЕ „Н.Вапцаров“, СОУ „Васил Левски“, СОУ „П.Волов“, VI ОУ „Е.Марковски“, НУ „Илия Блъсков“, II ОУ „Д-р Петър Берон“, ПМГ „Нанчо Попович“ и ПГСАГ. В СОУ „Васил Левски“ и СОУ „П.Волов“ е монтирана нова отоплителна инсталация. В СОУ „Сава Доброплодни“ са ремонтирани физкултурните салони.

Видно от таблица 17, броят на напусналите училищата учащи намалява. Намалението обаче е по-неблагоприятно сравнено със същото на нива СИР и област Шумен. Причините за отпадане са както социално-икономически, така и етнокултурни. Както е отбелязано по-горе (раздел „Етническа структура на населението“) за решаване на проблема се изпълнява План за действие за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение с набелязани конкретни задачи и дейности за обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, и осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда.

Таблица 17 Брой учащи (I-VIII клас), напуснали училищата
Източник: НСИ, 2012г.

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
България	15572	13421	13379	12469	12294
СИР	2375	2239	2129	2239	2083
Област Шумен	448	353	416	302	418
община Шумен	191	131	163	165	180

Добър атестат за образованието е включването на училищата и детските градини в проекти, финансирани от фондове и програми на ЕС (Програма „Учене през целия живот“, ОПРЧР) и други възможни източници (програми на МОН, програми на НПС), както

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

и изграждането на междуучилищни партньорски мрежи. Реализирането на такива проекти води до подобряване на условията за учене и качеството на образователния процес, повишаване квалификацията на учителите, въвеждането на иновации.

Все още системата на образованието в общината не е достатъчно гъвкава и реформирана, за да отговори по-пълно на местните и регионалните нужди от професионални и технически кадри в различните сфери на икономиката. В тази насока е необходимо мрежата от специализирани професионални гимназии да бъде оптимизирана, за да се синхронизират резултатите от нейната дейност с очакванията на бизнеса.

Целодневни детски градини

В община Шумен през учебната 2013/2014 година функционират 28 Целодневни детски градини (ЦДГ), от които 1 седмична детска градина и 4 Обединени детски заведения (ОДЗ). От тях 16 са в кв. Макак и кв. Мътница, и в следните села - с. Коньовец, с.Средня, с.Струйно, с.Черенча, с.Градище, с.Новосел, с.Салманово, с.Царев брод, с.Вехтово, с.Дибич, с.Друмево, с.Ивански, с.Ил.Блъсков, с.Мадара.

През учебната 2012/2013 година детските градини в общината се посещават от 3 036 деца, като броят на местата в тях е 2 964 - т.е. някои детски градини се посещават от повече деца, отколкото позволява капацитетът.

Детските градини са разположени неравномерно на територията на града. При визуален анализ на градската структура се забелязва концентрация на детски градини в централната градска част и югоизточните квартали. В квартал „Тракия“ има две детски градини, а в кварталите „Боян Българанов“, „Дивдядово“, „Макак“ и „Мътница“ има по една. Липсват детски градини в северните и южните части на града.

Състоянието на сградите на детските градини в град Шумен като цяло е добро. В повечето са подменени вратите и прозорците, извършена е топлинна изолация на външни конструкции и елементи, основен ремонт, изградени инсталации за оползотворяване на ВЕИ, въведено енергоспестяващо осветление, газифициране на сградите и други.

В детските градини са изградени 124 детски площадки, като в най-добро състояние са новоизградените такива в ЦДГ №32, ЦДГ №30, ЦДГ №12, ЦДГ №28, а в най-лошо състояние са площадките във ЦДГ №1, №2, №24, №34, №10 и филиала в ЦДГ №10.

Топлоизолация на външни стени и фасади, подмяна на дограма, ремонт на котелни съоръжения, системи за затопляне на вода от слънчева енергия за ЦДГ 1, 2, 5, 10, 12, 19,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

24, 25, 27, 30, 28, 32, 34 и 35, са част от проект “Модернизация на общинската образователна инфраструктура на град Шумен” - финансиран по ОПРР - МРР.

През 2013 г. е открито новоизградено Обединено детско заведение „Пчелица” с капацитет 100 деца и разкрити 16 нови работни места.

За детските градини в малките населени места е необходимо саниране на сградите и обновяване на детските площадки, създаване на безопасна и сигурна среда за децата.

Висше образование и колежи

На територията на общината функционират два частни професионални колежа по туризъм - Частен професионален колеж по туризъм “Ал.Константинов” и Частен професионален колеж по туризъм “Шумен”.

Висшето образование има традиции и солидна база, то е представено от: Шуменския университет “Епископ Константин Преславски” и Факултет “Артилерия, противовъздушна отбрана, компютърни и информационни системи” към Национален военен университет “Васил Левски” - гр. Велико Търново.

Шуменският университет има институционална акредитация с оценка „много добра“. Обучава специалисти в сферите: педагогика, хуманитарни, природни и технически науки, математика и информатика.

Факултетът “Артилерия, противовъздушна отбрана, компютърни и информационни системи” обучава специалисти във военни специалности и специализации, компютърни и комуникационни системи и технологии, отбрана и сигурност.

Научни институти

На територията на община Шумен функционират единствените в България научни звена, занимаващи се с проблемите на свиневъдството, коневъдството, биволовъдството и захарното цвекло. Земеделският институт в общинския център, създаден през 2000г. включва звена по свиневъдство, биволовъдство, захарно цвекло, Комплексните опитни станции в град Търговище и Хан Крум и Експерименталната опитна база в град Лозница. Научно изследователската дейност е концентрирана в областта на генетиката и селекцията, репродукцията, храненето и технологиите на отглеждане на животни. В областта на растениевъдството се разработват проекти свързани с биологията,

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

селекцията и растителната защита на захарно и крѐмно цвекло, тютюн, лозя и различни сортове овошки.

В общината съществуват възможности за формиране на мрежи от свързани производства, в които водеща роля може да има хранително-вкусовата промишленост. Формирането на клѐстер може да се превърне в генератор на икономически растеж в общината.

С цел повишаване на добавената стойност и конкурентоспособността на местното производство следва да бѐде засилено развитието на приложните изследвания и иновативните технологии.

ИЗВОДИ

- ✓ В община Шумен и в частност в гр. Шумен са представени всички образователни степени, което го прави притегателен образователен център не само за учащи от областта, но и от други части на страната;
- ✓ Проблем за образователната система е отпадането на ученици по социално-икономически и етнокултурни причини;
- ✓ С развитието на учебните заведения в селата на общината ще се преодолеят бѐдещи диспропорции в териториалното развитие, а също и в образователната система, породени от свръхконцентрацията на училища в общинския център и закриването на такива в периферията на общината;
- ✓ Все още системата на образованието в общината не е достатъчно гъвкава и реформирана, за да отговори по-пълно на местните и регионалните нужди от професионални и технически кадри в различните сфери на икономиката. В тази насока следва да продължат да се планират и реализират поетапно инициативи, повишаващи ефективността на образователната система, чрез модернизация и доразвиване на наличната образователна инфраструктура като се прилага проектен подход за привличане на средства от програми на ЕС (ОП „Образование и наука за интелигентен растеж 2014-2020“) и други възможни грантови източници;
- ✓ С оглед на регистрирания темп на нарастване на броя на децата и предвид на факта, че липсват детски градини в северните и южните части на града, може да бѐде използван потенциалът на ПЧП за разкриването на нови заведения.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравеопазването е представено от добре развита мрежа от заведения за доболнична и болнична помощ. Към 31.12.2013г. в община Шумен са регистрирани 295 лечебни заведения за извънболнична помощ, както следва:

- 50 заведения за първична извънболнична медицинска помощ - индивидуална практика;
- 5 заведения за първична извънболнична медицинска помощ - групова практика;
- 82 заведения за първична дентална помощ - индивидуална практика;
- 9 заведения за първична дентална помощ - групова практика;
- 109 заведения за специализирана извънболнична медицинска помощ - индивидуална практика;
- 7 заведения за специализирана извънболнична медицинска помощ - групова практика;
- 1 медико дентален център;
- 11 медицински центъра;
- 1 диагностично-консултативен център;
- 1 дентален център;
- 5 медико-диагностични лаборатории;
- 14 медико-технически лаборатории.

Акредитираните от МЗ лечебни заведения към 24.07.2013 г. са:

- Областен диспансер за пневмо- фтизиатрични заболявания със стационар /ОДПФЗС/- Шумен;
- Дом за медико - социални грижи за деца /ДМСГД/-Шумен;
- Диагностично-консултативен център-I-Шумен;
- Диспансер за онкологични заболявания със стационар, ЕООД;
- Комплексен онкологичен център-Шумен, ЕООД;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Многопрофилна болница за активно лечение, АД;
- АСМП Медицински център „Св.Иван Рилски”, ООД;
- Първа медико-диагностична лаборатория, ООД;
- Медицински център „Д-Р Николови”-Шумен, ООД;
- АСМП-Медицински център „Д-р Семкова”-Шумен, ЕООД;
- Медико-диагностична лаборатория „Д-Р Ноневи”, ООД.

На МБАЛ е извършен основен ремонт на родилното отделение. Болницата е оборудвана с модерна медицинска апаратура.

В община Шумен системата за спешна медицинска помощ е представена от Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) - Шумен, обслужващ населението на общините Шумен и Хитрино. Сериозен проблем за ЦСМП - Шумен се явява кадровото обезпечаване на дейността, най-вече по отношение на висшия медицински персонал. Освен това много често ЦСМП и Спешно отделение са единствената възможност за достъп на населението до медицинска помощ, като това се отнася и за контингента граждани, които са с нарушени здравноосигурени права, от етнически малцинства или социално-слаби.

Здравните заведения са разположени изключително неравномерно. Като зона с концентрация на такива обекти се очертава централната градска част на общинския център. В периферните квартали, в прилежащите квартали Дивдядово, Макак и Мътница, а също и в селата липсват медицински центрове.

В Шумен има 44 аптеки, сравнително равномерно разположени на територията на града.

Към здравната система принадлежат и детските ясли. В община Шумен те са седем. Средно на година в тях грижа се полага за 600 деца. Обектите задоволяват потребностите на населението по отношение на наличие на места за всички деца. Заведенията обаче са разположени неравномерно на територията на града, както следва: три ясли в централната градска част, две - в квартал Добруджански, една - в ж.к. Тракия и една в ж.к. Бялата пръст. От неравномерното разположение на детските ясли е засегнато населението на периферните квартали на компактия град, както и на кварталите Макак и Мътница, за които достъпът до детски ясли е затруднен, изисква повече време и пътуване.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Необходимо е да се помисли как да бъде разрешен проблема - чрез разкриване на нови детски ясли в тези квартали или по друг начин. Детските ясли са основно ремонтирани по проекти за повишаване качеството на здравната инфраструктура през последните години.

В сградите на детските ясли не са въведени мерки за енергийна ефективност, с изключение на газифициране на сградите.

Здравен медиатор

В община Шумен работят трима здравни медиатори с основен акцент в работата посредничество в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на представители на уязвими малцинствени групи от населението и извършване на здравно-образователна дейност за профилактика на заболяванията. Конкретната работа е насочена към по-пълно обхващане на ромското население в общината от здравно-профилактичните дейности на РЗИ, личните лекари и оказване на съдействие за получаване на качествена лекарска помощ.

Обхванатите от организирани здравно-образователни интервенции с млади хора в и извън училищна среда са 186 ученици от ромски произход. Като цяло сред ромското население е налице ниско ниво на здравна култура, породена от високия процент на бедност и затруднен достъп до качествено формално и неформално образование и здравни грижи. В последните 3 години се наблюдава възходяща тенденция към нарастване на организирани на местно ниво превантивни и информационни дейности сред ромската общност, благодарение на редица проекти и програми на национално и европейско ниво, действащи в региона.

5. Социални услуги

Община Шумен изпълнява Стратегия за развитие на социалните услуги 2011-2016, която цели да планира реформата в социалните услуги с оглед на потребностите и да обедини всички ресурси (институционални, граждански, технически, финансови) за нейното изпълнение. Цели се създаването на мрежа от социални услуги и мерки на територията на общината, която да подобри достъпа до тях на рисковите групи.

Стратегията обхваща социални услуги и мерки, които са необходими за осъществяване на ефективна социална политика за подкрепа на индивидите и групите в

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

риск в община Шумен, в съответствие с техните реални потребности и гарантиране прилагането на актуалните съвременни стандарти за социалните услуги.

Изградената мрежа от социални услуги, включващи както институционални, така и социални услуги в общността за всички рискови групи от населението е показана на таблица 18. За развитие на адекватна социална политика в общината се използват в пълна степен възможностите, както по линия на Оперативните програми „Регионално развитие 2007-2013“ и „Развитие на човешките ресурси 2007 - 2013“, така и на други програми - „Красива България“.

Таблица 18: Предоставяни социални услуги на територията на община Шумен
към 31.12.2013 г.

Източник: Община Шумен, 2013г.

Заведение/Социална услуга	Капацитет/ обхванати:	Бележка
Специализирани институции		
Дом за деца с умствена изостаналост „Калинка“, с. Васил Друмев (ДДУИ)	40 места	Домът ще бъде реформиран и впоследствие закрит в срок до 2014 г., а за децата, настанени в институцията ще бъдат разкрити алтернативни социални услуги, предоставящи грижи в близка до семейната среда.
Дом за деца, лишени от родителска грижа „Детелина“ (ДДЛРГ) в гр. Шумен	35 места	Домът ще бъде реформиран и впоследствие закрит в срок до 2014 г., а за децата, настанени в институцията да бъдат разкрити алтернативни социални услуги, предоставящи грижи в близка до семейната среда.
Дом за възрастни с умствена изостаналост, с. Лозево (ДВУИ)	90 места	Реформирането на дома се изразява в предлагане на алтернативни социални услуги на лицата с увреждания и техните семейства:

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Заведение/Социална услуга	Капацитет/ обхванати:	Бележка
		седмична и дневна грижа.
Дом за стари хора „Д-р Стефан Смядовски” в гр. Шумен	110 места	
Услуги в общността		
Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания в гр. Шумен	36 деца 12 възрастни хора	Държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на община Шумен. Управлява се от Кмета на общината.
Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с увреждания, ул. „Гоце Делчев” №11 в гр. Шумен	30 места	Държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на община Шумен. Управлява се от Кмета на общината.
Център за социална рехабилитация и интеграция на хора с физически увреждания, кв. Тракия в гр. Шумен	25 места	Управлението е възложено на външен доставчик - Регионална организация на Съюза на инвалидите - Шумен
Център за социална рехабилитация и интеграция на хора със зрителни увреждания в гр. Шумен	25 места	Държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на община Шумен. Управлява се от Кмета на общината.
Наблюдавано жилище за младежи, напускащи специализирани институции за деца, гр. Шумен	6 места	Държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на община Шумен. Управлява се от Кмета на общината.
Защитено жилище за лица с психични разстройства, с. Царев брод	8 места	Държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на община Шумен. Управлява се от Кмета на

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Заведение/Социална услуга	Капацитет/ обхванати:	Бележка
		общината.
Дневен център за работа с деца на улицата (ДЦРДУ), гр. Шумен	15 места	Управлението е възложено на външен доставчик - сдружение "Институт по социални дейности и практики" - София
Център за обществена подкрепа (ЦОП), с Център "Спешен прием" (ЦСП)	79 места	Управлението е възложено на външен доставчик - сдружение "Институт по социални дейности и практики" - София
Звено "Майка и бебе" (ЗМБ)	6 места	Управлението е възложено на външен доставчик - сдружение "Институт по социални дейности и практики" - София
Домашен социален патронаж с 2 кухни - в гр. Шумен и с. Царев брод	400	
Обществена трапезария в гр. Шумен	50	
Клубове на пенсионера и инвалида в гр. Шумен	36 клуба на пенсионера 2 клуба на инвалида	
Семейно-консултативен център (СКЦ) в гр. Шумен		Предстои изнасяне на програмите на СКЦ - Шумен в селата на територията на община Шумен.
Дневен център за деца с увреждания със седмична грижа, с. Васил Друмев	10 места	
Социални услуги от резидентен тип		

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Заведение/Социална услуга	Капацитет/ обхватани:	Бележка
2 Наблюдавани жилища за младежи, напускащи специализирани институции за деца, гр. Шумен	6 места	Държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на община Шумен. Управлява се от Кмета на общината.
Защитено жилище за лица с психични разстройства, с. Царев брод	8 места	Държавно делегирана дейност, финансира се от Републиканския бюджет чрез бюджета на община Шумен. Управлява се от Кмета на общината.
2 Центъра за настаняване от семеен тип за деца в гр. Шумен	25 места	
Кризисен център за деца в гр. Шумен	10 места	

Направената междинна оценка на изпълнението на Стратегията за развитие на социалните дейности отчита, че в периода между 2010г. и 2013г. делът на социалните услуги в общността от всички социални услуги на територията на общината нараства от 70.6% на 76.2%, което е показател за адекватна социална политика на ръководството на община Шумен и е гарант за успешно провеждане на процеса по деинституционализация в община Шумен.

Оценката констатира, че община Шумен е извършила в голяма степен дейностите по Стратегията в съответствие с националните приоритети и следвайки европейските ценности.

Това, което предстои пред общинските власти е:

- разкриване на Центрове за настаняване от семеен тип, Дневни центрове за възрастни с умствена изостаналост и за деца, и младежи с увреждания, включително Дневен център за възрастни с увреждания със седмична грижа в. с. Васил Друмев с планиран капацитет 20 места;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- реформиране на специализираните институции;
- изнасяне на програмите на Семейно-консултативния център - Шумен в селата;
- мултиплициране на постигнатите резултати в бъдещи дейности и проекти;
- превенция на рискове сред деца и семейства в процеса на отглеждане, възпитание, образование и организация на свободното време на децата;
- превенция на изоставянето на деца в родилен дом и деца с увреждания от 0 до 3 годишна възраст;
- утвърждаване на социалните услуги „домашен помощник“ и „социален асистент“ като алтернатива на институционализацията;
- реконструкция, обновяване и оборудване на съществуващата инфраструктура;
- изграждане на достъпна архитектурна среда за хората с увреждания;
- подобряване на жилищните условия за населението в неравностойно положение.

6. КУЛТУРА

Културният живот в община Шумен има своята специфика и уникалност, свързани преди всичко с неговото историческо развитие, културно наследство и традиции, със стопанските, демографските, етническите и народопсихологическите особености. Шумен е от най-старите, утвърдени културни центрове в страната. В общината има 43 обекта на културната инфраструктура, 16 от които в общинския център. Държавна собственост са единствено сградите на ДКТ „В. Друмев“, РИМ - Шумен, РБ „Ст. Чилингиров“ и Комплекс „Създатели на българската държава“.

Културната инфраструктура и дейности на територията на общината са представени от:

Национални паметници

Комплекс „Създатели на българската държава“ - осъществява информационно-туристическо обслужване на 5 езика, прожекции на филми на 5 езика; културна дейност - изложби, концерти; граждански ритуали за встъпване в брак; организира масов лекоатлетически крос за Купата на Паметника. Комплексът се помещава в сграда държавна собственост и се финансира от собствени приходи, от общинския и от

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

държавния бюджет. В комплекса работят 8 човека, от които 3 с висше образование и 5 със средно. Посещаемостта на обекта за 2013г. е 28000 туристи.

Музеи

РИМ - обединява къщите-музеи в града, НИАР “Мадара”, НИАР “Плиска” и ИАР “Шуменска крепост”, НИАР “Велики Преслав”, Търговище, Попово и Омуртаг. Научен и културен институт с научна група. Фонд - 150 хил. единици, от които 15 хил. в постоянна експозиция само в РИМ - Шумен. РИМ развива музейна дейност свързана с описване и съхраняване на материално и документално историческо наследство; археологически разкопки, реставрации, експедиции; културно-просветна дейност свързана с постоянни и временни експозиции, изложби, лектории, сбирки на исторически сдружения; методическа дейност. Притежава собствена библиотека с 25 хил. единици научна литература и периодичен печат и собствено издание “Известия на Исторически музей - Шумен” и собствена интернет страница. Музеят се издържа от собствени приходи, държавна субсидия, общински бюджет и грантове. Посещаемостта му за 2012 г. е 89 936 човека, а през 2013г. нараства на 115 374. В структурата на музея работят 59 човека от които 41 магистри и бакалаври, 17 човека със средно образование и 1 с основно.

Национален историко- археологичен резерват Мадара

Намира се в непосредствена близост до гр. Шумен - 18 км. и Първата българска столица Плиска - 10 км. Върху скалите на Мадарското плато е изсечен единственият по рода си в Европа скален релеф - Мадарски конник. Богатството на откритите археологически паметници датирани от IV хил. преди Христа до XV век, дават основание на изследователите да нарекат Мадара "Българската Троя". Най-забележителният паметник в резервата е уникалният скален релеф Мадарски конник. Единствен в Европа, той е образец на старобългарското изкуство и символизира мощта и величието на българската държава. Надписите около него, изписани на гръцки език, разкриват подвизите на трима български ханове - Тервел, Крум и Омуртаг. От 1972 година Мадарският конник е обявен от ЮНЕСКО за паметник със световно значение. В историческата наука Мадара е известен и като култов център. Тук могат да се видят светилища, езическо капище, християнски черкви, параклиси. През XIV век в скалите на платото е бил създаден най-големият в България скален манастир с над 150 килии.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Историко-археологически резерват “Шуменска крепост”

На 3 километра западно от град Шумен се издига Шуменската крепост, просъществувала повече от 3200 години. Местността е била заселена още през ранно-желязната епоха /XII век преди Христа/. По-късно крепости тук са издигнали траки, римляни, византийци. През ранното и късно средновековие Шуменската крепост е била българска твърдина изиграла важна роля в историята. Просъществувала е и в началния период на османското владичество. През 1444 година, по време на кръстоносния поход на Владислав III Ягело, тя била разрушена и опожарена. Крепостта е един от най-добре проучените археологически обекти в страната. Крепостна и култова архитектура, жилищни и стопански сгради и хиляди движими паметници свидетелстват за разнообразните ѝ функции през различните епохи, най-вече през времето на Второто българско царство.

Къщи-музеи в града

Къща-музей “Панайот Волов” - Домът на един от видните дейци на българската национална революция - Панайот Волов, днес е превърнат в музей. С оригинални материали е пресъздадена обстановката, в която са преминали детските и юношеските години на родения през 1850 година в град Шумен, Панайот Волов. В специално построена за целта експозиционна зала, чрез веществен, документален и снимков материал е разкрит животът на великия българин, с акцент върху дейността му, като апостол на IV революционен окръг по време на Априлското въстание.

Къща-музей “Добри Войников” - Домът на видния възрожденец Добри Войников днес е превърнат в музей. Къщата, архитектурен паметник от епохата на Възраждането, е построена от самия него. Тук в по-старата къща през 1833 година се ражда Добри Попов Войников - учител и автор на учебници, музикант и композитор, диригент и музикален критик, читалищен деец и редактор на вестник, драматург и театрал, автор на първата българска драма (“Стоян войвода”). В експозицията, с оригинални материали, е възстановен интериорът на възрожденския дом. Документалната ѝ част, чрез писма, фотоси,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

извадки от периодичния печат, възстановки на моменти от театрални представления и други, е разкрита многостранната личност на Добри Войников, както и характера на епохата, в която живее и твори. Образец на възрожденската архитектура. Експозицията представя енциклопедичната дейност на Войников като музикант и деятел, театрал и драматург, издател на вестник, читалищен деятел, учител-новатор и съставител на учебници.

Къща-музей "Лайош Кошут" - Паметник на възрожденската архитектура с оригиналния си градеж, с двор на три нива, ограден с високи зидове, домът е свързан с българската и с унгарската история. Това е къщата на шуменския търговец и кмет на българската община хаджи Димитраки Хаджипанев, в която живее водачът на Унгарската революция Лайош Кошут по време на изгнанието си в град Шумен. Възстановената вътрешна уредба на заможен български възрожденски дом, е съчетана с документална експозиция, проследяваща хода на Унгарската революция от 1848 - 1849 година и дейността на нейния водач Лайош Кошут. В специално построена за целта зала, е поместена експозиция "Българо-унгарски културни връзки", където се експонират и временни изложби.

Музеен комплекс "Панчо Владигеров" - Панчо Владигеров е сред най-изтъкнатите творци на изкуството, които град Шумен е дал на България и света. Къщата, в която е направил първите си стъпки в музиката сега е музей. Богата документална експозиция посветена на "патриарха" на българската композиторска школа, е съчетана с възстановената уредба на този дом от първите десетилетия на ХХ век. Показани са работният кабинет и първото пиано на големия композитор. Комплексът включва още самостоятелна експозиция "Музикалното дело в Шумен" и камерна концертна зала. В нея, както и в двора на къщата целогодишно се организират концерти. Град Шумен е домакин на международен конкурс за млади пианисти и цигулари на името на Панчо Владигеров.

Възрожденско училище в кв. Дивдядово - Килийното училище е сред малкото напълно запазени новобългарски училища у нас. Намира се в двора на църквата и е строено заедно с нея през 1846г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Филиал на Археологически институт и музей към БАН - научно звено, което извършва проучване на Средновековната българска история на Шуменски район и главно трите Национални историко-археологически резервата “Мадара”, “Плиска” и “Преслав”; организиране на археологически разкопки, експедиции и изследвания, научни публикации и преподавателска дейност в страната и чужбина. Притежават реставрационно ателие и библиотека.

Театри и музикални формации

Драматично - куклен театър “Васил Друмев”

Вече 158 години град Шумен е градът с най-богати театрални традиции в страната. От тук води началото си летописът на българския театър с първото театрално представление, състояло се на 15 август 1856г. - „Михал“ от Сава Доброплодни.

Богатият и разнообразен афиш на театъра включва заглавия от световната и българската драматургия с приоритетно по традиция присъствие на заглавия от българската класика и съвременна драматургия.

Театърът е съорганизатор и домакин на престижния, провеждащ се ежегодно международен фестивал Друмеви театрални празници „Нова българска драма“.

ДКТ „В.Друмев“ поддържа творчески контакти и обмен с театри от чужбина. Екипът му е носител на редица отличия и награди от престижни международни и национални фестивали, между които и почетното отличие „Златна книга“ (златна значка) на Съвета на Европейската научна и културна общност. Отличието се дава на театъра за институция с висок престиж и обществено признание в областта на културата.

Към април 2014г. персоналът на театъра наброява 54 човека, от които 22 с висше образование, 29 със средно и 3 с основно образование. През последните три години броят на зрителите се увеличава: за 2011г. - 26 903 , за 2012г. - 27 409, за 2013г. - 38 283.

Учредено и действащо е Театрално студио за работа с младежта. Наблюдава се и устойчива тенденция на прилагане на проектния принцип на работа в културния институт.

Синфониета Шумен - осъществява художествено-творческа и културно-просветна дейност. Представя седмично симфонични концерти и периодично образователни концерти; работи с гост-солисти и диригенти. Ежегодно организира и провежда Музикални дни “Мадарски конник”. Участва в концерти в рамките на Националните и

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Международни конкурси “П. Владигеров”. Във филхармонията работят 45 човека, от които 29 с висше образование, 2 с полувисше и 24 със средно образование. Сградата, в която се помещава ДФ е общинска собственост. Филхармонията се издържа от собствени приходи, от общинския бюджет и от държавна субсидия.

Библиотеки

РБ “Ст. Чилингиров” - основана през 1922 г. по инициатива на писателя и общественика Ст. Чилингиров,, чието име носи днес. Основана като четвърта депозитна библиотека в България, днес институцията запазва своя статут и сред библиотеките от своя ранг е на четвърто място по богатство и обем на библиотечните фондове - 766 557 библиотечни документа към 2013 г. Част от фондовете на Шуменската регионална библиотека са ценната колекция от старопечатни, редки и ценни издания, богатата колекция от периодични издания и най-пълната краеведска сбирка за селищата в Шуменския край от Възраждането до наши дни.

Освен осъществяването на традиционното библиотечно-информационно обслужване, днес РБ „Стилиян Чилингиров” е център на разнообразни културно-образователни инициативи, участва в научно-изследователската дейност в региона, поддържа архива на местния печат, осъществява активна издателска дейност, инициира и реализира дългосрочни културно-образователни програми, кандидатства и печели различни проекти, свързани с развитието ѝ като съвременен библиотечно-информационен и културен център. Като методичен център Шуменската регионална библиотека оказва експертно-консултантска помощ на библиотеките в областта и организира различни форми на професионална квалификация. Разнородните инициативи на библиотеката, както и традиционната ѝ дейност са поводът за осъществените през 2013 г. 101 238 посещения на институцията.

Днес РБ „Стилиян Чилингиров” е и център за внедряване на съвременните технологии и координирано изграждане на регионалната автоматизирана библиотечно-информационна мрежа като част от Националната автоматизирана библиотечно-информационна мрежа. Основните библиотечни процеси, както и всички работни и читателски места в институцията са напълно автоматизирани. Библиотеката разполага с Обучителен център, оборудван по програма „Глобални библиотеки - България” и с модерно Дигитално студио, което активно работи по дигитализирането на библиотечните колекции и цифровизацията на богатия музикален фонд на библиотеката, а също така осъществява рекламна дейност и предпечатна подготовка.

РБ „Стилиян Чилингиров” е член на Българската библиотечно-информационна асоциация и партньор на посолствата и културно-информационните центрове на редица

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

европейски страни и САЩ, на библиотеки от различен ранг в страната и чужбина, културни и образователни институти, фондации, творчески сдружения, неправителствени организации и др. Библиотеката подкрепя общественозначими инициативи и кампании на местно и национално ниво. Участва с доклади и презентации в представителни форуми в страната и в чужбина.

Регионална библиотека „Стилиян Чилингиров” е носител на Националната наградата „Христо Г. Данов” за 2008 г., Наградата на Шумен за изкуство и култура за 1997, 2006 и 2009 г. и на редица други отличия.

От 2010 г. Регионална библиотека „Стилиян Чилингиров” работи с делегиран бюджет, финансиран от държавата по единни разходни стандарти.

Днес в институцията работят 44 служители, от които 37 с висше и 7 със средно образование.

Галерии

ХГ “Ел. Карамихайлова” - културна и научна организация, която участва в осъществяването на държавната политика по съхранение и опазване на културните ценности и музейното дело с познавателна, образователна и естетическа цел на територията на община Шумен. Галерията участва в държавната политика по опазване на културното наследство във взаимодействие със съответните компетентни държавни и общински органи, Светия синод на Българската православна църква, със съдействието на неправителствени организации и гражданското общество.

В галерията се поддържа постоянна експозиция, която периодично се подменя, галерията е място за представяне на временни авторски и колективни изложби, преставяне на книги, организиране на концерти, лекции и беседи. Едновременно с дейността по съхраняване на произведенията на изкуството, галеристите се занимават с обработка на фондовете /включително и дигитална/, полагат се грижи за реставриране на повредени картини, издават се каталози, правят се изследвания, изнасят се беседи и лекции по проблеми на изкуството, подготвят се информации за медиите, извършват се консултации и методическа помощ на галериите в региона, както и участие в комисии и проекти. Ежегодно галерията дава отчет пред министерството на културата за извършеното във всички области от своята дейност. Художествената галерия е юридическо лице, второстепенен разпоредител с бюджетни средства.

Художествената галерия е юридическо лице на бюджетна издръжка на община Шумен, второстепенен разпоредител с бюджетни средства.

Таблица 19: Основни показатели на ХГ “Ел. Карамихайлова”
Източник: Община Шумен, 2014г.

Показатели	2011 г.	2012 г.	2013 г.
I. Движими културни ценности във фонда на галерията	2278	2286	2290
- основен фонд	2123	2129	2133
- научно- спомагателен фонд	155	157	157
II. Нарастване на музейните фондове	93	8	4
- основен фонд	92	6	4
- научно- спомагателен фонд	1	2	0
III. Брой посетители - общо	5693	5498	4129
1. Възрастни	4815	4731	3338
- българи	4791	4701	3338
- чужденци	24	30	0
2. Деца и млади хора	878	767	710
- деца от предучилищна възраст	62	130	26
- ученици	733	596	510
- студенти	83	41	174
IV. Организиран изложби	23	29	23
V. Концерти	1	1	1
VI. Обсъждания на книги	1	4	2

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Показатели	2011 г.	2012 г.	2013 г.
VII. Видео прожекции	3	2	1
VIII. Конкурси	1	2	0
IX. Публикувани научни статии и рецензии	13	15	21
X. Радио и телевизионни предавания, публикации в медиите	23	29	30
XI. Научни съобщения и доклади	14	18	2
XII. Изнесени беседи в експозиции	23	29	25
XIII. Персонал - щатни бройки	8	8	8
1. Висше образование	5	5	5
2. Средно образование	3	3	3

Читалища

Читалищата са “капилярите” на мрежата от културни институции. Функциониращите в общината към настоящия етап наброяват 34 (12 в града и кварталите и 22 в селата).

В гр. Шумен функционират следните читалища:

- „НЧ ”Добри Войников - 1856”;
- НЧ ”Тодор Петков - 1963”;
- НЧ ”Стилиян Чилингиров -1963”;
- НЧ ”Боян Пенев - 1949”;
- НЧ ”Напредък - 1869”;
- НЧ ”Просвета - 1926”;
- НЧ ”Асен Златаров - 1872”;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- НЧ "Пробуда - 1958";
- НЧ "Назъм Хикмет - 1881";
- НЧ "Отец Паисий - 1929";
- НЧ "Екипе - 1997";
- НЧ "Евролил - 2005".

В следните села има действащи читалища:

- с. Васил Друмев: НЧ "Добри Люцканов - 1912";
- с. Дибич: НЧ „Развитие - 1907“;
- с. Градище: НЧ "Отец Паисий - 1931";
- с. Новосел: НЧ "Христо Ботев - 1927 ";
- с. Вехтово: НЧ "Пробуда - 1927";
- с. Салманово: НЧ "Развитие - 1895";
- с. Средня: НЧ "Извор - 1922";
- с. Ивански: НЧ "Просвета - 1880";
- с. Черенча: НЧ "Паисий Хилендарски - 1927";
- с. Лозено: НЧ "Св. Св. Кирил и Методий - 1928 ";
- с. Радко Димитриево: НЧ "Пробуда - 1927";
- с. Друмево: НЧ "Христо Ботев - 1929";
- с. Царев брод: НЧ "Напредък - 1920";
- с. Илия Блъсков: НЧ "Просвета - 1925";
- с. Ветрище: НЧ "Изгрев - 1929";
- с. Мадара: НЧ "Просвета - 1908";

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- с. Мараш: НЧ "Христо Ботев - 1907";
- с. Овчарово: НЧ "Образование - 1898";
- с. Велино: НЧ "Земеделец - 1900";
- с. Панайот Волов: НЧ "Земеделец - 1903";
- с. Благово: НЧ "Пробуда - 1933";
- с. Струйно: НЧ " Христо Ботев - 1926".

Съхраняването на българските традиции, чрез групи за автентичен фолклор е една от задачите в работата на шуменските читалища. Средище на традиции и съвременност са утвърдените празници и фестивали - Празник на динята в НЧ „Развитие 1895”, с. Салманово; Празник на чушките и доматиите, НЧ „Христо Ботев 1907”, с. Мараш; Празник на терлика, НЧ „Изгрев 1929”, с. Ветрище; Празник на гьозлемите, НЧ „Отец Паисий 1931”, с. Градище.

В читалищата е съсредоточено любителското художествено творчество с много известни колективи, както в страната, така и в чужбина: хор “Родни звуци”, АНТП “Мадара” и “Звънче”, кино клуб “Мадарски конник”, кукерски състав в кв. Макак, балетна школа в НЧ “Б. Пенев”, Градски духов оркестър, Клуб “Българка” и много други. През година се организира общински читалищен събор. Много от селските читалища провеждат “Дни на моето село”. Читалищните дейци от с. Ивански и кв. Дивдядово поддържат етнографските къщи. Всички читалища имат библиотеки и разполагат с библиотечен фонд от над 500 хил. единици книги, периодични издания и други носители на информация.

През 2013 г. някои от читалищата успешно гастролираха на международни сцени: хор „Родни звуци” при НЧ “Д. Войников 1856” в Полша и Румъния; вокална група „Буратино” към НЧ „Ст. Чилингиров 1963“ в Турция; танцов състав към НЧ „Ас. Златаров 1872“ в Сърбия; АНПТ „Мадара“ при НЧ „Т. Петков 1963” в Италия, Босна и Херцеговина; Детско-юношески ансамбъл „Звънче“ към НЧ “Т. Петков 1963” - Русия; ВФ „Малка серенада“ и балетно студио към НЧ “Д. Войников 1856” в Македония; кино клуб „Мадарски конник“ към НЧ “Д. Войников 1856” в Македония.

Читалищата успешно разработват и реализират проекти по местни и национални програми. Общината подпомага дейността на народните читалища организационно и методически при реализация на дейностите им и финансово - за ремонти, отопление и по-крупни прояви. Сградният фонд на читалищата е общинска собственост. Въпреки множеството микро проекти реализирани от читалищата за привличане на външно

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

финансиране е необходим голям обем инвестиции за рехабилитация на сградния фонд на читалищата и технологично обновяване за да бъде възможно предвид съвременните тенденции на развитие читалищата да придобият нови културно-образователни и социални функции.

Художествени школи

ОШИ “Ан. Стоянов” - развива извънкласни форми на работа; работи се по програми на Министерство на културата; музикални, танцови, езикови, художествени школи. В институцията работят 17 човека - 11 с висше образование, 3 със средно и 3 с основно. Годишната посещаемост е 145 ученика.

Паметници на културата

Църква “Св. Три светители”

Построена е през 1857 г. на мястото на стар параклис, с дарения на шуменските еснафи. Запазени са старата портика с надпис над входа, царските двери и старинните икони. Енергийно излъчване - 420 килокалории, установено при радиестезични изследвания.

Църква “Свето Възнесение”

Построена е през 1829г. Стенописите, иконостасът и вътрешната уредба датират от 1833 г. Съхраняват се ценни книги, златотъкана плащеница с перли от 1776 г., както и иконата “Св. Св. Кирил и Методий”, подарена от генерал Белокопитов на 6 юли /18 юли/ в памет на освобождението на Шумен. По древен обичай в храма са погребани заслужили за вярата и народността си възрожденци. Сред тях има и двама княза Димитър Мурузи /1766-1812/ и Валериан Григorieвич Мадатов /1782-1829/.

Арменска църква “Св. Асвизазин” (Света Богородица)

Взиданият надпис съобщава времето на строежа 1834 г. от бежанци арменци. През 2001 г. е ремонтирана и обновена с нова камбанария. В двора на църквата се пазят надгробни мраморни плочи на арменски първенци и дарители от 18-19 век с надписи и скулптурни украси. В нея през 1849 г. Лайош Кошут и неговите сподвижници отбелязват Рождество Христово. В съседство до църквата е сградата на Арменския народен дом.

Томбул Джамия (единственият действащ мюсюлмански паметник на културата)

Джамията “Шериф Халил паша” е била разположена в централна част на град Шумен. В последствие с изместването на централната градска част, тя остава в югозападната му част. Сградата е известна с името “Томбул” джамия, то идва от формата

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект “Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на купола. Строежът е започнал през 1740г и е завършил през 1744г. Джамията е втора по големина на Балканския полуостров. Действащ мюсюлмански храм.

Архитектурни паметници

Безистена - това е най-старата сграда в Шумен.

Народно читалище "Добри Войников" - Сградата на читалището, основано през 1856 г., е построена през 1898 г. по проект на френския архитект И. М. Мерсие. В него се съхранява първата театрална завеса, рисувана от виенските художници Макс Хагендоф и Водянски.

Часовникова кула - Градски часовник с ръчно изработен часовников механизъм, построен през 1740 г. На лицевата ѝ страна е вградена богато украсена чешма с мраморна плоча и текст на османотурски език.

Андрейково училище - Сградата е построена през 1870 г. за нуждите на първото девическо класно училище в България от дарителя Андрей Ранков.

Къщата на братя Куцарови - Ясно оформен тип чаршийска къща от последните години преди Освобождението.

Къщата на Д. Сребров - Построена е през 1872 г.

Къщата на Хр. Ганушев - Построена е през последната четвърт на 19 век.

Къщата на Ов. Авшерян - Единствената запазена триетажна къща в Шумен от средата на 19 век.

Къщата на д-р Верби - Построена през 19 век, тя е част от Възрожденския комплекс на града.

Куршун чешма - Построена през 1774 г. от варовикови дялани камъни. Лицевата фасада е богато орнаментирана. Първоначално е била покрита с оловни плочи, откъдето идва и името ѝ (куршун /араб./ - олово).

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Културен календар

Община Шумен има богат и атрактивен културен календар, придаващ специфичен облик на културния живот. В Шумен се провеждат многобройни и разнообразни културни прояви:

Международни: Музикални дни “Мадарски конник”, Международен конкурс за пианисти и цигулари “Панчо Владигеров”, Карнавал на плодородието, Международен фолклорен фестивал в рамките на “Варненско лято”, Биенале по скулптура “Мадарски конник”, Биенале на съвременното изкуство, Международен мажоретен фестивал “Мадарски конник”.

Национални: Друмеви театрални празници “Нова българска драма”, Национални ученически хорови празници “Добри Войников”, Национален конкурс за пианисти и цигулари “Панчо Владигеров”, Национални детски театрални празници, Национален конкурс за изпълнение на унгарска и българска литература, Национален пленер по живопис, Национален фестивал на любителските исторически филми, Европейски дни на наследството, Национален брейк фестивал; Национален танцов фестивал “Магията на танца”.

Местни: Музикални дни “П. Владигеров”, Ден на Шумен, Ден на шуменските дарители, Общински читалищен събор, Традиционен народен събор “На вечерник в Дивдядово”, Празник на динята - с. Салманово, Фестивал на чушките и домати - с. Мараш и множество други събития отразени в годишния културен календар на общината.

Творчески съюзи

В своя самостоятелна база са настанени почти всички творчески съюзи: Дружество на писателите, Дружество на художниците, Дружество на архитектите, Клуб на дейците на културата, Съюз на артистите, Фондация “Панчо Владигеров”, Сдружение “Нова българска драма”, Сдружение “Международно биенале за съвременно изкуство” и др.

ИЗВОДИ

- ✓ Община Шумен има широко развита културна инфраструктура и трайно изградена система от институти и дейности с определящо място в обществените процеси както и богато културно-историческо наследство и традиции във всички сфери на културата и изкуствата;
- ✓ Културната инфраструктура в населените места извън общинския център е главно съставена от читалища, за които е необходим голям обем инвестиции за

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

рехабилитация на сградния фонд и технологично обновяване, за да бъде възможно, предвид съвременните тенденции на развитие на читалищата, да придобият нови културно-образователни и социални функции;

- ✓ Обектите на културната инфраструктура са в по-голямата си част общинска собственост. Предвид ограничените възможности на общинския бюджет за финансиране на дейности по културата, както и за рехабилитация и модернизация на инфраструктурата, възможна алтернатива за финансиране на сектора в по-дългосрочен план е и създаването на работещо партньорство между общината и местния бизнес за изграждане на необходимия инвестиционен климат за развитието на културната инфраструктура и на културното предприемачество.

7. СПОРТ

Община Шумен разполага със следните спортни обекти:

- Спортна зала “Младост” - спортове - волейбол и баскетбол;
- Спортен комплекс “Плиска” - спортове - баскетбол, волейбол, хандбал, гимнастика, фехтовка, тенис на маса, борба, карате и ММ - бойни спортове;
- Спортна зала “Юнак” - спорт - тенис на маса;
- Градски стадион “Панайот Волов” и Ученически стадион.

На територията на община Шумен има разположени 4 закрити и 3 открити, от които общинска собственост е обект “Аква свят”.

В град Шумен има изградени два тенис комплекса, от които Тенис комплекс Шумен е общинска собственост.

Има изградени спортни плащадни в междублоковите пространства в кварталите “Тракийски”, “Добружански”, “Боян Българанов” и “Херсон”.

В парк “Студентски“ е изградена модерно скейт съоръжение и многофункционално игрище за волейбол, баскетбол, футбол.

Сред спортните клубове с най-голяма популярност се ползват футболните клубове ФК “Шумен 2010”, ФК “Шумен 1929”, ФК “Шумен 2007”.

В малките населени места на територията на Община Шумен функционират ФК „Ендже”, ФК „Балкан - Градище”, ФК “Енев”, ФК “Мадара”.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Следващи по популярност са клубовете по хандбал „Шумен 98” - жени и и Спортен клуб по ханбал за деца и юноши - мъже /СКХДЮ/, волейбол и баскетбол.

Клубът по карате-киокушин е тридесетгодишен и има много национални състезатели: спортист №1 и треньор №1 за 2007 г. - Виталий Маринов - 1кю; и семпай Даниел Димитров - 1 дан.

В Ученическата спортна школа „Хан Крум”, се организират тренировки по различни спортове за ученици. Спортната школа се помещава в Сортен Комплекс “Плиска”- общинска собственост в относително добро състояние. Числеността на преподавателския състав е 15 - преподавателя по различни видове спорт: лека атлетика, ханбал, волейбол, футбол, карате, фехтовка, художествена гимнастика и мажоретки. Школата се финансира от община Шумен.

В близост до града функционира закрыта и открита конна база “Кабиюк”. Закрыт манеж с 2000 седящи места, на който се провеждат държавни първенства. В местността Корията в комплекс Кабиюк се намира трасе за провеждане на всеотранна езда, отговарящо на европейски и световни стандарти.

Северно от квартал „Тракия“ са изградени картинг писта и писта за бъргите, както и комплекс за авиомоделизъм. В квартала е разположен Спортен комплекс за мотоспорт.

Спортните площадки в гр.Шумен са пет на брой: две в кв.“Тракия“ и по една в кв.“Добруджа“, кв.“Боян Българанов“ и кв. „Херсон“.

Отритите спортни площадки в училищата на територията на община Шумен, се нуждаят от преасфалтиране и оборудване със съоръжения за различните видове спорт /баскетбол, волейбол, футбол и лека атлетика/, както и откритите спортни съоръжения в малките населени места.

Голяма част от физкултурните салони в училищата на територията на община Шумен се нуждаят от ремонт и преоборудване.

Последно изградени открити спортни площадки по проекти на МОМН има в СОУ ”Йоан Екзарх Български”, СОУ „Т.Симеонов” и СОУ ”Сава Доброплодни”. Изгради се многофункционален физкултурен салон в СОУ ”Йоан Екзарх Български.

Двата стадиона - „Панайот Волов“ и Ученически стадион, не отговарят на изискванията за провеждане на спортни мероприятия и се нуждаят от подмяна на тревно покритие, ремонт на съблекални и сервизни помещения, както и подобряване на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

инфраструктурата около тях. В някои от малките населени места стадионите се нуждаят същите мероприятия за подобряване на тяхното състояние.

Спортна зала „Младост“ се намира в централната градска част на Шумен. Отговаря на изискванията за провеждане на спортни състезания по волейбол, баскетбол и други видове спорт, както и за провеждане на концерти и други културни мероприятия. Разполага с 450 седящи места. Сградата е в задоволително състояние. Амортизирана е настилката на заобикалящото пространство. Спортна комплекс „Плиска“ се нуждае от цялостен ремонт на покрив и саниране на сградата, както и подмяна на Ел инсталация и Дограма и осветление, подови настилки и вътрешен интериор. Необходимо е да се подменят спортните съоръжения в комплекса.

Шумен и околградския район са известни с различни национални и международни състезания като: Международен турнир „Парапланеризъм“, Международен турнир по конен спорт, Международно рали „4x4 Офруд“, Рали „Стари столици“, Международен турнир по целнен скок, Рали мемориал „Валери Великов“, Международно състезание по мотоциклетизъм „Ендуро“, Национален турнир за купа Шумен по карате „Мадарски конник“, Национален турнир купа Шумен спортни танци, Национален фестивал на мажоретния танц „Мадарски конник“, Национален шампионат по Кикбокс, Републиканско първенство по мото-делта планери и Купа Шумен по ориентиране. Националният рали шампионат „Стари столици“ се провежда от 1970 година до днес.

ИЗВОДИ:

- ✓ Спортната инфраструктура е основно концентрирана в общинския център, което лишава от възможности за масов спорт обитателите на малките населени места;
- ✓ Закритата и откритата спортна база на територията на община Шумен като цяло е амортизирана и се нуждае от обновяване на съоръженията и сградния фонд;
- ✓ За така утвърдилите се приоритетни спортове (футбол, хандбал, волейбол, баскетбол, лека атлетика, художествена гимнастика, тенис на маса, шахмат, бойни изкуства, вдигане на тежести и фехтовка) е препоръчително да се търсят възможности за осъществяване на ефективни публично-частни партньорства за развитие и модернизация на общинската спортна инфраструктура;
- ✓ На територията на Община Шумен функционира само една зала за провеждане на спортни мероприятия с капацитет 450 места /СЗ „Младос“/, което е твърде недостатъчно за град с традиции и успехи в спорта. Наложително е изграждане на многофункционална спортна зала, отговаряща на съвременните изискванията и покриваща критериите на Министерството на младежта и спорта.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

IV. СЕЛИЩНА СИСТЕМА, ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

1. СЕЛИЩНА СИСТЕМА

Административно устройство на общината

Община Шумен обхваща един град - Шумен, административен център на общината и 26 села (Белокопитово, Благово, Васил Друмев, Велино, Ветрище, Вехтово, Градище, Дибич, Друмево, Ивански, Илия Блъсково, Кладенец, Коньовец, Костена река, Лозево, Мадара, Мараш, Новосел, Овчарово, Панайот Волон, Радко Димитриево, Салманово, Средня, Струйно, Царев брод, Черенча), в това число 15 кметства и 11 населени места с кметски наместник.

Баланс на територията и урбанизация

По данни на „Национален център по кадастър“ ЕООД, общата площ на община Шумен е 652 290 дка. Общо населените места и урбанизираните територии в община Шумен заемат 57 646 дка., което представлява 8.83% от общата територия.

Земеделският фонд е 455 629 дка, в т.ч. обработваема земя - 349 560 дка. Горският фонд на общината е 116 919 дка. Водните плащи са 8 665 дка., площите за добив - 6 194 дка., а тези за транспорт - 7 237 дка.

Процентът на градско население, който определя степента на урбанизация в община Шумен, е 86.3% към 2012 г., при средно за страната - 72,1%. Това определя урбанистичната структура на общината като моноцентрична, с повишена концентрация. Селското население в 26-те села е едва 13,7%. Преобладават малките по големина села. Урбанизационните процеси в общината са следвали в общи линии тези в страната. Характерно за развитието на тези процеси през втората половина на двадесети век е, че те протичат доста интензивно до средата на осемдесетте години и по-забавено след това. За периода след 1956 г. населението във всички села в общината намалява непрекъснато. Град Шумен до 1985 г. удвоява населението си, след което то намалява.

Промишлените и обслужващите функции са съсредоточени изключително в гр. Шумен, икономическият облик на селата е селскостопански.

Вследствие промените в обществено-икономическите условия, законовата и нормативна уредба и породилата се необходимост за привеждане на съществуващите

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

устройствени планове в съответствие с новите изисквания и нарастващата потребност от ново строителство, през 2009 година е разработен и приет нов общ устройствен план за територията на общинския център - град Шумен.

Средната селищна гъстота (4,1 селища на 100 км²), е малко под тази за страната (4,8). Средното отстояние между населените места е до 5 км, но варира в значителни граници - от 1 до 24 км. Това е сравнително добра предпоставка за функционирането на жизнена териториално-селищна среда.

Като пространствена структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана върху цялата територия на общината.

7. ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ

Водоснабдяване и водоснабдителна система

Основният водоизточник за водоснабдяването с питейна вода в община Шумен е язовир „Тича“. От язовир „Тича“ се водоснабдяват град Шумен, кв. Макак, кв. Дивдядово, с. Дибич, с. П.Волов и с. Белокопитово. Поради липса на пречиствателна станция (ПСПВ) подаваната вода от язовир „Тича“ не се пречиства. При дъждове и снеготопене в язовира, независимо от големия му обем, се получават отклонения в качествата на питейната вода - завишение на стойностите на показателите мътност и окисляемост. За подобряване на качествените показатели на питейната вода през 2014 год. се предвижда изработване на ПУП за ПСПВ (Подробен устройствен план за Пречиствателна станция за питейни води), извършване на предпроектно проучване на ПСПВ и финансово икономически анализ.

Останалите населени места от общината се водоснабдяват от местни водоизточници, но суровата вода от някои от тях (най-често каптажи и шахтови кладенци) не отговаря на изискванията по показател „нитрати“. Основна причина е ползването на торове и препарати, несъобразено с ограниченията и забраните при обработка на земеделските земи в санитарно охранителните зони.

Трайни отклонения се наблюдават при водоизточниците от някои водоснабдителни зони, за които се търсят алтернативни решения, но за част от населените места такива липсват. Това са населените места Кладенец, Мараш, Костена река, Овчарово и Струйно. Тези населени места се нуждаят от мерки за проучване на нови водоизточници, с

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

качества на водата, отговарящи на изискванията на Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Шаховите кладенци, каптажите и дренажите в общината се влияят от климатичните условия и при по-продължителни засушавания дебитите им рязко спадат, поради което се налага сезонен режим на водоползване.

Таблица 20: Водоснабдени населени места в община Шумен
Източник: Община Шумен, 2013

Водоснабдени населени места	27 броя
Дължина на водопроводната мрежа в т.ч.:	582 км
• външни	232 км
• улична	350 км
Водопроводни отклонения	19 365 броя
Водоизточници	104 броя
Резервоари	68 броя
Помпени станции	23 броя
Хлораторни сгради	14 броя

Водопроводната мрежа в община Шумен започва да се изгражда след 1927 г. По настоящем общата дължина на водопроводната мрежа е 582 км., от които 320 км. са улична водопроводна мрежа. От тях 192 км. са в гр. Шумен. Анализите за състоянието на водопроводите показват нуждата от ремонт и подмяна. Проблемът е частично решен с изпълнението на проект „Подобряване на водния цикъл на гр. Шумен“, финансиран от предприсъединителен фонд на ЕС - ИСПА чрез МОСВ, благодарение на който в периода септември 2009 г. - юли 2011 г. са подменени участъци по 231 улици от вътрешната водопроводна мрежа на гр. Шумен с дължина над 60 км. и са подменени над 29 км. сградни водопроводни отклонения.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В момента се изпълнява втори проект за водния цикъл на гр. Шумен. В проекта е предвидена реконструкция и рехабилитация на водоснабдителната система. Проектът е финансиран по ОПОС 2007-2013г.

Канализационна мрежа

В град Шумен дължината на изградената канализационна мрежа е 120 км и обхваща 100% от населението, но по-голямата част от населените места в общината не са канализирани. Масово в населените места се използват септични кладенци и поливни ями, което води до влошаване на качествата на питейните води.

Изградената канализационна мрежа определено е недостатъчна.

В град Шумен е изградена Пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) за пречистване на отпадъчните води на гр. Шумен преди вливането им в р. Камчия и от нея в Черно море. ПСОВ „Шумен” е изградена до фаза механично стъпало - механично пречистване на отпадните води, и е въведена в експлоатация през 2003 г.

По проект „Подобряване на водния цикъл на гр. Шумен”, финансиран от предприеждинителен фонд на ЕС - ИСПА чрез МОСВ са изпълнени реконструкции във водосборите на главни колектори I, II, III, IV и V с дължина 12 км. от канализационната мрежа на гр. Шумен и са подменени и изградени над 2 км. сградни канализационни отклонения.

В рамките на изпълнявания се втори проект за водния цикъл на гр. Шумен е предвидено доизграждане и рехабилитация на част от канализационната мрежа на града, с обща дължина около 40км. Съществена част от инвестицията е за изграждане на довеждащ колектор до канализационна помпена станция кв. Дивдядово, изграждане на канализационна помпена станция „Дивдядово”, изграждане на тласкател от КПС - кв. Дивдядово, изграждане на захранващ външен водопровод до канализационна помпена станция кв. Дивдядово. Предвидено е и разширение (рехабилитация) на ПСОВ гр. Шумен за осигуряване на вторично (биологично) пречистване с цел покриване на изискванията за заустване в „чувствителна” зона.

Допълнителни данни за проекта са дадени в Приложение 5-1. Канализацията, която ще остане за доизграждане извън обхвата на този проект е около 6км.

ИЗВОДИ:

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ По отношение на водоснабдяването е необходимо да се предприемат мерки за подобряване на качествените показатели на питейната вода, повишаване на надеждността и експлоатационните качества на мрежата;
- ✓ По отношение на канализацията е необходимо разширение и/или изграждане на канализационните мрежи и ПСОВ в общината, особено в селата.

8. ТРАНСПОРТНИ МРЕЖИ И ИНФРАСТРУКТУРА

Железопътна и пътна мрежи

Град Шумен е разположен на важен транспортен кръстопът. През него преминават северната ж.п. линия София-Шумен-Варна и отсечката в посока Шумен-Комунари-Карнобат с връзка с Южна България. Общата дължина на ж.п.линиите, преминаващи през територията на общината е 30.16 км., като всички са електрифицирани. Удвоените ж.п. линии са 12.31 км.

По отношение на гъстота на ж.п. мрежата, община Шумен (0,049 км/км²) изостава от средния показател за страната (0,058 км/км²), но се обслужва от 2 гари и 4 спирки. Предвид регионалните функции на ж.п. транспорта, общината има лесен достъп на хора и стоки до места във всички географски посоки на България, независимо че плътността ѝ е под средната за страната.

На територията на общината преминават международните пътища № 1-2 Русе-Шумен- Варна / E70/, № 1-4 София-Търговище-Белокопитово и № 1-7 Силистра-Шумен-Ямбол.

Географското разположение на община Шумен предопределя доброто ѝ транспортно обслужване и функциите ѝ на един от основните транспортни възли в Североизточния район за планиране. През територията на общината се кръстосват: първокласният път 1-4 София-В.Търново-Шумен /с европейска категоризация E72/, първокласният път 1-2 Русе-Шумен-Варна /с европейска категоризация E70/ с първокласния път 1-7 Румъния/Силистра-Шумен-Ямбол-Лесово/Турция и второкласния път II-73 Шумен-Смядово-Карнобат.

През общината преминава и трасето на автомагистрала “Хемус”, свързваща Варна и София, но недоизградеността на АМ “Хемус” в западна посока и на места лошото състояние на първокласния път 1-4 затрудняват бързия достъп до столицата, докато регионалният център Варна е лесно достъпен по вече изградената автомагистрала.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

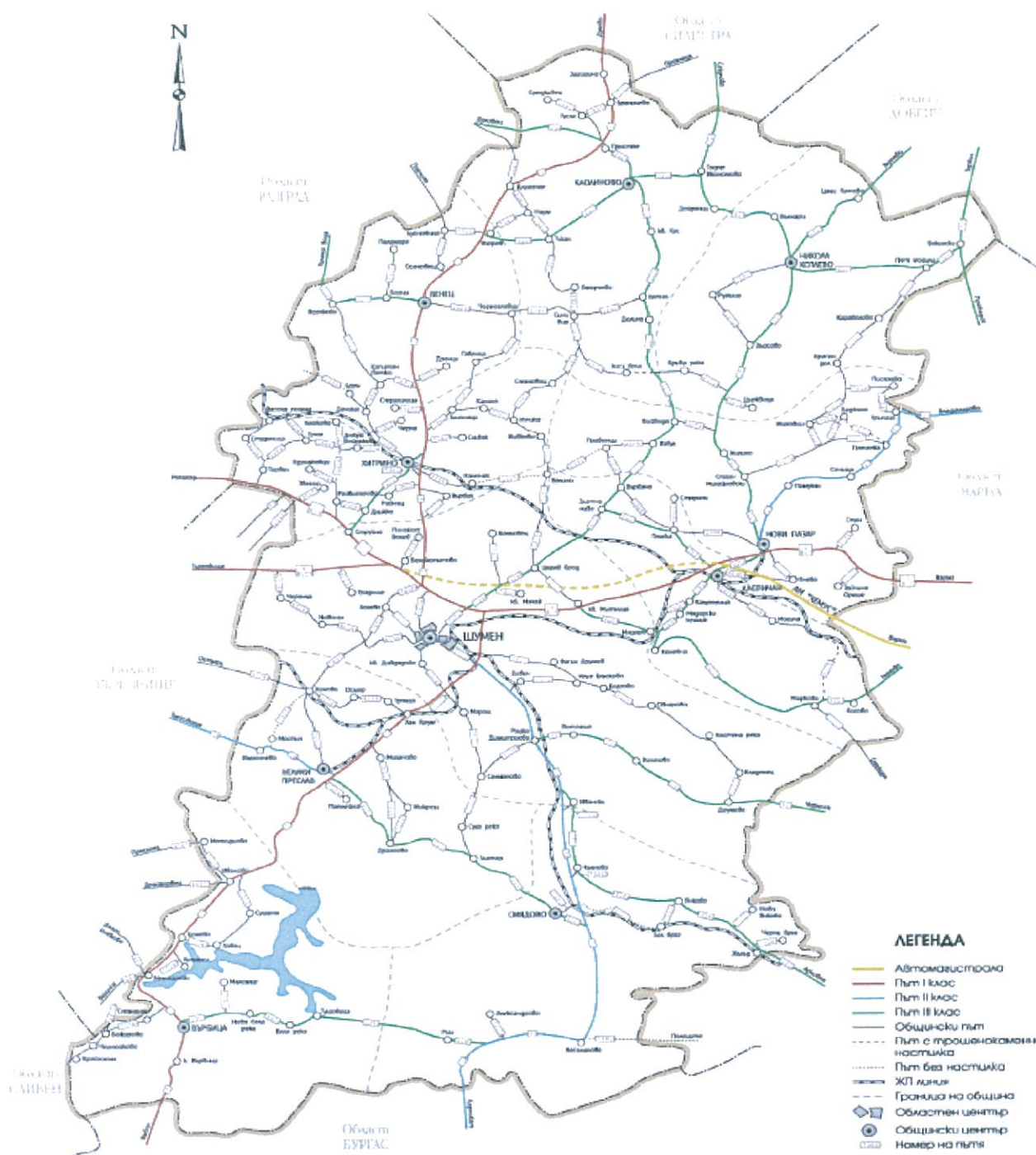

Схема на републиканските и общински пътища в Шуменска област
Източник: АПИ Областно пътно управление-Шумен, 2013

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица 21: Републиканска и общинска пътна мрежа на територията на община Шумен
Източник: АПИ Областно пътно управление-Шумен, 2013

Път / клас	Дължина (км.)
АМ „Хемус“	14 272
I-ви клас	51 686
II-ри клас	17 200
III-ти	42 617
Общински пътища	142 524
Пътни връзки	10 710

Относителният дял на първокласните пътища е 18,52% и е по-висок от средния показател за Шуменска област (16,52%), както и от този за Североизточния район на планиране (8,28%), и за страната (8,07%). Това показва, че общината е обезпечена с добра връзка с основните транспортни коридори, чрез които се осигурява сравнително лесен достъп до съседните страни и до важни и отдалечени административни центрове.

Второкласните и третокласните пътища в общината, които осигуряват връзката между по-близко разположени административни центрове, и преразпределят потоците в транспортната система, са с по-малък дял (общо 23,51%) в сравнение с Шуменска област (33,48%), Североизточния район за планиране (41,06%) и със страната (42,06%)

Общинската пътна мрежа осигурява възможности за достъп до всички населени места в рамките на общината. Гъстотата на пътищата с общинско значение е 0,211 км/км², което значително надвишава средните показатели за страната (0,165 км/км²), Североизточния район на планиране (0,179 км/км²) и Шуменска област (0,164 км/км²).

Таблица 22: Списък на общинските пътища на територията на община Шумен
Източник: Община Шумен, 2013

Път номер	Наименование	километраж		дължина
		от км.	до км.	/км/
SHU 1065	/III-7003/ Царев брод - Велино - Граница общ. /Шумен - Хитрино/ - Живково-граница	0,000	10,540	10,540

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Път номер	Наименование	километраж		дължина
		от км.	до км.	/км/
	общ./Хитрино-Каолиново/ - SHU 1060/			
SHU 1180	/I-2, п.к. Панайот Волон-Шумен/V-ти км - Шумен-кв. Дивдядово-/I-7/	0,000	10,380	10,380
SHU 1182	/I- 4, Търговище - Шумен/Черенча - Новосел - Шумен/ SHU 1188	0,000	22,580	22,580
SHU 1183	/I- 4, Търговище Шумен/- Градище	0,000	1,200	1,200
SHU 1184	/I-2, Белокопитово- Шумен/ -Шумен SHU 1188	0,000	4,274	4,274
SHU 1185	/I-2 Шумен- Каспичан/кв.Мътница-Царев брод /7003/	0,000	5,100	5,100
SHU 1187	/I-7,Шумен- В.Преслав/-Мараш-Салманово / SHU1190/	0,000	7,070	7,070
SHU 1188	/I-7,Шумен- В.Преслав/-Шумен-Лозево / SHU 2005/	0,000	11,880	11,880
SHU 1190	/II-73 Шумен Ивански/Р.Димитриево- Салманово- граница общ. /Шумен-В Преслав/- Златар /III-7302/	0,000	6,000	6,000
SHU 1192	/III-731, Р.Димитриево -Черноок/ Друмево - Овчарово -В.Друмев - о.п.Шумен	0,000	23,800	23,800
SHU 1193	/SHU 1180/ Шумен - Панорамен път Шумен	0,000	13,900	13,900
SHU 2005	TGV 1167, Надарево -Осмар/ Кочово - Граница общ./В.Преслав-Шумен/-Лозево-/I-2/	5,000	15,400	10,400
SHU 2181	/I-2, Сруйно -Шумен/Белокопитово -Панайот	0,000	3,250	3,250

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Път номер	Наименование	километраж		дължина
		от км.	до км.	/км/
	Волов /I-7/			
SHU 2186	/III-7003, Царев брод - Шумен/-Коньовец	0,000	5,700	5,700
SHU 2189	/II-73, Шумен -Р.Димитриево/-Дибич - Илия Блъсково / SHU 1192/	0,000	4,450	4,450
SHU 2191	/II-73, Р.Димитриево-Смядово/-Ивански -III- 7301/	0,000	2,000	2,000

Състоянието на пътните настилки се определя от обема на инвестициите за рехабилитация, модернизация и изграждане на пътни отсечки. Ограничените финансови ресурси за ремонт и поддръжка водят до бързо влошаване на функционалните характеристики на пътя и рефлектират като цяло в качествените параметри на общинската транспортна инфраструктура.

С отпусканите целеви средства от държавния бюджет всяка година средно по около 300 000,00 лв. с ДДС за 142,524 км. общинска мрежа се извършват само „ръчни“ и „машинни“ изкърпания с асфалтобетон на най-нарушените пътни участъци.

Улична мрежа

На територията на град Шумен има 220 км. градска улична мрежа, изцяло покрита с трайни настилки, от която 90% са асфалтирани и 10% павирани. Уличната мрежа в селата е 420 км., от които 220 км. асфалтирани, 32 км. павирани и 109 км. черна настилка.

В град Шумен има една велоалея в централната градска част, която свързва площад „Кристал“ и площад „България“. Тази алея е част от южното платно на бул. „Славянски“, който е с натоварено улично движение и любителите на колоезденето предпочитат да карат велосипеди в градската градина, парк „Кьошкове“ и Природен парк „Шуменско плато“. В близост до информационния център на Комплекс „Създатели на Българската държава“ велосипедистите мога да си наемат колело.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Със средства от облигационен заем на община Шумен на стойност 12 000 000 лв., община Шумен изпълнява приетата през 2011 г. Програма за рехабилитация на част от уличната мрежа на град Шумен. Идеята е да се подобрят транспортно-комуникационните и експлоатационните параметри по част пътна, електро, отводняване, озеленяване на главни градски улици и улични участъци, създаване на съвременен облик на уличната мрежа в града, отговарящ на непрекъснато нарастващото автомобилно и пешеходно движение.

Предвидена е рехабилитация на входящо-изходящи градски артерии и артерии осигуряващи безпрепятствен и безавариен достъп до здравни, учебни, административни, производствени и други заведения, рехабилитация на улици с концентрация на масов градски и автобусен транспорт, и такива осъществяващи напречни и събирателни функции между основните улични артерии на града. Предвидена е и рехабилитация на основни градски площади, изграждане на светофарни уредби на основни улични кръстовища, провеждащи интензивен масов градски и извънградски автомобилен и автобусен транспорт и пешеходци, както и подмяна на улична настилка за участъците, където е необходимо.

Рехабилитацията включва скосяване на тротоарите в кръстовищата, с цел изграждане на подходи за инвалиди, детски колички и др., изграждане на уширения за контейнери на сметоизвозването в тротоарите с необходимите размери, ремонт на съществуващи предпазни огради за пешеходци от пана и колове, монтаж на бетонови кошчета за отпадъци с подвижни метални кофи, покрити с мозайка, изпълнение на хоризонтална маркировка и вертикална сигнализация.

Транспортна инфраструктура

Транспортното обслужване е представено основно от фирма „Шумен - пътнически автотранспорт” ООД, извършваща превози на пътници в страната и чужбина, автосервизни услуги, периодични технически прегледи, монтаж и ремонт на тахографи и др. Фирмата е единственият изпълнител на превоз на пътници по автобусните линии на гр. Шумен.

В града функционират множество частни фирми извършващи таксиметрови услуги, пътнически превози и вътрешна и международна спедиция.

ИЗВОДИ:

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ Общината е обезпечена с връзка с основните транспортни коридори, чрез които се осигурява сравнително лесен достъп до важни и отдалечени административни центрове, а също и до съседните страни;
- ✓ Добрата степен на изграденост на общинската пътна мрежа осигурява възможности за достъп до всички населени места в рамките на общината;
- ✓ Ограничените финансови ресурси за ремонт и поддръжка на пътищата водят до бързо влошаване на функционалните характеристики, което се отразява в качествените параметри на общинската транспортна инфраструктура;
- ✓ Общината следва да планира поетапна инвестиционна програма (със заемни средства, предвид на факта, че не се предвижда европейско финансиране за общинска пътна мрежа на градовете от I-IV йерархично ниво³, какъвто е град Шумен) за рехабилитацията на общинската пътна инфраструктура в синхрон с инвестиционните инициативи по републиканската пътна мрежа, за да се постигне комплексно въздействие върху качеството и функционалността на транспортната инфраструктура на и преминаваща през територията на общината.

9. ЕНЕРГИЙНА МРЕЖА И СИСТЕМИ

Електроснабдяване

На територията на община Шумен е изградена една от системните подстанции от преносната електроенергийна система на страната - п/ст „Мадара” 220/110 kV, която е основният източник на електроенергия за областта. Подстанцията има връзка на 220 kV с п/ст „Г.Оряховица” 220/110 kV и п/ст „Добруджа” 400/220 kV, разположена в общ Суворово, обл.Варна. Наличието на системната подстанция „Мадара” на територията на общината е предпоставка за по-голяма сигурност и качество на снабдяването с електроенергия.

Прякото електроснабдяване на община Шумен се осъществява от районната мрежа 110 kV посредством 4 районни подстанции 110/20 kV, разположени в общинския център. Отделните населени места от общината получават захранване на 20 kV.

³ Определени в Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (НКПР)

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Съществуващите 4 бр. подстанции с напрежение на първичната страна 110 kV са:

- подстанция „Шумен I” - с два трансформатора 2x25mVA за битови и производствени нужди, един трансформатор 15mVA за нуждите на ТЕЦ и 2x40mVA за нуждите на КТА”Мадара”;
- подстанция „Център” - с два трансформатора 2x25mVA;
- подстанция „Запад” - с два трансформатора 2x25mVA;
- подстанция „Изток” - с два трансформатора 2x25mVA.

Общата инсталирана мощност за всяка подстанция (без тази за ТЕЦ и КТА”Мадара”) е 200mVA.

Електрозахранването на гореизброените подстанции се осъществява с въздушен ел.провод 110 kV от системната подстанция „Мадара” 220/110 kV.

Според прогнозите в Общия устройствен план се очаква нарастване на електрическите товари в северната и североизточната част на гр. Шумен. При това положение както териториалното разположение, така и съществуващите трансформаторни мощности на съществуващите подстанции не може да отговори на новите тенденции в изграждането и развитието на бъдещите консуматори на ел. енергия. Сред другите препоръки за развитие, изведени от ОУП са:

- За бъдещото развитие на северните и североизточни райони да се изгради нова подстанция “Север” - 32mVA;
- За оптимизиране работата на п/ст “Център” се предлага вариант за разширение на подстанцията чрез монтаж на трети трансформатор 25mVA и изграждане на нова ЗРУ с цел изграждане на нови кабелни изводи 20/10kV и разтоварване на най-натоварените клонове на съществуващата кабелна мрежа СрН;
- За ел. захранване на бъдещите промишлени консуматори на начален етап следва да се предвидят редица възлови станции или трафопостове 20/0,4kV, които поетапно да се заместят с алтернативни енергийни източници - хибридно слънчево и ВЕИ-Енерго-обезпечаване /Хибридна солар - ТЕЦ/;
- Да се изготви генерален план на електрозахранването на гр. Шумен.

В момента изградената кабелна мрежа СрН за гр. Шумен основно е за 10kV (с малки изключения за крайните квартали и промишлена зона, където има изградена

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

мрежа на 20кV. Кварталите Дивдядово, Мътница и Макак са захранени с въздушни ел. проводни линии 20кV. Тенденцията през последните 15-20г. е цялата кабелна мрежа СрН в гр. Шумен да премине на 20кV. За целта е в действие стратегията в последно време при проектирането и изпълнението на нови кабелни линии СрН да се предвиждат кабели за 20кV. Същото важи и при ремонтни и аварийно-възстановителни работи, когато старите кабели на 10кV да се подменят с нови за 20кV.

Препоръчва се в промишлените зони въздушните електропроводи 20кV при възможност да се ликвидират и да се изгради кабелна мрежа. Целта е да се освободят допълнително производствени терени, които сега са блокирани от съществуващите сервитути на въздушните ЕП-20кV.

При цялостното проектиране е необходимо да се избегнат множеството възлови пунктове, в които в момента има голямо преплитане на мрежата и усложнение, както от експлоатационна (манипулационна) гледна точка, така и от усложняване на релейната защита (дълги или прекомерно натоварени линии, особено от подстанция “Център”). Визираните проблеми следва да бъдат решавани поетапно във времето.

Улично, парково, декоративно и фасадно осветление в общината
Електрифицирани са всичките 27 населени места в общината.

Уличното осветление е един от консуматорите на ел.енергия за община Шумен. За 2013 г. разходите за консумирана електроенергия за улично осветление са в размер на 382 128,00 лева.

Към момента, съществуващата степен и качество на осветеност на улиците не могат да осигурят навсякъде сигурността на движението на пешеходци и моторни превозни средства в тъмните часове на денонощието на територията на община Шумен.

В град Шумен основна рехабилитация на уличното осветление е правена преди 15 години, а по селата преди 11 години. Преди 10 години са рехабилитирани отделни важни за града трасета, като са осветени участъци, които преди това не са имали улично осветление.

Тъй като през последните години уличното осветление на община Шумен не е рехабилитирано, всичките му елементи са извън гаранционен срок. Вследствие на това, захранващата мрежа, самите осветителни тела и системите за включване и изключване

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на осветлението започват да дават дефекти все по-често. Това създава допълнителни затруднения по поддръжката и изисква повече финансови средства.

Въпреки усилията на община Шумен да има осветление навсякъде в общината, т.е. всички улици, междублокови пространства, паркове и спортни площадки да са осветени, това не е постигнато на 100%.

В град Шумен парковото осветление е изградено основно с HPS (натриеви лампи с високо налягане) от 70W. Има монтирани 1840 паркови осветители, но това е недостатъчно. Парковото осветление в селата също е недостатъчно и неефективно или липсва такова.

В община Шумен фасадно осветление имат читалище "Добри Войников", сградата на ДНА, сградата на Районен съд гр. Шумен и кметството на село Мадара.

За да бъде извършен цялостен анализ на уличното и парково осветление на община Шумен трябва да бъде направена паспортизация на цялата улична система от захранващи кабели, стълбове и осветителни тела. До този момент това не е направено.

Цялата осветителна мрежа на територията на общината е морално остаряла. Необходимо е ново осветление, което години наред да гарантира на гражданите добра осветеност и комфорт.

Община Шумен се нуждае от икономично енергоспестяващо улично осветление с компютърно управление. Това са новите LED осветителни тела, които се управляват да светят с по-голям интензитет в часовете с оживено улично движение и да светят с по-малък интензитет през късните часове на нощта. Новите технологии икономисват голям процент от разхода на електроенергия, което оправдава тяхното използване.

Предстои период, през който успоредно ще се поддържа старото улично осветление и ще се проектира и изгражда новото осветление.

Всички съвременни методи за улично осветление изискват големи финансови средства и ще се търсят средства за финансиране чрез Европейски програми или с договори за Публично частно партньорство.

Топлоснабдяване

Град Шумен е сред 21 града в България, в които е изградена мрежа за централно топлоснабдяване. Топлоснабдителната инфраструктура в града е морално и физически

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

амортизирана, а през последните отоплителни сезони не е произвеждана, пренасяна и продавана топлоенергия, а също не е произвеждана електрическа енергия. През 2010г. дружеството става общинска собственост. През 2012г. е открита процедура за приватизация на „Топлофикация Шумен“ ЕАД, като два пъти са провеждани конкурси за продажба на дружеството. С договор от 31.01.2014г. собствеността върху акциите на „Топлофикация Шумен“ ЕАД, която е с открито производство по несъстоятелност, е прехвърлена на „Енергоснабдяване“ ЕООД - гр. Шумен. Дружеството е обявено в несъстоятелност с решение на ШОС от 13.03.2014г.

Газоснабдяване

В общината е газоснабден само общинският център. Град Шумен се газифицира от преминаващия през територията на област Шумен северен клон на националната газопреносна система. Областта попада в обособения регион „Добруджа“, за който „Черноморска технологична компания“ АД има издадени лицензи за разпределение и снабдяване с природен газ.

Газоснабдяването на град Шумен започва през 2004 година, като на първи етап обхваща промишлените потребители. На следващите етапи се осъществява газификацията на основната част от общинските училища и детски градини, по-голямата част от промишлените предприятия, както и много комунални обекти. В последните години се изграждат много газопроводи и в кв. „Гривица“, стартира газификацията и на кв. „Тракия“, като на този етап са газифицирани професионалните гимназии по облекло, хранене и химични технологии и тази по селско стопанство. През 2012 г. са изградени и захранващ газопровод от ГРС - Шумен към „Индуриален парк Шумен“ АД, както и разпределителна газопроводна мрежа в Подзона „А“ на индустриалния парк, разположен североизточно от града.

Към 01.03.2014 г:

- изградената газоразпределителна мрежа е 71 293,37 m;
- броят на стопанските потребители е 180, от които 43 са обекти, общинска собственост;
- битовите потребители, захранени с природен газ са 960.

В момента се изгражда обект: „Газоразпределителна мрежа на гр.Шумен - етап 15“ с обща дължина 3057,40 m.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Бъдещото развитие е свързано с доизграждане и оптимизиране на газоснабдителната мрежа и присъединяване на нови обществени и битови потребители.

Енергийна ефективност

Прилагане мерки за подобряване на ЕЕ на общинския сграден фонд

В изпълнение на чл.11 от Закона за енергийната ефективност община Шумен изпълнява една краткосрочна и една дългосрочна Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива, която има за главна цел да се превърне в инструмент за реализиране на общинската политика в областта на енергийната ефективност.

В Програмата е предвидено:

- изграждането на Фотоволтаичен парк;
- използване на ВЕИ за улично осветление;
- прилагане на мерки за енергийна ефективност на образователна инфраструктура, включително държавна собственост, на културна инфраструктура, социалната инфраструктура, общинска и държавна здравна инфраструктура;
- прилагане на мерки за енергийна ефективност на административни и обществени сгради;
- организиране разделно събиране на отпадъците от зелената система и последващото им преработване в рафинирана биомаса.
- проучване възможността, общински обекти да се отопляват с екобрикети и пелети;
- насърчаване на бизнеса за производство на енергия чрез използване на биомаса от селското стопанство по сектори - земеделие и животновъдство;
- стимулиране на частни инвеститори за приоритетно използване на биогорива за техните нужди;
- проучване възможността за изграждане инсталация за производство на биогаз от биоразградими отпадъци.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- използване на оперативни програми, кредитни линии за енергийна ефективност и възобновяема енергия (ЕБВР), фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници”, Национална схема за зелени инвестиции (Национален доверителен фонд), договори с гарантиран резултат -ЕСКО договори или публично частно партньорство като основни източници за финансиране на дейностите по Програмата;
- обучение по енергиен мениджмънт на служители от общинската администрация;
- информационни кампании за населението и специализирани информационни дни по ЕЕ;
- партньорство с фирми, предлагащи енергийно-ефективни услуги;
- участие в специализирани регионални семинари по ЕЕ и ВЕИ.

Общината използва възможностите на структурните фондове и други финансиращи инициативи за изпълнение на проекти, свързани с повишаване на енергийната ефективност на следната общинска инфраструктура:

Проект и източник на финансиране

Цел

Обект на интервенцията и мярка

„Модернизация на общинската образователна инфраструктура на град Шумен” - финансиран по ОПРР - МРР

Внедряване на мерки за енергийна ефективност в обекти на образователната инфраструктура с цел постигане на по - добри условия за живот и намаляване на енергийните разходи

ЦДГ №1 "Звънче" - соларна инсталация

ЦДГ №2 "Слънце" -сграда 1; соларна инсталация

ЦДГ №5 "Латинка"- кв. Дивдядово; соларна инсталация

ЦДГ №10 "Брезичка" - соларна инсталация

ЦДГ №12 "Смехурани" - соларна инсталация

ЦДГ №19 "Конче Вихрогонче" - соларна инсталация

ОДЗ №21 "Щурче"- соларна инсталация

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Проект и източник на финансиране

Цел

Обект на интервенцията и мярка

ЦДГ №24 "Светулка" - сграда 1 и сграда 2; соларна инсталация

ЦДГ №25 "Братя Грим" - корпус А и корпус Б; соларна инсталация

ЦДГ №27 "Златна рибка" - соларна инсталация

ЦДГ №28 "Чучулига"- кв. Дивдядово; соларна инсталация

ЦДГ №30 "Космонавт" - соларна инсталация

ЦДГ №32 "Дружба" - соларна инсталация

ЦДГ №34 "Пролетна дъга" - соларна инсталация

ЦДГ №35 "Изворче" - соларна инсталация.

„Бъдеще и стремеж към нов живот на дом "Калинка" с.В Друмев"- финансиран със средства от бюджета на община Шумен и дарение от „Алкомет" АД Шумен

Подобряване на условията на живот и намаляване на енергийните разходи

Дом за деца и младежи с увреждания "Калинка" с.В.Друмев;

„Енергийна ефективност в обществени сгради V транш" - финансиран от Международен фонд Козлодуй

Подобряване на условията на живот и намаляване на енергийните разходи

Детска ясла №4 "Радост" - соларна покривна инсталация

„Детска ясла №13 "Звездици"- соларна покривна инсталация

Повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на община Шумен

Проект „Енергийно обновяване на българските домове" по схема BG161PO0001/1.2-01/2011 „Подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради" по Оперативна програма „Регионално развитие" 2007-2013 г. обхваща 36 града, в т.ч. и град Шумен. Целта на проекта е осигуряване на по-добри условия за живот на гражданите в многофамилните жилищни сгради, чрез повишаване качеството на жизнената среда и изпълнение на мерки за енергийна ефективност. Проектът стартира на 1 юли 2012 г.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020", осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

До този момент има подадени 9 писмени заявления за интерес и подкрепа от 9 етажни собственици от град Шумен.

Използване на ВЕИ

Слънчева енергия

В община Шумен до сега е изградена една Фотоволтаична електрическа централа (ФЕЦ) за оползотворяване на слънчева енергия с мощност 2,2 mW.

В град Шумен към настоящия момент има монтирани слънчеви термални колектори за топла вода на покривите на сгради общинска собственост - 15 детски градини, 2 детски ясли и дом за деца и младежи с увреждания „Калинка” с.Васил Друмев (виж таблицата по-горе).

Освен това такива колектори има монтирани на покривите на много сгради частна собственост.

Изпълнението на мерките, въвеждащи използването на термични слънчеви колектори за топла вода, може да се съчетае с препоръките в заключителните доклади от проведените енергийни обследвания на сгради общинска собственост. При обновяването на тези сгради освен мерки по подобряване на термичната изолация, след доказване на икономическата ефективност, могат да се включат и мерки за въвеждане на термични слънчеви колектори и заместване на съществуващо отопление с такова, базирано на ВЕИ.

В община Шумен има входиращи 9 проекта за изграждане на ФЕЦ.

Вятърна енергия

Въз основа на средногодишните стойности на енергийния потенциал на вятърната енергия, отчетени при височина 10 m над земната повърхност, на територията на България теоретично са обособени четири зони с различен ветрови потенциал, но само две от зоните представляват интерес за индустриално преобразуване на вятърната енергия в електроенергия: 5-7 m/s и >7 m/s. Община Шумен попада в Зона А: зона на малък ветроенергиен потенциал т.е. към настоящия момент изграждане на ветропарк от община Шумен като източник на алтернативна електрическа енергия не би била добра инвестиция.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Геотермална енергия

На територията на община Шумен има минерален извор, разположен в урбанизираната територия на с.Мараш. Той е открит през 1979 г. при дълбок сондаж на 2,8 км. Водата е с температура 67 градуса и силно минерализирана. Изследванията показват, че е лековита. Една от причините водата да не се използва активно е липсата на канализация и пречиствателна станция за отпадни води в селото.

Необходимо е да се потърсят източници за допълнително финансиране проучването на подпочвените води на с.Мараш, относно техния капацитет и по отношение на топлинната мощност, което от своя страна ще открие възможности да се използват геотермалните източници за целите на енергийната ефективност, по отношение на производството на енергия.

Следва да се разработи програма за проучване, проектиране и изграждане на мощности за геотермална енергия на територията на с.Мараш, включително и чрез публично частно партньорство.

Енергия от биомаса

Биомасата е биологично разграждаща се част от продукти, отпадъци и остатъци от селското стопанство (включително растителни или животински субстанции), от горското стопанство, както и биологично разградими фракции от индустриални или битови отпадъци, които могат да се използват като гориво.

Неизползваните отпадъци от дърводобива и малоценната дървесина могат да бъдат усвоени след раздробяване на трески или преработване в дървесни брикети или пелети след пресоване и изсушаване. Производството на трески има значително по-ниски разходи от производството на брикети и пелети, при което се изисква предварително подсушаване на дървесината и е необходима енергия за пресоване.

Добра идея е производството на екобрикети, направени от слънчогледова люспа, отпаден продукт при производството на рафинирано олио.

Голям неизползван потенциал имат селскостопанските растителни отпадъци. За балиране и транспорт на сламата има подходяща технология. Необходимото оборудване в голяма степен липсва и днес не се използва с пълния си капацитет.

Засега няма опит и специализирано оборудване за събиране, уплътняване и транспорт на стъбла от царевица, слънчоглед и други, но този проблем може да бъде решен в кратки срокове без големи разходи.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За отпадъците от овощните градини може да се използва оборудването, което ще надробява отпадъците от горското стопанство.

На територията на общината няма производители на брикети и пелети.

10. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННИ МРЕЖИ

Телефонните услуги се осъществяват от кабелен оператор -Виваком и от трите мобилни оператора в страната. Предвид спецификата на отрасъла статистическата информация е оскъдна. Според последните публикувани данни от НСИ гр. Шумен разполага с 68781 телефонни поста, от които 51488 са домашни. На 1000 жители са осигурени 593 поста, задействани 428 при средно за страната 368.5. Трите мобилни оператора имат пълно покритие в града и общината. Множество фирми предлагат интернет услуги, VoIP, кабелна и цифрова телевизия. Български пощи - покрива целия набор от пощенски услуги. В града има централна поща и 3 пощенски клона.

Общината разполага със сравнително добре развита телекомуникационна инфраструктура, достигаща до почти всички населени места. Телефонната плътност по отношение на стационарните линии е 41,08 на 100 жители спрямо 36,11 за страната и 31,22 в Шуменска област. Всички селища от общината имат автоматична телефонна връзка с общинския център, като само едно селище не е обезпечено със станция за автоматични телефонни съобщения.

Пуснатата през 2001 г. в експлоатация цифрова телефонна централа е предназначена да обслужва общинския център. Цифровият пренос в комбинация с оптималния брой съединителни линии е предпоставка за подобряване на качеството на телефонните комуникации в града. Централата е свързана с националния оптичен пръстен и ще бъде част от градската цифрова оптична мрежа.

Информационните и комуникационни технологии са един от най-динамично развиващите се сектори, изискващ сериозни инвестиции, но и осигуряващ висока степен на достъпност на територията, на която се развиват.

Достъпът до Интернет е осигурен в общинския център. Проблеми съществуват основно в селата, където все още степента на оборудване на фирмите и домакинствата с компютри е твърде ниска и е необходимо изграждането на публични места за достъп до мрежата /телецентрове/. В този контекст насочването на ресурси за развитието на електронните комуникации добива изключителна важност за преодоляване на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

регионалните различия в достъпа до електронни услуги и развитието на информационното общество.

Необходимо е да се разшири достъпът и използването на мрежите и услугите на ИКТ, предвид нарастващата роля на информацията, особено в селата, където обществените места за достъп до информация са единствената възможност за много потребители. Изграждането на обществени информационни системи и гарантираното предлагане на Интернет услуги за целия обществен сектор, включително и на улеснен достъп за хората с увреждания, е задължителна стъпка към информационното общество.

Все още в общината е слабо застъпено изграждането на публични мрежи, които да предполагат масово въвеждане и свободно ползване на широк спектър от електронни услуги. От тази гледна точка бъдещото развитие следва да отразява необходимостта от комуникационна свързаност на населението, а планирането на развитието на информационните и комуникационни мрежи да интегрира публичните и бизнес интересите както по отношение на инвестициите в сектора, така и по отношение на потребностите.

V. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

1. Въздух

По данни на Националния статистически институт от последното национално преброяване, проведено през февруари 2011г., към 01.02.2011 г. близо 52% от жилищата в община Шумен се отопляват с твърди горива. В селата, този дял надхвърля 97%.

Прекомерното използване на твърди горива за отопление, изпусканите във въздуха емисии на вредни вещества от промишлените обекти и постоянно нарастващия брой на автомобилите замърсява въздуха.

Показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен се измерват и контролират от автоматична измервателна станция (АИС).

Съгласно Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2012-та година на Регионална инспекция по околната среда и водите гр. Шумен:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 1) За емисиите на SO₂ и NO₂, формирани от промишлените източници на територията на гр. Шумен липсват регистрирани превишения на пределно допустимата концентрация (ПДК)⁴.
- 2) Превишенията на ПДК по показател фини прахови частици (ФПЧ 10) са регистрирани основно през зимния сезон. Това се дължи на използваните през отоплителния сезон горива и горивни съоръжения в битовия сектор съчетано с определени метеорологичните условия (атмосферно налягане, безветрие, инверсии).
Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) оказва основно влияние върху замърсяването на атмосферния въздух.

Регистрирани са 76 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 µg/m³) по показател ФПЧ 10. Регистрираните средноденонощни наднормени концентрации през 2012 г., определят превишаването на средногодишната норма (СГН) на ФПЧ10 - 40 µg/m³.

Съпоставката на измерените от АИС Шумен концентрации на ФПЧ10 през 2012 г. с предходните 2011 г., 2010 г. и 2009 г. показва, че през 2009 г. - 23 %, през 2010 г. - 25 %, през 2011 г. 30 %, а през 2012 г. 21 % от регистрираните средноденонощни концентрации превишават СДН - 50 µg/m³, т.е. видно е намаляване на броя на регистрираните превишения в сравнение с предходните години, като и през четирите години същите са отчетени основно през зимния период.

През 2012 година РИОСВ-Шумен е осъществила проверки с инструментален контрол на 24 обекта с източници на емисии на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух. Въз основа на получените резултати от лабораторните изпитвания са издадени 4 бр. наказателни постановления с които са наложени санкции на "Августа мебел" АД, гр. Шумен; "Лавена" АД, гр. Шумен; "Пътища" АД, гр. Шумен и "Плиска ойл" ООД, гр. Шумен.

⁴ ПДК - Пределно допустима концентрация е концентрация на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, която за определен период от време трябва да не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Въз основа на представени в РИОСВ Шумен доклади за проведени собствени измервания на източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух са наложени 2 текущи санкции по чл. 69 от ЗООС на "ХЦС"АД, гр. Шумен и е отменена санкцията на "Лавена"АД.

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от двигатели с вътрешно горене (ДВГ) на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда нараства времето за достигане на устойчив - оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по високи емисии на замърсителите (СхНх; СО; сажди). От значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и стария автомобилен парк.

Община Шумен продължава да изпълнява „Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух на община Шумен” с период на действие 2009 г. - 2014 г., включваща план за действие с мерки за изпълнение от 2010 г. до 2014г. През 2012 г. в съответствие с изпълнение на мерките заложи в плана за действие с цел подобряване на КАВ са осъществени следните дейности:

- газифициране на обществени сгради;
- саниране на общински сгради;
- прилагане на химически заместители при третиране на уличната мрежа против замръзване;
- рехабилитация на улична мрежа;
- модернизиране на пътна настилка;
- възможно най - ранно миене с маркуч след опесъчаване през зимата в дни с положителни температури /изпълнява се ежегодно/;
- поэтапно ограничаване на ръчното метене и замяна със специализирана техника, гарантираща отстраняване на праха от настилките без разпрашаване, където позволява пътната инфраструктура;
- информационни кампании за разясняване и стимулиране използването на по - качествени горива;
- създаване на зелени пояси по периферията на града.

2. Водни ресурсии

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Особеностите на климата, в съчетание с геоложката основа, определят смесеното дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в общината, както и относителната бедност на повърхностно течащи води. Източници на почвената влага са главно падащите валежи. Най-голямото водно течение с постоянен воден отток е р. Голяма Камчия, която се влива в Черно море. Други по-важни реки, които протичат през общината са Поройна, Дивдядовска, Пакуша, Мадарска.

На територията на общината са изградени 12 язовира, 12 от които са общински. Най-големият язовир (извън територията на общината) е язовир Тича, използван за водоснабдяване на общините Шумен, Търговище и Велики Преслав, и за напояване.

Минерална вода с много добри качества (близка по състав до тази в Карлови Вари) е открита при с. Мараш.

3. Почви

Почвената покривка е обусловена от геоложкия строеж и отразява влиянието на континенталните климатични условия, релефа и растителната покривка. На територията на общината са разпространени предимно карбонатни черноземи (в районите на селата Велино, Царев брод, Макак, северно от Мътница и Мадара) и типични черноземи (в землищата на селата Дибич, Мадара, Панайот Волов), подходящи за отглеждане на пшеница, ечемик и лозови насаждения.

Плитки и каменисти карбонатни черноземи има по склоновете на Шуменското плато, а излужени черноземи - в землищата на селата Ивански, Ветрище, Друмево, Струйно. Използват се за отглеждане на почти всички култури и особено на царевица, слънчоглед и люцерна.

Сиви горски почви и плитки почви има в землището на с. Ивански. Голяма част от тях са ерозирали и са бедни на хранителни вещества. Използват се за различни невзискателни култури и една от възможностите за тяхната употреба е да бъдат залесени.

Алувиално-ливадните и ливадно-черноземните почви заемат заливните тераси в землищата на селата Дибич и Вехтово. Подходящи са за създаване на овощни насаждения и за отглеждане на фуражни, технически и зеленчукови култури.

Установеното почвено разнообразие в общината благоприятства интензивното земеделие и представлява ценен природен ресурс.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. ФЛОРА И ФАУНА

Основни горски видове, срещани се тук, са няколко вида дъб, габър, бряст, ясен, клен, липа, топола, акация, люляк, дива черница и дива круша. По северните склонове на Шуменското плато, както и по други склонове със северна експозиция, са запазени отделни съобщества от мизийски бук. От храстовидните съобщества са разпространени смрадлика, чашкодрян, диво грозде, драка, глог, леска и бъз.

Животинския свят показва разнообразие предимно по отношение на бозайниците и по-малко по отношение на птиците, земноводните и влечугите. Най-разпространени са дивите свине, но се срещат и типични степни бозайници като степен пор, европейски лалугер, хомяк, заек, таралеж. Птичето разнообразие се представя от посевна врана, сива яребица, пдпдък, а край водните обекти се среща малката и обикновена дропла.

5. Отпадъци

На територията на община Шумен през последните години се генерират битови, строителни, производствени и опасни отпадъци.

Битови отпадъци

„Битови отпадъци” са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Количествата на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Шумен през последните години, са показани в таблица 22.

Таблица 23 Количества битови отпадъци

Източник: Община Шумен, 2013

Години	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Количества битови отпадъци в тона	38 781	41 613	44 595	44 204	45 387.760

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Нарастването на количествата депонирани отпадъци се обуславя от факта, че депото за битови отпадъци е Регионално депо за неопасни отпадъци за 8 общини на територията на Шуменска област: Шумен, Нови пазар, Велики Преслав, Смядово, Каспичан, Каолиново, Хитрино и Венец.

Тенденцията е за въвеждане на Регионална система за управление на отпадъците с изграждане на МБТ инсталация, която да включи изграждане на инсталация за сепариране на постъпващите на входа на депото отпадъци и инсталация за третиране на биоразградимите отпадъци. По този начин ще се отговори и на новите изисквания, залегнати в Закона за управление на отпадъците.

Строителни отпадъци

Строителните отпадъци се формират, преди всичко от строителството, ремонта и реконструкцията на жилищните, обществените сгради и други строителни и ремонтни дейности.

В община Шумен има отредена площадка за депониране на строителни отпадъци, където строителните фирми и граждани да извозват отпадналите от ремонтни дейности материали. Тя се намира в УПИ VIII, кв. 2 по регулационния план на гр. Шумен и е собственост на „Амбалаж - Шумен“ ЕООД. Излишните земни маси от строителните обекти се извозват на депото в кв. Дивдядово и се използват за запръстяване на постъпващите отпадъци.

Производствени отпадъци

„Производствени отпадъци“ са отпадъците, образувани в резултат на промишлената дейност на физическите и юридическите лица.

По отношение на производствените отпадъци трябва да се има предвид, че за периода 2000 - 2011 год. се наблюдават промени както в структурата по отрасли, така и в броя на фирмите от индустриалния сектор.

Информация за производствените отпадъци, генерирани от фирмите се събира от информационните карти на основание Наредба № 9/28.09.2004 година за реда и оформянето на документите относно отчета и информацията за дейностите по отпадъците, както и от „Титан - БКС“ ООД Шумен за количествата събрани и депонирани отпадъци на регионалното депо.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Значителна част от отпадъците от производствената дейност представляват рециклируеми материали. Разделно събраните отпадъци от хартия, метал, стъкло, пластмаса, дървесни и др. се предават за рециклиране или оползотворяване. За депониране се предават отпадъци, които в момента не могат да бъдат рециклирани или оползотворени.

Всички производствени отпадъци се водят на отчет пред РИОСВ - Шумен, която провежда и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците.

Утайки от почистване на каломаслоуловители и резервоари на бензиностанции

Утайките от почистване на каломаслоуловители и резервоари на бензиностанциите на територията на община Шумен, се обезвреждат на площадки от фирмите “Вандарос” ЕООД - гр.Бургас и “Петрол” АД - гр. Варна, които са специализирани в тази дейност.

Утайки от ПСОВ

Основен отпадък от Пречиствателната станция за отпадъчни води - гр. Шумен са утайките, получени при процеса на третиране на отпадъчните води. Количеството на утайките, обезводнявани с филтърпреса, е 143 т/месец или 1720 т/ година. Към настоящият момент утайките временно се съхраняват върху твърда основа в района на ПСОВ.

От стари автомобили

За третиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), изоставени на общински терени община Шумен има сключени договори с фирми, притежаващи разрешителни по чл. 37 от ЗУО както следва:

- Договор № 25-01-344/25.06.2007 г. между община Шумен и “Метарекс” ООД за площадка в с. Мадара - УПИ 644, кв. 45 по регулационния план на с. Мадара - за събиране и транспортиране;
- Договор № 25-01-562/26.09.2007 г. между община Шумен и “ЕКОМАКС” ООД за площадка в гр. Шумен, УПИ LXVIII, УПИ LXIX, УПИ LXX и УПИ LXXV в кв. 340 по регулационния план на гр. Шумен, бул. “Мадара” № 42 за дейностите по събиране, транспортиране, временно съхранение и разкомплектоване.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Лицензи на изкупуване на цветни и черни метали за община Шумен имат следните фирми: ЕТ “Пламен Василев” - в с. Царев брод; ЕТ “Андрей Кирилов” в района на СБА; “Норд” ООД - до гарата; “Фероресурс” ООД - в местността “Теке дере”; “Моби-трейд” ООД - в района на стария екарисаж; ЕТ “Недялко Филчев” - в кв. Дивдядово; “Регал-М” - в промишлената зона до “Вела” АД; “Б-инвест” ООД - ул. “Патлейна” № 10; ЕТ “Георги Христов” гр. Шумен и “Екомакс” ООД.

Опасни отпадъци

Пестициди

Количества залежали и негодни за употреба пестициди, като опасни отпадъци се съхраняват в следните складове:

Таблица 24 Складове за опасни отпадъци - пестициди
Източник: Община Шумен, 2013

Местоположение	Количество	Състояние на склада
с. Царев брод - ЗК	2900 кг.; 1080л.	Добро - охраняем
Фирма “Агрос”	2300 кг.; 200 л.	Добро - охраняем
с. Дибич - ЗК	4000 кг.; 2800л.	Добро - охраняем
“Кабиюк” ЕАД	2400 кг.; 400 л.	Добро - охраняем
“Кабиюк” ЕАД - стар	5000 кг.	Лошо - охраняем
“Зем. институт” - Ц. брод	7000 кг.; 800 л.	Добро - охраняем
“Зем. институт” - Ц. брод	5000 кг.	Лошо - неохраняем зазидан
с. Мараш - ЗК	5600 кг.; 600 л.	Задоволително -охраняем

а също и в 15 броя „Б-Б кубове” край с. Градище, където са събрани пестицидите от селата Ивански, Друмево, Велино, Белокопитово и фирма “Агрос”.

Болнични отпадъци

Болничните отпадъци се класифицират в две основни групи:

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- клинични - патологични материали, инфекциозни материали, фармацевтични средства, химически препарати от клинични лаборатории, радиоактивни субстанции;
- неклинични - хранителни отпадъци, почистващи средства, отпадъци от административните служби, неинфекциозни маси, безопасни от здравно-екологични позиции.

Болничните отпадъци се предават на фирма „Био-С“ ООД.

Всички формирани отпадъци от здравните заведения в гр. Шумен се събират и изгарят в инсинератора. Получената, след изгарянето, пепел се транспортира до депо за ТБО в кв. Дивдядово.

Неклиничните болнични отпадъци се обезвреждат, чрез депониране в депото в кв. Дивдядово.

Отпадъците от ветеринарната медицина - конфискати, вътрешни органи и др. се предават в екарисажа “Брамас-96” АД гр. Шумен, където се стерилизират и обезвреждат.

Луминесцентни и други лампи, съдържащи живак

Лиценз за обезвреждане на луминесцентни и други лампи, съдържащи живак, има фирма “Бал Бок инженеринг” ООД гр. София.

Отработени масла, батерии и акумулатори

Населението предава отработените масла в най-близката по местоживееене бензиностанция.

“Ал и Ко” ООД - гр. Шумен събира всички отработени масла от бензиностанциите и ги предава на “Приста ойл” - гр. Русе за регенерация.

В община Шумен старите акумулатори се предават на фирми, притежаващи разрешително по чл. 37 от ЗУО за събиране и временно съхраняване на такива отпадъци.

Към настоящият момент негодните батерии от населението, използвани в битови уреди, се изкупуват в местата им за продажба - магазини и борси и периодично се предават на преработвателни предприятия.

Излезлите от употреба гуми предстои да бъдат предавани на фирма, притежаваща съответния документ, съгласно сключване на договор между нея и Община Шумен.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Начин на третиране на отпадъците, съоръжения, местонахождения, население, обхват на организирано сметосъбиране

На територията на община Шумен съществува организираната система за събиране и транспортиране на битови отпадъци. В системата са включени всички населени места от общината.

Събирането и транспортирането на битовите отпадъци на територията на община Шумен се извършва от:

- фирма "Титан БКС" ООД гр. Шумен за селата Белокопитово, Благово, В. Друмев, Велино, Ветрище, Вехтово, Дибич, Ил. Блъсков, Лозево, Мадара, Мараш, П. Волон, Р. Димитриево, Салманово, Ц. Брод;
- фирма "РТК" ООД гр. Елин Пелин за селата Градище, Друмево, Ивански, Кладенец, К. Река, Коньовец, Новосел, Овчарово, Средня, Струйно, Черенча.

Разделното събиране се извършва от две организации - „Екопак България“ АД и „Булекопак“ АД.

В Шумен има изградено депо за твърди битови отпадъци, което се намира близо до един от кварталите в града - „Дивдядово“. До депото се извозват всички битови отпадъци от града и околностите. Въпреки това, съществуват нерегламентирани сметища, като общината и РИОСВ постоянно се стремят тези визуални и екологични замърсители да бъдат премахнати. Населението на града е обхванато на 100% в организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци. На територията на РИОСВ Шумен няма изградени депа за строителни отпадъци. Те се депонират на кариера в кв. „Мътница“, собственост на „Пътища“ АД, съгласно сключен договор или на депата за битови отпадъци, за рекултивация на кариери и нерегламентирани сметища.

Като приоритетни насоки за управление на дейностите по отпадъците на община Шумен, могат да се отбележат:

- подобряване чистотата на населените места - проблема е изцяло от компетентността на местните органи на самоуправление. При изготвянето на общинската програма за управление на дейностите по отпадъците и общинската наредба за чистота на населените места се идентифицират и степенуват по приоритети конкретните проблеми, набелязани са и мерки за тяхното решаване в краткосрочен и дългосрочен план. Годишния размер на такса "битови отпадъци" се определя от общинския съвет,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

затова е наложително средствата да гарантират изпълнение на дейностите по управление на отпадъците;

- рециклиране на отпадъците - предвидено е в Закона за управление на отпадъците и внася яснота в прилагането на принципите на “споделена отговорност” и “отговорност на производителя”, като се определят ангажиментите на бизнеса да организира разделното събиране, рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки. Предвидените в закона задължения на кметовете са ограничени до разделното събиране и сортиране на отпадъците от опаковки и тяхното предаване за последващо рециклиране, оползотворяване или повторна употреба, като финансирането ще се осигурява от икономическите оператори;
- проектиране и изграждане на инсталация за обезвреждане на опасни отпадъци от хуманната и ветеринарна медицина;
- закриване и рекултивиране на депа и сметища, които не могат да бъдат адаптирани към нормативните изисквания;
- закриване на складове с излезли от употреба пестициди;
- търсене на алтернативи за оползотворяване на утайките от ПСОВ в земеделието, както и за рекултивация на нарушени терени.

Предстои Община Шумен да закупи мобилна дробилка за зелени отпадъци. Ще бъде отредена площадка за тяхното съхранение до оползотворяването им.

6. ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

По данни на община Шумен (март 2014г.) паркове и градините заемат площ от 376 дка. в т ч.:

- тревни площи - 167.66 дка.;
- тревни площи с дървета - 55.95 дка.;
- храсти - 63 дка.;
- алейна мрежа - 41.15 дка.;
- рози- 3.6 дка.;
- живи плетове - 0.950 дка.;
- цветни фигури - 1.690 дка.
- Фонтани - 0.850 дка.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Парковете и зелените площи на град Шумен заемат над 20% от общата му площ. Зелените площи се разделят в две категории - за широко обществено ползване и за ограничено обществено ползване. Зелените площи за широко обществено ползване се разделят на няколко вида: паркове, скверове, тревни площи и укрепителни ивици и булеварди, а за ограничено - терени към административни сгради, терени към култови обществени сгради, терени към учебно-възпитателни обществени сгради, терени към лечебно-здравни обществени сгради, терени към търговско-битови обществени сгради.

Най-забележителни от общинските зелени площи на територията на град Шумен са Градската градина, централната алея по бул. „Славянски“, подстъпите към паметник „Създатели на българската държава“ с пешеходни зони и места за отдих с фонтани, детски площадки и кафенета.

Други любими места за разходка на шуменци са природен парк „Шуменско плато“, лесопарк „Кьошкьове“ и парк „Студентски“. Забелязва се неравномерност в разположението на зелените площи в града.

Лесопарк „Кьошкьове“ се намира в подножието на Шуменското плато, в непосредствена близост до Археологически резерват „Шуменска крепост“. Паркът е емблема за града. В него се намира прочутата алея на здравето, езеро и зоологическа градина. В последните години паркът е цялостно обновен, с изградени пешеходни алеи, градско обзавеждане и детски площадки. На входа има шадраван, който привлича посетителите към атрактивната природна среда. От парка започват много екопътеки и маршрути до Шуменското плато, някои от които водят туристите до малки пещери. Зеленото пространство е достъпно с линиите на градския транспорт.

Парк „Оборище“ е заключен между площад „Оборище“, бул. „Цар Симеон“ и ул. „Цар Освободител“. В парка се намира паметник на Панайот Волов.

Градската градина се намира в непосредствена близост до ж.п. гара Шумен, до кръговото кръстовище пред Руски паметник. Представлява обнорено и поддържано зелено пространство, с асфалтирани алеи и модернизирано градско обзавеждане, с привлекателни детски кътове и експозиция на различни елементи на изкуството. Входът е подчертан с високи белокаменни колони и цветната алея към вътрешността.

Парк „Студентски“ се намира на запад от ж.к.Тракия и стадион „Панайот Волов“ и Спортен комплекс „Плиска“. Създаден е на мястото на разрушен стар гробищен парк. В територията са разположени детски площадки, пейки, естакади за скейтъри и велосипедисти, игрище за футбол, волейбол или баскетбол. Паркът служи, както за спорт, така и за рекреация. В парка съществува и стена за графити - поле за изява на

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

младите. Паркът е чист и поддържан с инсталирани на няколко места камери за видеонаблюдение, които следят за реда и сигурността в територията.

През 2012 г. е извършена рехабилитация на зелените площи северно от бул. „Цар Симеон Велики“, по улица „Христо Ботев“, централната пешеходна зона, парк „Оборище“, парк „Студентски“ и Градската градина. През последните години е извършена рехабилитация, озеленяване и облагородяване на зелени площи и детска площадка по ул. „Охрид“, междублоково пространство в кв. Боян Българанов, околно пространство на ЦДГ „Космонавт“, зелени площи на ъгъла на ул. Стефан Изворски и бул. Ришки проход, околно пространство на Регионална библиотека „Стилиян Чилингиров“ и терен около Арменско училище. Почистено и облагородено е пространството около Томбул джамия, както и зелени площи и детски площадки в кв. Дивдяково. В рамките на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие е направена инвентаризация на зелените площи в града. От нея е видно, че в повечето от тях осветлението и градското обзавеждане са стари, а настилната на алейната мрежа е амортизирана. В някои зелени площи са изградени елементи за достъпна среда - скосени тротоари и рампи, но в повечето липсват. Камери за видеонаблюдение има само в три обекта. В детските площадки по-голямата част от съоръженията са изпочупени и представляват опасност за живота на децата. Повечето зелени площи са с висока социална значимост за града.

7. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ И ТЕРИТОРИИ

Законът за защитените територии - /ЗЗТ/ - обн. в ДВ бр.133 от 1998г. урежда режима на опазване, ползване и управление и регламентира функционирането и съхранението на система от защитени територии.

Съгласно чл.5 от ЗЗТ, защитените територии имат следните категории: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк, защитена местност (ЗМ).

С управлението на тези категории защитени обекти се цели създаване и развитие на екотуризъм.

Основната идея е опазване и съхраняване уникалността на природата като национално и общочовешко богатство.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Защитените територии в община Шумен са:

- Природен парк “Шуменско плато” - Обявен със Заповед № 563 / 08.05.2003 г. на МОСВ

С площта си от 3 929.9 ха, от които 3 703.9 ха са в ДГФ на ДЛ Шумен и ДДС “Преслав” и 226 ха - общински фонд на община Шумен, е най-голямата защитена територия. Разположен е югозападно от гр. Шумен и обхваща по-голямата част от площта на Шуменското плато.

- Резерват “Букака” - Обявен със Заповед № 79/05.02.1980г. на КОПС

Заема обособена зона в територията на Природен парк “Шуменско плато” с площ от 63.04 ха в горския фонд на ДЛ Шумен. Резерват “Букака” е горски масив обявен за опазване на съществуващата стогодишна елитна букова гора от вида мизийски бук (*Fagus sylvatica ssp. Moesiaca*).

- Защитена местност “Могилата” - Обявена със Заповед №960/25.07.2003г. на МОСВ

„Могилата” е най-добре запазеното находище на степна растителност у нас. Растителността е изключително богата като общия брой е около 200 вида тревни и храстовидни видове, включително степната растителност.

- Защитена местност “Марашка кория” - Обявена със Заповед №958/25.07.2003г. на МОСВ

Целта за обявяването ѝ за защитена местност е да се съхрани запазилата се част от съществуващата в миналото дъбова кория от вида летен дъб, с площ 26.87 ха, в която са разположени внушителни по своите размери вековни дъбови дървета на възраст над 350г.

- Защитена местност “Дъбовете” - Обявена със Заповед №956/25.07.2003г. на МОСВ

За природна забележителност са обявени група от 47 бр. вековни дървета от вида летен дъб с приблизителна възраст над 100 до 200 годишни на площ 1.29 ха.

- Защитена местност “Мадарски скални венци” - Обявена със Заповед №РД-535/12.07.2007г. на МОСВ. Защитената местност е част от територията на Националния историко-археологичен резерват “Мадара”.

В режим на защита са на карстови скални венци, местообитания на петрофилни и защитени животински видове; находища на редки и защитени растителни видове.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Дирекцията на природен парк „Шуменско плато“ е бенефициент по проект, финансиран по ОПС 2007-2013г. за изпълнение на дейности по прилагане План за управление на ПП „Шуменско плато“. Дейностите по проекта включват:

- поддържане и възстановяване на горски, тревни и храстови местообитания;
- подготовка и изграждане на тематични маршрути;
- изготвяне и реализиране на проект и пилотни дейности за трансформиране на осветителни тела в публичните обекти на територията на парка с цел опазване на целеви видове;
- Изграждане на информационен център.

VI. ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ГРАДСКОТО РАЗВИТИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

През територията на община Шумен ще преминават 14 272 км. от автомагистрала Хемус /Варна- Шумен - В. Търново - Ловеч - Плевен - Ботевград - София/. Изграждането на магистралата ще способства за бързия превоз на товари и пътници. Изграждането на модерна комуникационна мрежа и съпътстващите я обслужващи обекти ще благоприятства за бързото развитие и усъвършенстване на вътрешния и международния туризъм. Автомагистрала Хемус ще се превърна в основна транспортна връзка в Северна България, създаваща бърза и удобна комуникация между населените места. Изграждане на пътния възел Шумен-Белокопитово ще благоприятства за отлична връзка между големите български градове и черноморската столица Варна.

Предвиденият за реализация скоростен трилентов път Русе-Шумен ще се превърне в основна транспортна връзка за Североизточна България. Реализацията на инфраструктурния проект ще спомогне за улесняване на връзката между България и Румъния, за привличане на чуждестранни туристи до българските туристически забележителности. Трилентовият път несъмнено ще облекчи движението като поеме основния международен трафик от Букурещ и Констанца.

Друг проект е планираната връзка от Силистра, през Шумен, с пътя, който преминава през Ришкия проход и се включва в автомагистрала "Тракия". С изграждането на тази комуникация, движението от автомагистралата, ще преминава през Ришкия

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

проход към Шумен и оттам към Силистра или Русе, което ще спомогне за облекчаване на транзитния трафик, който минава през страната.

Друг важен инфраструктурен проект предвиден за реализация е удвояването на жп линията Русе - Варна, която преминава през община Шумен. Тя е най-старата жп линия в България и играе особена роля в транспортирането на огромен товарооборот между двете пристанища.

ИЗВОДИ:

- ✓ Община Шумен разполага със запазена околна среда и уникални природни атракции, които са предпоставки за развитието на разнообразни форми на туризъм, горско стопанство, природосъобразно земеделие и животновъдство;
- ✓ Въпреки това са налице определени екологични проблеми, свързани с липсата на канализация и пречистване на отпадните води в селата, атмосферното замърсяване с фини прахови частици, увеличаване на замърсявания от нерегламентирани сметища;
- ✓ Към настоящия момент общинската администрация разработва и реализира поредица от проекти за подобряване качеството на околната среда в общината, насочени към подобрене на водоснабдителната и канализационна система, прилагане на мерки за управление на отпадъците и подобряване на енергийна ефективност.

VII. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

Провеждането на държавната политика в областта на регионалното развитие се основава на формулираните в Закона за регионалното развитие принципи за:

- Единен подход за планиране и програмиране;
- Допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с ресурси от частни източници и от международни финансови институции;
- Междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането, програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на международно, национално, регионално и местно равнище;
- Партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Прилагането на тези принципи за провеждане на устойчива регионална политика изисква достатъчен административен капацитет на регионално и местно ниво и добра координация между регионалните и местните власти. Необходимо е постигане на вертикална координация - между Регионалния съвет за развитие, Областния съвет за развитие и общините, също и на хоризонтална координация - между различните звена, ведомства и заинтересовани страни на областно ниво, а също и на общинско ниво (регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве, регионалните здравни инспекции, регионални служби по заетостта, регионални дирекции за социално подпомагане, регионални инспекторати по образованието, териториални звена на Изпълнителна агенция за насърчаване на малки и средни предприятия, регионалните инспекции по околната среда и водите, регионални дирекции на горите областни дирекции на държавен фонд „Земеделие”, регионални служби по контролно-техническа инспекция, регионални служби по геодезия, картография и кадастър, неправителствения сектор, бизнеса и др.).

Отговорностите за провеждането на социално-икономическата политика за развитие на община Шумен изискват тясно взаимодействие между общинската администрация, бизнеса и неправителствените организации, тъй като те са основните партньори при разработването и реализирането на ОПР. От добрата координация между тях зависи успешното му изпълнение.

През периода 2007-2012г ръководството и експертите от общинската администрация показват добър административен капацитет при провеждане на регионалната политика чрез:

- разработване и изпълнение на различни проекти за устойчиво туристическо развитие, валоризация на природни и културни ценности, енергийна ефективност и използване на алтернативни източници на енергия, адаптиране на административните сгради и изграждане на достъпна среда за хората с увреждания, обновяване на градската среда, оптимизиране на училищната мрежа, ремонт и реконструкция на образователна, социална и културна инфраструктура, облагородяване на зелени площи и детски площадки, междублокови и публични пространства, реконструкция на улична и водопроводна мрежа, насърчаване на заетостта и т.н.;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- разработване на секторни програми и стратегии - за развитие на читалищната дейност; за управление на дейностите по отпадъците; за превенция на агресивното поведение при децата от предучилищна възраст; за развитие на туризма; за насърчаване творческите заложби и потребности на деца и студенти; за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение; за развитие на младите хора; за насърчаване на развитието на малките и средни предприятия; за опазване на околната среда;
- осигуряване функционирането на Областния информационен център. ОИЦ подпомага потенциалните бенефициенти по проекти, финансирани от фондове на ЕС, като разпространява материали за отворени процедури по оперативните програми и популяризира добри практики по проекти на регионално и национално ниво;
- изграждане на ПЧП „Индуриален Парк Шумен” АД, чийто предмет на дейност е изграждане на индустриална зона и продажба на имоти от същата на инвеститори, желаещи да изградят промишлени и търговски предприятия, и общо управление на зоната.

Експертите на община Шумен са бенефициенти по два проекта по ОПАК за:

- подобряване на управлението на човешките ресурси и повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация на община Шумен за реализиране на ефективни и модерни политики в областта на образованието и здравеопазването - „Община Шумен - модерно и ефективно управление на човешките ресурси в администрацията с акцент върху структурите с компетенции в здравеопазване и образование“;
- модернизиране и автоматизиране на административните услуги, които община Шумен предлага на гражданите и бизнеса, като следствие от прилагане принципите на електронното управление в работата на местната власт - „Община Шумен - модерна администрация с мисъл за хората“

В град Шумен действат много неправителствени организации с различен предмет на дейност: насърчаване на икономическото развитие, етнически и младежки въпроси, политики и изследвания, насърчаване на дарителството/доброволчеството, околна среда, социални услуги, образование, развитие на местни общности и квартални сдружения, култура и изкуство, ИТ развитие, законодателство, застъпничество, публични политики, здравеопазване и права на пациента, проблеми на децата, защита на човешките права, международни и европейски въпроси, джендър въпроси, физическо възпитание и спорт и други.

На територията на града работят и няколко ромски организации: „Културно-просветна организация на циганите“, читалище "Екипе" и Ромска фондация "Искра".

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В община Шумен все повече навлиза практиката да се търси широко гражданско участие при определени обществени поръчки, както и в процеса на обсъждане и съставяне на общинските бюджети. Община Шумен е сред първите общини, които успешно утвърждават новия институт на „обществен посредник“, който институционализира обществения контрол в процеса на управление. След предоставената от ЗМСМА възможност за избор на „местен омбудсман“ през 2003 г., в общинския съвет е организирана дискусия по изготвянето на Правилник за организацията и дейността на обществения посредник. Така през 2004 г. е избран първият „местен омбудсман“. През 2012 г. започва трети мандат на обществения посредник в общината, което доказва положителното влияние и необходимостта от институцията за гражданския контрол в управлението.

Все още има какво да се постигне по отношение на създаване на възможности и утвърждаване на практики за активното участие на местното население в процеса на управление. В активни участници в тази фаза се очаква да се превърнат неправителствените организации, като потенциални партньори на властта, при вземането на управленски решения.

VIII. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът като аналитичен инструмент, ползван при разработване на стратегическите и плановите документи, дава възможност в синтезиран вид да се очертае една комплексна картина на община Шумен. В систематизиран вид, на базата на подробните аналитични проучвания, се очертават силните и слабите страни в досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие и екологично състояние. На основата на оценките на потенциалите и ресурсите, с които разполага общината и очакваната политическа и макроикономическа среда могат да се очертаят възможностите и заплахите в развитието.

На основата на извършения анализ на ситуацията може да се обобщят следните компоненти на анализа:

Силни страни - S	Слаби страни - W
1. Благоприятното транспортно географско положение - връзки с основни транспортни коридори;	1. Преобладаващ дял на микро предприятията в структурата на общинската икономика;
2. Наличие на свободни терени за	2. Амортизирана хидромелиоративна

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Силни страни - S	Слаби страни - W
<p>развитие на производствени и складови дейности, урегулирани с ОУП на гр. Шумен;</p> <p>3. Силно развита преработваща промишленост;</p> <p>4. Добри природни дадености за отглеждане на зърнени и технически култури;</p> <p>5. Изградена научно-изследователска инфраструктура в областта на животновъдството и земеделието;</p> <p>6. Богато културно-историческо наследство, съхранена и привлекателна природна среда;</p> <p>7. Увеличаване дела на хората със средно и висше образование;</p> <p>8. Наличие на образователни институции, предлагащи обучение във всички образователни степени;</p> <p>9. Широко развита културна инфраструктура и трайно изградена система от институти и дейности с определящо място в обществените процеси;</p> <p>10. Добра степен на изграденост на общинската пътна мрежа;</p> <p>11. Газоснабден общински център;</p> <p>12. Добре развита зелена система в общинския център, предоставяща възможност за отдих и спорт;</p> <p>13. Наличие на административен капацитет</p>	<p>инфраструктура;</p> <p>3. Изоставане в модернизацията на фермите за достигане на минималните изисквания на Директива 1999/74/ЕО;</p> <p>4. Незадоволително състояние на туристическата инфраструктура;</p> <p>5. Липса на квалифицирани кадри в сферата на туризма;</p> <p>6. Неблагоприятни демографски тенденции, изразяващи се в отрицателен естествен и механичен прираст, остаряване на населението, обезлюдяване на селата;</p> <p>7. Наличие на маргинализирани групи;</p> <p>8. Отпадане на ученици от образователната система по социално-икономически и етнокултурни причини;</p> <p>9. Увеличаване на дела на безработните сред уязвимите групи на пазара на труда;</p> <p>10. Незадоволителна професионална адаптивност и професионална квалификация според изискванията на пазара на труда;</p> <p>11. Неравномерно разпределение на образователната, социалната, здравната и спортната инфраструктура на територията на общинския център и общината;</p> <p>12. Различия в нивата на развитие на общинския център и населените места в общината;</p>

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Силни страни - S	Слаби страни - W
<p>за усвояване на публични средства;</p> <p>14. Обезпеченост със секторни, стратегически и програмни документи на общинско ниво.</p>	<p>13. Лошо състояние на общинската пътна мрежа;</p> <p>14. Неотговарящи на изискванията качествени показатели на питейната вода;</p> <p>15. Неизградена канализационна система в селата;</p> <p>16. Ниска инвестиционна активност на общината, изразена в дял на капиталовите разходи в общите разходи.</p>

Възможности - O	Заплахи - T
<p>1. Наличие на интерес за развитие на високотехнологични производства;</p> <p>2. Привличане на чуждестранни инвестиции за развитие на местния бизнес и осигуряване на работни места;</p> <p>3. Наличие на потенциал за използване на ВЕИ - биомаса, геотермална и слънчева енергия;</p> <p>4. Новата политика на ЕС за периода 2014-2020;</p> <p>5. Международно сътрудничество с организации и органи на управление.</p>	<p>1. Продължително негативно влияние на глобалната криза - икономическа рецесия, спад на ПЧИ, повишаване на безработицата, намаляване на доходите и потреблението;</p> <p>2. Политическа нестабилност в страната, което намалява атрактивността на страната за чуждестранните инвеститори;</p> <p>3. Засилен външен конкурентен натиск върху местната икономика;</p> <p>4. Закриване на структуроопределящи индустриални производства;</p> <p>5. По-добри възможности за реализация на младите хора извън общината;</p> <p>6. Недостатъчност на финансирането за инфраструктурни проекти съобразно потребностите на общината;</p>

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Възможности - О	Заплахи - Т
	<p>7. Финансова невъзможност на общинският бюджет да осигури необходимото съфинансиране в процеса на усвояване на структурните и европейски фондове;</p> <p>8. Забавяне в реализирането на ключови инфраструктурни проекти, поради външни за общината причини;</p> <p>9. Неблагоприятно влияние на климатичните промени, енергийната зависимост и глобализацията;</p> <p>10. Природни рискове.</p>

IX. ВИЗИЯ

Община Шумен 2020 г.- модерна и сигурна, с привлекателен административен и образователен общински център, с висока степен на достъпност и благоприятна екологична жизнена среда, съхраняваща хилядолетната си история и устремена към бъдещето.

Визията за желаното бъдещо развитие и състояние на община Шумен носи основните черти на позитивни представи и очаквания за: „динамично и устойчиво развитие”, „икономически растеж и заетост”, „подобро качество на живот”, „съхранено природно и културно наследство”.

Визията е още:

- **достатъчно ясна** - от нея могат да се правят изводи относно желаното бъдеще на общината;
- **фокусираща** - дава насока към желаната цел - Община Шумен да се превърне в „съвременна европейска община с устойчива икономика, базирана на развитието на силните страни на региона” и „община с богата и чиста природа, съхранено и споделено културно наследство” и посока - чрез стимулиране на съществуващия и новия бизнес „да се развият и да бъдат конкурентоспособни” и чрез предлагане на „привлекателна среда за живот и работа на населението”;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- **ориентирана към бъдещето** - към повишаване на качеството на живот, което да „дава на хората самочувствие на равноправни граждани на Обединена Европа”, като в същото време отчита благоприятните условия, налични на местно ниво за постигане на желаното качество на живот;
- **насочваща** - обхваща и четирите основни приоритета за бъдещото развитие на Община Шумен, а именно:
 - I. Развитие на местната икономика и постигане на икономически растеж, основан на знанието и иновации чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции;
 - II. Подобряване качеството на жизнената среда, изграждане и възстановяване на техническата инфраструктура и околна среда на територията на община Шумен;
 - III. Развитие на човешките ресурси, чрез инвестиции в образованието, културата, здравеопазването и социалните дейности;
 - IV. Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса.
- **устойчива** - дава дългосрочната перспектива за развитие на общината;
- **отчита** „социално-икономическите фактори на общината, приоритетите, изведени в Областната стратегия за развитие и тези за стратегическото развитие на България” и на тази база са разработени приоритетите, специфични цели и мерки за развитието на община Шумен, които са заложили в ОПР 2014-2020 г.

Чрез визията ОПР дава заявка не само за запазване на значението на общинския център като важен административен и просветен център, но и за превръщане на общината в предпочитано място за живот. За целта приоритет на общинското ръководство ще бъде модернизирани на материалните бази в областта на образованието и културата, подобряване на достъпността и качеството на здравеопазването, подобряване на обществената сигурност. Освен поддържане и облагородяване на публичните пространства ще се работи и за ефективно използване на възобновяемите енергийни източници в жилищния и производствения сектор. Ефективното образование, обучение и работна сила, адаптирано към възможностите за професионална реализация, висококачественото здравеопазване и усилията за социална интеграция на групите в неравносложно положение, са основни фактори за социалното развитие.

Община Шумен ще развива качествен и атрактивен туризъм с използване на местните потенциали - многопластовото културно-историческото наследство и природните дадености на територията. Основна цел ще бъде създаването на положителен имидж не само за привличане туристите, но и за минимизиране емиграцията на местното население.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Развитието на модерна инфраструктура и динамична икономика, допринасящи за конкурентоспособността на територията и отговарящи на потребностите на обществото и бизнеса ще спомогнат за повишаване качеството на човешките ресурси и достигане на европейски стандарти на заетост и жизнена среда, за намаляване на безработицата и ограничаване на бедността.

Общината ще се стреми да запази чиста околна среда, в която хората използват ефективно местните ресурси, използват щадящи природата технологии и осъществяват проекти с екологична насоченост. Огромното богатство на града в лицето на културните ценности трябва да се експонира и социализира целесъобразно, за да се съхрани за бъдещите поколения. Градът ще се стреми да рекламира и промотира своите богатства, да се превърне в атрактивна дестинация за жителите и гостите, да привлича както български, така и чуждестранни посетители, запознавайки ги с историята, традициите и духа на паметниците. Инвестициите във физически и човешки капитал и подобряването на средата ще спомогнат за благоприятно развитие на бизнеса и привличане на нови финансови ресурси.

Х. СТРАТЕГИЯ

1. СЪГЛАСУВАНост И ДОПЪЛНЯЕМОСТ СЪС СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКО НИВО

За изпълнение на дефинираната визия за развитие на община Шумен до 2020 година като са взети предвид резултатите от социално-икономическия анализ от една страна и залегналите приоритетите в стратегическите документи на европейско, национално и регионално ниво, е разработена стратегия, състояща се от приоритети и специфични цели. Изпълнението на стратегията чрез конкретни мерки и проекти ще допринесе за преодоляване на идентифицираните дефицити и задоволяване на потребностите, като се извлече максимална полза от наличния потенциал и очертаните възможности пред общината.

Стратегическата рамка отчита целите на европейската кохезионна политика и приоритетите за развитие на регионите на ЕС, определени със Стратегията “Европа 2020” и с други общоевропейски документи на политиката на сближаване, съответно транспонирани в Национална програма „България 2020” и Национална стратегия за регионално развитие на република България в периода 2012-2022 г.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Национална програма „България 2020” е националният стратегически документ от най-висок ранг, формулиращ целите и приоритетите за развитието на България във всички сектори, имащи отношение към постигането на целите на Стратегията „Европа 2020”. Стратегическият пакет съдържа три основни цели и осем приоритета:

1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила;
2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване;
3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал;
4. Развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси;
5. Подкрепа за развитие на високопроизводителна индустриална база и модерна иновативна инфраструктура, стимулиране на иновативната активност и научните изследвания;
6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса;
7. Изграждане на адекватна енергийна инфраструктура, подкрепа за повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на енергийната зависимост;
8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

Върху третия приоритет е построена Национална стратегия за регионално развитие на република България в периода 2012-2022 г. Това е и основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

НСРР играе важна роля за постигане на съответствие и взаимно допълване между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие и секторните политики и стратегии, които спомагат за балансирано развитие на районите. НСРР дефинира цели,

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

приоритети и специфични цели, допринасящи за постигането на целите на стратегия „Европа 2020“ при отчитане на постановките на “Териториален дневен ред Европа 2020” и на Националната програма за развитие “България 2020”.

Стъпвайки на основата на НСРР , Регионалният план за развитие на Североизточен район 2014-2020 г. определя следните средносрочните цели за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на Североизточния район:

- ✓ *Стратегическа цел 1:* Повишаване конкурентноспособността на района чрез активиране на специфичния му потенциал, съчетано с опазване на околната среда
- ✓ *Стратегическа цел 2:* Повишаване на социалния капитал на района чрез подобряване стандарта на живот и качеството на жизнената среда
- ✓ *Стратегическа цел 3:* Балансирано териториално развитие и сътрудничество чрез подобряване на свързаността и функционалната интегрираност на система от урбанизационни центрове

Областната стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 г. бидейки важна част от системата за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано регионално и местно развитие е разработена в контекста на актуалното социално-икономическо състояние на област Шумен и в съответствие с целите и приоритетите на регионално развитие, съответно дефинирани в Регионалният план за развитие на Североизточен район 2014-2020 г. Областната стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 г. определя следните стратегически цели:

- ✓ *Стратегическа цел 1:* Устойчиво повишаване икономическата жизненост на област Шумен чрез активиране на местния потенциал и подобряване на екологичните условия
- ✓ *Стратегическа цел 2:* Ограничаване на социалната изолация и подобряване условията за развитие на човешкия капитал
- ✓ *Стратегическа цел 3:* Балансирано и устойчиво териториално развитие

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. ПРИОРИТЕТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ОПР НА ОБЩИНА ШУМЕН 2014-2020 г.

От своя страна Стратегията на ОПР на община Шумен 2014-2020 г. отчита основните политики, начертани в горе анализирани документи като обаче ги съобразява с факторите, условията и потенциала за развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, социални дейности и т.н.). Взети са още предвид и изпълняващите се общински секторни програми и стратегии, а именно:

- 1) План за действие на община Шумен в изпълнение на областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация за периода 2013 - 2014 г.;
- 2) Програма за развитие на читалищната дейност в община Шумен през 2014 година;
- 3) Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух на община Шумен период на действие 2011 г.- 2014 г.;
- 4) Общинска стратегия и план за действие за развитие на социалните услуги 2011 - 2016 г.;
- 5) Програма на община Шумен за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива с период на действие 2014 г.- 2020 г.

На тази основа са дефинирани четири приоритета:

Приоритет 1 Развитие на местната икономика и постигане на икономически растеж, основан на знанието и иновации чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции;

Приоритет 2 Подобряване качеството на жизнената среда, изграждане и възстановяване на техническата инфраструктура и околна среда на територията на община Шумен;

Приоритет 3 Развитие на човешките ресурси, чрез инвестиции в образованието, културата, здравеопазването и социалните дейности;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приоритет 4 Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса.

Кумулативно изпълнението на приоритетите ще доведе до разностранни положителни ефекти. От една страна ще се мотивира населението да остане в града, където да работи и се развива професионално, като по този начин ще се повлияе на демографския профил на града, а именно по-ниска средна възраст на населението. От друга страна ще се създаде възможност за привличане на бизнеса в публично-частни партньорства с цел осъществяване на дейности в обществен интерес.

Приоритет 1 е директно насочен към съживяването и развитието на местната икономика, включително туризма, насърчването на предприемачеството и привличане на външни инвестиции. Изпълнението на приоритета ще доведе до постигане на следните средносрочни специфични цели:

СП.Ц.1 Насърчаване на предприемачеството, подкрепа за създаването и развитието на малки и средни предприятия;

СП.Ц.2 Развитие на устойчив интегриран туризъм;

СП.Ц.3 Привличане на местни и чуждестранни инвестиции в местната икономика в производства с висока добавена стойност;

СП.Ц.4 Развитие на селското и горско стопанство.

Приоритет 2 адресира качеството на жизнената среда. Следваният подход включва два основни компонента:

- Околната среда - посредством интервенции за опазване водата, въздуха, земята и защита от шум, създаване на нови паркове, зони за отдих и реконструкция на градски зелени площи, превенция на риска, предотвратяване и отстраняване на екологични щети и сметосъбиране
- Качествената градска среда - посредством интервенции в техническа инфраструктура, енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници.

С изпълнението на приоритета се цели да се постигне:

Подобряване състоянието и развитието на инфраструктурата в община Шумен - СП.Ц.1;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Подобряване на околната среда и опазване на природното богатство - СП.Ц.2;

Подобряване на жизнената среда на град Шумен и населените места - СП.Ц.3;

Осигуряване на обществена сигурност в община Шумен - СП.Ц.4 ;

Подобряване на плановата осигуреност и проектно обезпечаване на инвестициите - СП.Ц.5.

Приоритет 3 визира един много важен аспект на политиката на сближаване, а именно социалното сближаване, което е пряк резултат от развитието на икономиката и територията и се изразява в общо повишаване на стандарта на живот (заетост, доходи, потребление) и качеството на човешкия ресурс (образование, здравеопазване, социални услуги, спорт, култура).

Изпълнението на приоритета ще доведе до постигане на следните средносрочни специфични цели:

СП.Ц. Осигуряване на оптимални условия за подобряване качеството на образователните услуги, предучилищното и училищно образование и развитие на научно- изследователската дейност;

СП.Ц. Насърчаване развитието на културните дейности;

СП.Ц. Подобряване на здравните услуги и достъпа до тях;

СП.Ц. Развитие на спорта и младежките дейности;

СП.Ц. Развитие на човешките ресурси и осигуряване на заетост;

СП.Ц. Осигуряване на достоен живот и социално включване на хората в неравностойно положение.

Приоритет 4 е насочен към модернизирание на управлението за предоставяне на висококачествени публични услуги за гражданите и бизнеса и повишаване ефективността на администрацията в процеса на усвояване на средства от ЕС.

Изпълнението на приоритета ще доведе до:

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Развитие на е-община - СП.Ц.1;

Повишаване на ефективността на изградените партньорски мрежи и създаване на платформи за междуобщинско сътрудничество - СП.Ц.2;

Развитие на административния капацитет и повишаване качеството на публичните услуги - СП.Ц.3.

3. МЕРКИ И ПРОЕКТИ

В рамките на всяка специфична цел са дефинирани мерки, за чието изпълнение са идентифицирани проекти. Основните съображения (критерии), на които е подчинен избора на проекти са:

- i. Да има сигурен източник на финансиране. На етапа на разработване на ОПР са идентифицирани следните възможности за финансиране:
 - Проект на Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.”;
 - Проект на Оперативна програма „Добро управление 2014-2020 г.”;
 - Проект на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.”;
 - Проект на Оперативна програма „Образование и наука за устойчив растеж 2014-2020 г.”
 - Проект на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.”;
 - Проект на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност 2014-2020 г.”;
 - Проект на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020г.;
 - Фонд „Козлодуй”;
 - Фонд „ЕЕ и възобновяеми източници”;
 - ПУДООС;
 - Българо-швейцарска програма;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020”, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Финансов механизъм на ЕИП и норвежкия финансов механизъм;
 - Общински бюджет - капиталови и текущи разходи;
 - Правителствени инвестиционни програми.
- ii. Проектите да са включени в ИПГВР, който определя три основни зони на въздействие:
- Зона с преобладаващ социален характер, включваща жилищните комплекси „Боян Българанов 1“, „Боян Българанов 2“, „Гривица“, „Цветен“, „Тракия“, „Млада гвардия“, територия на спортен комплекс „Панайот Волов“, „Безистена“, „Арменска махала“, „Пети полк“;
 - Зона с потенциал за икономическо развитие, включваща промишлена зона Запад и индустриален парк Шумен;
 - Зона с публични функции с висока обществена значимост, включваща Централна градска част, централни пешеходни зони и други зони с налична или възможна концентрация на функции с публичен характер с висока обществена значимост, с преобладаващ брой сгради с административни и обществени функции, както и наличие на сгради - недвижими културни ценности.
- iii. Проектите да допринасят за постигането на специфичните цели, а следователно и за изпълнение на приоритетите.

4. ПРИНОС НА ПРОЕКТИТЕ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИТЕ ЦЕЛИ

Приоритет 1 Развитие на местната икономика и постигане на икономически растеж, основан на знанието и иновации чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции

Специфична цел 1

Насърчаване на предприемачеството, подкрепа за създаването и развитието на малки и средни предприятия

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Технологично развитие и иновации на предприятията;
- ✓ Повишаване на качеството на предоставяните услуги на бизнеса.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори⁵:

- 1) Брой фирми с въведени модерни ИКТ;
- 2) Брой фирми с въведени иновативни технологични системи;
- 3) Брой фирми с подобрена енергийна ефективност;
- 4) Намаляване на потреблението на енергия;
- 5) Брой нововъведени общински услуги за бизнеса;
- 6) Брой подобрени общински услуги за бизнеса;
- 7) Брой предоставени консултации на бизнеса от Информационния център.

Специфична цел 2

Развитие на устойчив интегриран туризъм

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Усвояване на туристическия потенциал;
- ✓ Разнообразяване на туристическото предлагане;
- ✓ Подобряване на информационното осигуряване на туризма.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Брой подкрепени съществуващи туристически атракции;
- 2) Създадени нови атракции;

⁵ Подробна информация за вида на индикатора, мерна единица, базова и целева стойност е представена в секция „Индикатори за наблюдение и оценка на плана“

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 3) Брой създадени работни места в туристическите атракции;
- 4) Създаден регионален туристически продукт;
- 5) Участие в туристически борси/изложения/панаири;
- 6) Организираны утвърдени културни събития;
- 7) Организираны нови фестивали и културни мероприятия;
- 8) Допълнителен годишен брой туристи;
- 9) Използваемост на леглоденонощията.

Специфична цел 3

Привличане на местни и чуждестранни инвестиции в местната икономика в производствата с висока добавена стойност

За постигане на целта са предвидени проекти за развитие на инфраструктурата на промишлена зона Запад и индустриален парк Шумен.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Дял на фирмите в индустриалните зони на гр. Шумен, възползващи се от изградената инфраструктура;
- 2) Площ индустриални зони с новоизградена/ подобрена инфраструктура.

Специфична цел 4

Развитие на селското и горско стопанство

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Развитие на устойчиво и високоефективно селско стопанство;
- ✓ Поддържане и съхраняване на горските ресурси и развитие на горското стопанство.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Създадени стопанства на млади фермери;
- 2) Модернизирани стопанства;
- 3) Горски територии с предотвратени пожари;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 4) Инвестиции за подобряване устойчивостта и стойността на горските екосистеми.

Приоритет 2 **Подобряване качеството на жизнената среда, изграждане и възстановяване на техническата инфраструктура и околна среда на територията на община Шумен**

Специфична цел 1

Подобряване състоянието и развитието на инфраструктурата в община Шумен

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Текущ ремонт, поддържане, рехабилитация и реконструкция на В и К и пречиствателни станции;
- ✓ Подобряване на мобилността и свързаността с общинския център;
- ✓ Подобряване на транспорта и транспортните мрежи в общинския център;
- ✓ Реконструкция и рехабилитация на улична мрежи и обществени паркинги;
- ✓ Подобряване на достъпа до информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Разширена, реконструирана и модернизирана ПСОВ;
- 2) Новоизградена канализационна мрежа;
- 3) Реконструирана/подменена канализационна мрежа;
- 4) Новоизградена водоснабдителна мрежа;
- 5) Реконструирана/подменена водоснабдителна мрежа;
- 6) Жители, присъединени към съществуваща ПСОВ;
- 7) Брой села с реконструирана/рехабилитирана водоснабдителна мрежа;
- 8) Брой села с реконструирана/рехабилитирана канализационна мрежа ;
- 9) Дял на селата с подобрена свързаност;
- 10) Дължина на ремонтирани общински пътища;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- 11) Брой реконструирани спирки на градския транспорт;
- 12) Дял на населението на гр. Шумен облагодетелствано от рехабилитираната улична инфраструктура;
- 13) Реконструирана/рехабилитирана улична инфраструктура на гр. Шумен;
- 14) Изградени паркинги в гр. Шумен;
- 15) Дял на селата на община Шумен пряко облагодетелствани от рехабилитираната улична инфраструктура;
- 16) Реконструирана/рехабилитирана улична инфраструктура на селата на община Шумен;
- 17) Дял на селата с подобрен достъп до ИКТ;
- 18) Население в селата с подобрен достъп до ИКТ.

Специфична цел 2

Подобряване на околната среда и опазване на природното богатство

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Подобряване на инфраструктурата за превенция на риска от свлачищни процеси и наводнения;
- ✓ Подобряване управлението на отпадъците;
- ✓ Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Дължина на изградена инфраструктура за превенция на риска;
- 2) Изградени елементи на регионалната система за управление на отпадъци;
- 3) Брой рекултивирани стари сметища;
- 4) Брой закрити складове за излезли от употреба пестициди;
- 5) Площ на защитени територии с изпълнени дейности за управление.

Специфична цел 3

Подобряване на жизнената среда на град Шумен и населените места

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Обновяване на административните сгради на държавната и общинската администрация в гр. Шумен;
- ✓ Обновяване на многофамилни жилищни сгради с общински имоти;
- ✓ Благоустрояване и обновяване на общинския център;
- ✓ Подобряване на инфраструктурата на общинските административни сгради и публичните пространства в селата.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Намаляване на потреблението на енергия от обновените административни сгради в гр. Шумен;
- 2) Брой административни сгради в гр. Шумен с подобрени енергийни характеристики;
- 3) Намаляване на потреблението на енергия от обновените жилищни сгради в гр. Шумен;
- 4) Брой жилищни сгради в гр. Шумен с подобрени енергийни характеристики;
- 5) Брой домакинства в гр. Шумен с подобрено енергийно потребление;
- 6) Дял на населението на гр. Шумен пряко облагодетелствано от изградените/ възстановените зони за обществен отдых и спорт;
- 7) Нови/рехабилитирани елементи на физическата среда на гр. Шумен;
- 8) Брой рехабилитирани сгради на кметствата в селата;
- 9) Дял на селата с подобрена инфраструктура;
- 10) Брой изградени детски площадки.

Специфична цел 4

Осигуряване на обществена сигурност в община Шумен

За постигане на целта са предвидени проекти за повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността.

Степента на постигане на целта ще се измерва с индикатора :

- 1) Брой внедрени елементи на системи за видеонаблюдение.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Специфична цел 4

Подобряване на плановата осигуреност и проектно обезпечаване на инвестициите

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Осигуряване на устройствено планиране;
- ✓ Осигуряване на инвестиционно проектиране.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Площ, осигурена с устройствени планове;
- 2) Разработени инвестиционни проекти.

Приоритет 3 Развитие на човешките ресурси, чрез инвестиции в образованието, културата, здравеопазването и социалните дейности

Специфична цел 1

Осигуряване на оптимални условия за подобряване качеството на образователните услуги, предучилищното и училищно образование и развитие на научно- изследователската дейност

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Създаване на привлекателна и екологосъобразна образователна инфраструктура;
- ✓ Изграждане и развитие на подкрепяща среда за включващо образование;
- ✓ Кадрово осигуряване на включващото образование;
- ✓ Създаване на условия за разгръщане на творческия потенциал на децата и учениците;
- ✓ Повишаване качеството на образователния процес;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ Инвестиране в научноизследователска дейност, иновативни и творчески индустрии.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на образователната инфраструктура;

- 1) Брой обекти от образователната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики;
- 2) Брой обекти от образователната инфраструктура с подобрена МТБ;
- 3) Брой деца/ученици включени в дейности за образователна интеграция;
- 4) Брой учители с допълнителна подготовка за работа с деца в неравностойно положение;
- 5) Брой подкрепени деца с изяви дарби;
- 6) Брой създадени клубове за извънкласни дейности;
- 7) Брой приложени нови технологии в образователния процес;
- 8) Размер на инвестициите в научноизследователска и иновативна дейности.

Специфична цел 2

Насърчаване развитието на културните дейности

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Обогаляване на духовния и културен живот на населението;
- ✓ Възстановяване и опазване на културното наследство за бъдещите поколения.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на културната инфраструктура;

- 1) Брой обекти от културната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики;
- 2) Брой обекти от културната инфраструктура с подобрена МТБ;
- 3) Брой реставрирани паметници на културата.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Специфична цел 3

Подобряване на здравните услуги и достъпа до тях

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Модернизирани на здравната инфраструктура;
- ✓ Разработване и въвеждане на мерки за осигуряване на условия за промоция на здраве и профилактика на болестите сред уязвимите групи.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Брой пациенти, облагодетелствани от подобрената здравна инфраструктура;
- 2) Намаление на потреблението на енергия от обновените обекти на здравната инфраструктура;
- 3) Брой обекти от здравната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики;
- 4) Брой обекти от здравната инфраструктура с подобрена МТБ.

Специфична цел 4

Развитие на спорта и младежките дейности

За постигане на целта са предвидени проекти за осигуряване на подходящи условия за спорт.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Намаление на потреблението на енергия от обновените обекти на спортната инфраструктура;
- 2) Брой обекти от спортната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики;
- 3) Брой обекти от спортната инфраструктура с подобрена МТБ.

Специфична цел 5

Развитие на човешките ресурси и осигуряване на заетост

За постигане на целта са предвидени проекти за осигуряване на заетост и работеща среда.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Брой население, включено в проектите за временна заетост;
- 2) Създадени работни места в социалното предприятие;
- 3) Брой младежи с осигурена заетост.

Специфична цел 6

Осигуряване на достоен живот и социално включване на хората в неравностойно положение

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Осигуряване на подходяща инфраструктура, подпомагаща социалното включване в общинския център;
- ✓ Подобряване на социалната инфраструктура в селата;
- ✓ Предоставяне на подкрепящи услуги и форми за социално включване.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на социалната инфраструктура в общинския център;

- 1) Брой обекти от социалната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики;
- 2) Брой обекти от социалната инфраструктура с подобрена МТБ;
- 3) Брой изградени социални жилища;
- 4) Брой рехабилитирани пенсионерски клубове;
- 5) Обучен персонал за предоставяне на подкрепящи услуги и форми за социално включване;
- 6) Лица, ползващи се от социални услуги;
- 7) Изградени мрежи за обмяна на опит в предоставяне на подкрепящи услуги и форми за социално включване.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приоритет 4 Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса

Специфична цел 1

Развитие на е-община

За постигане на целта са предвидени проекти за подобряване ефективността на процесите в общинската администрация.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Степен на въвеждане на електронното управление;
- 2) Брой административни услуги, предоставяни по електронен път;
- 3) Брой обучения , свързани с въвеждането на електронното управление;
- 4) Брой обучени служители във връзка с въвеждането на електронното управление.

Специфична цел 2

Повишаване на ефективността на изградените партньорски мрежи и създаване на платформи за междуобщинско сътрудничество

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Прилагане принципа на партньорство;
- ✓ Транснационално сътрудничество.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Формулирани/изпълнени публичните политики с гражданско участие;
- 2) Проведени мероприятия за обмяна на опит и добри практики;
- 3) Брой служители, участвали в стажове за млади специалисти.

Специфична цел 3

Развитие на административния капацитет и повишаване качеството на публичните услуги

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За постигане на целта са предвидени проекти за:

- ✓ Усъвършенстване на капацитета за разработване и изпълнение на политики за местно развитие;
- ✓ Мониторинг и контрол на изпълнението на общински политики за местно развитие.

Степента на постигане на целта ще се измерва със следните индикатори :

- 1) Успеваемост на кандидатстванията за финансиране (одобрени проектни предложение/подадени проектни предложение);
- 2) Брой обучения за усъвършенстване на капацитета;
- 3) Брой обучени служители на общинската администрация;
- 4) Брой извършени оценки.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XI. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица обобщава необходимите ресурси за реализацията на Общинския план за развитие през периода 2014-2020 г. и представлява финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението на плана от страна на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Ресурсите за реализацията на плана включват само планираните средства за реализацията на ключовите за развитието на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и социално-икономически растеж и мобилизират допълнителни ресурси от фондовете на ЕС и частния сектор.

ПРИОРИТЕТ	Местно публично финансиране			Външно публично финансиране					Частно финансиране			ОБЩО
	Общински бюджет	Местни публични фондове	Общ дял %	Централен бюджет	Общ дял %	Фондове на ЕС	Общ дял %	Други източници	Общ дял %	Фондове, фирми	Общ дял %	
Приоритет: Развитие на местната икономика и постигане на икономически растеж, основан на знанието и иновации чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции	4 606.70	0.00	2.18%	21 025.40	9.97%	178 267.90	84.53%	0.00	0.00%	7 000.00	3.32%	210 900.00
Приоритет: Подобряване качеството на жизнената среда, изграждане и възстановяване на техническата инфраструктура и околна среда на територията на община Шумен	17 800.15	0.00	6.68%	16 498.30	6.20%	223 432.55	83.91%	8 557.00	3.21%	0.00	0.00%	266 288.00
Приоритет: Развитие на човешките ресурси, чрез инвестиции в образованието, културата, здравеопазването и социалните дейности	5 501.10	0.00	4.99%	10 979.70	9.96%	92 607.20	84.01%	1 150.00	1.04%	0.00	0.00%	110 238.00
Приоритет: Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса	1 090.00	0.00	4.97%	2 198.50	10.03%	18 632.50	85.00%	0.00	0.00%	0.00	0.00%	21 921.00
ОБЩО	28 997.95	0.00	4.76%	50 701.90	8.32%	512 940.15	84.18%	9 707.00	1.59%	7 000.00	1.15%	609 347.00

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ХІІ. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. За целите на плана се използват два вида индикатори:

- индикатори за резултат;
- индикатори за продукт.

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнение на общинския план за развитие е представена в Приложение №1.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XIII. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Правилата и процедурите за мониторинг и контрол на Общинския план за развитие са разработени в резултат от изпълнението на Договор № 13-13-91-U-4/09.01.2014 год. с предмет „Разработване на механизъм (вътрешни правила и процедури) за мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020 г.“, финансиран в рамките на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-91/08.11.2013 г. по Оперативна програма „Административен капацитет“.

1. ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ОПР НА ОБЩИНА ШУМЕН 2014-2020г.

Мониторингът и оценката на Общинския план за развитие на община Шумен като неделима част от документите за регионално развитие се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Мониторингът и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие (чл. 30 ЗРР във връзка с чл. 76 ППЗРР).

Предмет на мониторинга е изпълнението на целите и приоритетите за местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, определени в ОПР на община Шумен, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на местното развитие (чл. 77 ППЗРР).

За постигане целите на наблюдението и контрола се изгражда механизъм (правила и процедури) за наблюдение, който отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на ОПР (чл. 78 ППЗРР).

Системата за наблюдение на ОПР на община Шумен 2014-2020г. обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- индикаторите за наблюдение, които са определени в плана;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Мониторингът на изпълнението на ОПР на община Шумен 2014-2020г. се извършва въз основа на данни на Националния статистически институт, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други надеждни регионални и местни източници на информация (чл. 79 ППЗРР).

Индикаторите за наблюдение на ОПР на община Шумен 2014-2020г. отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, определени в плана за развитие, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение (чл. 80 ППЗРР). Индикаторите за наблюдение отчитат конкретните продукти, резултатите и въздействието от изпълнението на целите и приоритетите за развитие (чл. 80 ППЗРР).

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя по определен от Кмета на общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Годишният доклад е с акцент върху степента на изпълнение и конкретните резултати от реализацията на отделните мерки по цели и приоритети. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ОПР на община Шумен 2014-2020г. съдържа информация, както следва:

- 1) Общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- 2) Постигнатия напредък по изпълнението на целите, приоритетите и мерките на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- 3) Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, както следва:
 - мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
 - мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
 - мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- 4) Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Отговорните дирекции и структурни звена изработват структура на годишните доклади за наблюдение на ОПР, която се одобрява от Кмета на общината и се използва за целия период на наблюдение на изпълнението на плана. Този подход улеснява подготовката на анализи и оценки на изпълнението на ОПР и унифицира документа за определен период с цел упражняване на контрол от страна на общинския съвет и гражданските структури и предприемане на коригиращи и/или превантивни действия.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на общинския план за развитие.

Докладите за междинни оценки предоставят информация за:

- постигнатия напредък в изпълнението на целите и приоритетите за развитието на община Шумен;
- възникналите проблеми и предприетите от компетентните органи действия за тяхното преодоляване;
- прогноза за очакваното изпълнение на целите и приоритетите на ОПР на община Шумен 2014-2020 г. до края на периода на неговото действие.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Експертите, участващи в извършването на мониторинг и оценки на общинския план за развитие, трябва да отговарят на следните изисквания за квалификация (чл. 83 ППЗРР):

- да имат придобита образователно-квалификационна степен "магистър";
- да са осъществявали ръководна, експертна, преподавателска или научна дейност в продължение най-малко на 3 години в областта на устойчивото интегрирано регионално и местно развитие, в т.ч. изработване на социално-икономически и екологични анализи, проучвания, стратегии, планове, програми, доклади и оценки в публичния сектор;
- да притежават опит в подготовката, осигуряването на информация и публичност и оценката на дейности, свързани с провеждането на регионалната политика и прилагането на структурните инструменти на ЕС.

2. ВЪТРЕШЕН И ВЪНШЕН МОНИТОРИНГ

Мониторингът може да е вътрешен и външен за общината. Външен мониторинг се използва, за да бъдат проверени и сверени резултатите от вътрешния мониторинг.

Вътрешният мониторинг се извършва от експерти - служители в администрацията на община Шумен. При него се акцентира върху разпределението на наличните ресурси, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на уместни промени, внасянето на своевременни корекции, както и върху установяването на действителния напредък в изпълнението на конкретна мярка, цел и/или приоритет. Вътрешният мониторинг трябва да е ежедневна дейност на експертите, определени от Кмета на Община Шумен, осъществяващ прилагането на ОПР 2014-2020г.

Резултат от вътрешния мониторинг е изработването на годишните доклади за изпълнение на общинския план за развитие.

Външният мониторинг се възлага от Кмета на община Шумен на външни за съответната администрация експерти, ангажирани според процедурата за възлагане на обществени поръчки. Външният мониторинг създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати. Специално внимание се обръща на точното съответствие с приетите правила и на ефективното усвояване на финансовите средства.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Експертите, участващи в извършването на външен мониторинг, като квалификация следва да отговарят на изискванията към експертите, които извършват оценки на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие, посочени в чл.83 от ППЗРР.

При възлагане на външен мониторинг и оценки на ОПР 2014-2020г. на община Шумен органът за управление изисква писмени доказателства за установяване на съответствието с изискванията към експертите и за липсата на конфликт на интереси между експертите и възложителя.

Като резултат на външния мониторинг се определя извършването на междинен и окончателен доклад за оценката на общинския план за развитие.

3. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ОПР

Оценката на изпълнението на ОПР се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните за изходното състояние и базисния сценарий. Освен обективните технически и икономически резултати е необходимо да бъдат отчетени и неподлежащите на количествена оценка резултати, както и косвените резултати. В резултат на оценката могат да бъдат предложени промени в някои от целите и параметрите на ОПР, както и промени в инструментите за тяхното изпълнение.

Основните източници на информация за извършване на оценката са:

- Годишни/междинен/окончателен доклади за изпълнение на ОПР на община Шумен от предходни години;
- Информация на подадените, изпълнявани, прекратени и изпълнени проекти, съфинансирани от европейските фондове (ИСУН);
- Въпросници и/или анкетни карти за анкетиране на членове на общинския съвет, общински експерти и гражданите в общината;
- Протоколи от публични обсъждания, работни срещи със социално-икономическите партньори на местно ниво и др., подтематично свързани с реализацията на ОПР;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Работна статистика, работни документи и бележки, създадени от общинската администрация по време на изготвяне на ОПР;
- Информация относно предишни осъществени планове и проекти на местно ниво;
- Статистически данни, създавани и обработвани от съответната община;
- Актуализация на ОПР (ако има такава);
- Актуализация на Областната стратегия за развитие (ако има такава);
- Годишни доклади за изпълнение на бюджета на общината;
- Данни от Национален статистически институт и Териториално статистическо бюро - Шумен;
- Данни от Дирекция "Агростатистика" към Министерство на земеделието и горите;
- Данни от Дирекция "Мониторинг на околната среда" към Изпълнителна агенция по околна среда;
- Секторни и оперативни стратегии и програми;
- Национална стратегия за регионално развитие;
- Регионален план за развитие.

Мониторингът и оценката предполагат изследване на базисната изходна ситуация и проследяване с времето на промените, до които довеждат интервенциите в резултат от прилагането на ОПР 2014-2020г. Това означава, че общинският план за развитие следва да съдържа индикатори и изходни данни за измерване на напредъка, чрез които се описва проблемът или ситуацията преди въвеждането на новата политика. Съответно изследва се новата ситуация на базата на сравнение с изходната.

В случай, че изходните данни не са налични в документа, за измерител на промените във времето се използват целеви въпросници и анкетиране на експерти в съответната област и/или заинтересовани страни на територията на общината. Ако не може да се установи конкретна промяна чрез използването на въпросник, следва да се формулира измерител на текущото състояние, който да се използва при бъдещи справки.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР

Индикаторите за определяне изпълнението на ОПР на Община Шумен 2014-2020 се структурират в две взаимосвързани групи:

- Индикатор за продукт: измерват се физически или монетарни единици;
- Индикатор за резултат: свързват се с преките и непосредствени ефекти, създадени в хода на изпълнение на ОПР.

За да се реализира мониторингът и най-вече оценката (съсредоточена върху конкретните резултати), се изисква целите, приоритетите и мерките да се измерват с конкретни индикатори, предварително определени и количествено изразени.

Индикаторите следва да допринасят за постигане на целите и приоритетите на Областната стратегия за развитие и Регионалния план за развитие на плановия район.

Индикаторите за оценка на реализацията на ОПР, макар и базирани на конкретни числа, следва да отразяват тенденции в развитието на областта. В същото време данните за самото оценяване следва да са редовни (официализирани), верифицирани, релевантни и прости.

Конкретният набор от индикатори може да бъде променян, разширяван и допълван, включително с препоръките от междинен доклад през 2016г. и 2018г. за оценка на изпълнението на ОПР 2014-2020г.

5. РАБОТНА ГРУПА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ (МОНИТОРИНГ) НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР 2014-2020г.

Наблюдението на изпълнението на ОПР е задача на Общинския съвет на община Шумен и на Кмета на общината. На това основание (ЗРР и ППЗРР) съветът взема решение за създаване по предложение на кмета на Работна група за наблюдение на плана. На основа на взетото решение Кметът издава заповед за нейното създаване. Групата за наблюдение трябва да включва представители на Общинския съвет на община Шумен и експерти от състава на общинската администрация, представители на социално-икономическите партньори, представители на граждански и бизнес организации, като организацията и функционирането на работната група се регламентират с решение на Общинския съвет (Наредба за текущо управление на реализацията на общинския план за развитие).

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Групата за наблюдение изпълнява следните задачи:

- Разглежда и предлага за утвърждаване индикаторите за наблюдение на степента на изпълнение на плана. В правомощията на Общинския съвет е той да утвърди по предложение на Кмета на общината изготвеното предложение от групата, като съответно определя техния конкретен набор и стойностите им;
- Периодично набира, структурира и анализира информация и данни, извършва преглед на постигнатия напредък (на 3 или 6 месеца), които предоставя на експертите при подготовка на годишния и/или междинен и/или окончателен доклад;
- Периодично извършва преглед на постигнатия напредък и докладва на ръководството на общината състоянието и възможните мерки;
- Обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите, изготвя отчет за постигнатите резултати;
- Разглежда резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена, и прави предложение пред ръководството на общината за предприемане на необходимите действия;
- Ежегодно изготвя доклад за изпълнението, като предлага мерки за промяна, ако това е наложително. Докладът и мерките се предлагат на Кмета за последващо внасяне и разглеждане от съвета;
- Прави предложения за усъвършенстване на плана, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите;
- Подготвя документи от проведените срещи и от работата на работната група.

В рамките на дейността си групата за наблюдение изготвя регулярни или конкретни отчети, които предоставя на Кмета на общината. В отчетите се оценява и напредъкът при изпълнението на ОПР. Групата активно подпомага експертите, наети чрез конкурсна процедура, да изготвят годишен/междинен/окончателен доклад за оценка на реализацията на ОПР.

Другият важен момент в осъществяването на текущ контрол по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР 2014-2020г. е процесът на оценяване. Оценките са структуроопределящ елемент на изпълнението на програмния документ и ориентир за

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

правилността на провежданата места политика на развитие. За ОПР, в зависимост от времевия хоризонт на действие на плана (2014-2020 г.), се формират три вида оценки в съответствие с изискванията на ЗРР:

- Предварителна оценка;
- Междинни оценки - 2016г. и 2018 година;
- Окончателна оценка - след приключване на плановия период - 2021 година.

Работната група включва представители и експерти от всички заинтересовани страни и организации и изгражда експертен екип за мониторинг, който да подпомага администрацията на община Шумен при организиране и провеждане на наблюдението и оценката на изпълнение на ОПР 2014-2020г.

Идентифицирани участници в работната група и експертния екип за мониторинг на изпълнението на ОПР 2014-2020г.:

- Представители на местната власт - членове на общински дирекции, които участват в ръководството и управлението на общински програми или подкрепят инициативата и изпълняват функцията на посредници при осъществяването на мониторинг на програми и проекти на европейско, национално и регионално ниво.
- Представители на СГО - НПО, читалища, училищни настоятелства и др.;
- Институциите - представители на държавните институции и ведомства на територията на общината и областта, като експерти при организиране на процесите за набирането, организирането и анализирането на специализирани данни и информация и изготвянето на експертни становища по конкретни индикатори за мониторинг;
- Представители на бизнеса - участват като партньор на гражданското общество, който осигурява експертна оценка, финансова и логистична подкрепа;
- Медиите - имат ключовата роля при популяризиране на инициативите и посредничат при диалога със широката общественост в процеса на мониторинг;
- Експерти - независими експерти, привлечени с цел изготвянето на адекватни становища и заключения по конкретните проблеми.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

6. Координация и сътрудничество между община Шумен, областта и региона:

Мониторингът на реализацията на ОПР на община Шумен 2014-2020г. по дефиниция е постоянен и текущ. Отчетността по мониторинга обаче се осъществява не на ежедневен принцип, а на определени интервали от време.

Реализацията на Общинския план за развитие 2014-2020г. изисква следните документи:

- Годишни доклади за изпълнение на общинския план за развитие;
- Междинни оценки, които се оформят в междинни доклади -2016г. и 2018 година;
- Окончателна оценка, изводите от която се оформят в окончателен доклад за изпълнение на общинския план за развитие.

Координацията и сътрудничеството на местно, областно и регионално ниво следва да бъдат по отношение на сроковете за изготвяне на трите упоменати по-горе типа доклади, но и по отношение обмяната на успешни практики и опит при мониторинг, наблюдение и реализация на общинските планове за развитие.

Копие от приетите от Общински съвет годишни доклади за наблюдение и доклади за оценка на изпълнението на общинския план за развитие се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Всеки един от докладите за мониторинг, оценка и реализация на общинския план за развитие - годишен, междинен, окончателен - се предава своевременно на областната администрация, където ще послужи за мониторинг, оценка и реализация на областната стратегия за развитие.

Резултатите от наблюдението и оценките на общинските планове за развитие и на регионалните планове за развитие се отчитат при изпълнението на съответните областни стратегии за развитие и на Националната стратегия за регионално развитие (чл. 82. ППЗРР).

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XIV. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

1. Основни положения

Принципите и действията за публичност и прозрачност на ОПР 2014-2020г. са разработени в резултат от изпълнението на Договор № 13-13-91-U-4/09.01.2014 год. с предмет „Разработване на механизъм (вътрешни правила и процедури) за мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020 г.“, финансиран в рамките на Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-91/08.11.2013 г. по Оперативна програма „Административен капацитет“.

ЗРР определя документите на регионалното развитие на различни административни нива като официална публична информация. В тази връзка стратегиите, плановете и програмите за местно и регионално развитие, както и документите и действията на органите на местното самоуправление и държавните органи, свързани с тяхното изработване, одобряване, приемане, актуализиране, изпълнение, наблюдение и оценка, са официална обществена информация.

Органите на местната власт на територията на община Шумен следва да информират своевременно и по подходящ начин обществеността за характера и същността на тези документи и за действията, свързани с изработването, одобряването, приемането, актуализирането, изпълнението, наблюдението и оценката на стратегиите, плановете и програмите за местно развитие, за необходимостта, потенциалните ползи и за последиците от тях, както и за постигнатите резултати.

Кметът на Община Шумен и Общинският съвет на Община Шумен осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции (чл. 41. ППЗРР).

Общинският съвет, като орган на наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие е задължен да определи и да осигури изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 81 ППЗРР).

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Доклади за наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие се публикуват на интернет-страницата на община Шумен от общинската администрация, като изискване на ЗРР и ППЗРР в рамките на мерките за публичност и прозрачност на документите.

При изграждане и функциониране на Единната информационна система (ЕИС) за управление на регионалното развитие за различните административни нива следва да се публикуват за обществено ползване ОПР 2014-2020г. на община Шумен и докладите от мониторинга, анализа и оценката на неговата реализация - годишни, междинен и окончателен (чл. 91 ППЗРР). Целта на ЕИС е постигане на ефективното и ефикасното управление на регионалното развитие и осигуряването на информация, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, финансирането, наблюдението и оценката на регионалното развитие (чл. 25 ЗРР и чл. 4 ППЗРР).

Нормативната уредба, свързана с регионалното развитие, определя задълженията на Кмета на общината за обсъждане и съгласуване на ОПР със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината (чл. 36 ППЗРР) по време на цялостния процес на подготовка и изпълнение на плановия документ. Формулирането и разработването на качествена политика за развитие на община Шумен изисква сериозни ресурси и време, които не са по силите само на местната администрация.

Развитието на гражданското общество предполага даване на възможности за участие както на отделни граждани, а така също и на техни сдружения и представители в обсъждането на проблемите и насоките за развитие на местните политики. От друга страна, чрез това участие се гарантира наличието на коректив на административните решения и повишаване на равнището на прозрачност на взетите решения относно приоритетите в политиките и тяхната реализация.

Механизмите за участие на представителите на заинтересованите страни се прилагат чрез три основни инструмента:

- Информирание - *еднопосочни информационни потоци*, при които Община Шумен изготвя и предоставя информация, предназначена за гражданите и бизнеса. Осъществява се чрез официални документи; пресконференции, радио и телевизионни предавания, създаването на електронни страници и уеб базирани канали на информация; отговори на въпросници и проучвания, безплатни телефони за „горещи линии“ и др.

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Консултиране - *двупосочна връзка*, при която представителите на заинтересованите страни осъществяват обмен на информация. Консултациите включват оценки на бенефициентите, събиране на обратна информация и отзиви, срещи в общината, фокус групи, конференции, кръгли маси, обсъждания и др. форми.
- Ангажиране или активно участие - *връзка, основаваща се на партньорство с администрацията*, при което представителите на заинтересованите страни вземат активно участие в процеса на разработване на конкретни дейности и политики. При него се признава ролята на представителите на заинтересованите страни в процеса на предлагане на варианти, въпреки че отговорността за окончателното решение или формулирането на дадена политика се поема от съответния компетентен орган.

Тази форма на сътрудничество между община Шумен и представителите на заинтересованите страни е предпоставка за споделен контрол върху взетите решения. Споделеното при вземане на решения е полезно, когато познанията, капацитетът и опитът на външните участници са критични за постигането на целите на ОПР 2014-2020г. Посочената техника ще засили тенденциите за отговорност при изпълнение на взетите решения, интереса от наблюдение на качеството на изпълнение на решенията, упражняването на контрол от различни заинтересовани страни, изграждането и прилагането на култура за отчетност и публичност на постигнатите резултати от местната власт.

Насоките за взаимодействие между местната власт и представителите на заинтересованите страни могат да се систематизират както следва:

- Съвместно разработване на цялостна политика на общината за местно развитие, на определени целеви политики и програми (например финансова политика, програма за социално подпомагане, стратегия за работа с младите хора в общината и др.), както и на споразумения за съвместна дейност;
- Въвличане на СГО в работата на комисиите към Общинския съвет, излъчване на експерти от общинската администрация за съвместна работа със СГО;
- Създаване на групи за обществено наблюдение, оценка и контрол на проблемите, групи за граждански диалог, консултативни и обществени съвети към кмета, мрежи и коалиции за партньорство и др.
- Изграждане на временни, или постоянно действащи органи за взаимодействие между Общински съвет, общинска администрация и СГО;

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Обединяване на усилията за финансиране на значими местни дейности;
- Създаване на публичен регистър на СГО в общината, който да отразява сферите им на дейност, осъществените партньорства и изпълняваните проекти.

Взаимодействието между местната власт и представителите на заинтересованите страни при разработване на ОПР 2014-2020г. като политика съдейства и за изграждане и развитие на местни партньорства и капацитет, тъй като постигането на консенсус по приоритетите на политиката е от особено значение за общината, която ще обоснове нуждите чрез получаване на публична подкрепа при кандидатстване с проекти, които да допринасят за реализиране на местната политика за развитие на Община Шумен.

2. ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ПУБЛИЧНИ ОБСЪЖДАНЯ В ПРОЦЕСА НА РАЗРАБОТВАНЕ НА ОПР 2014-2020Г.

В рамките на Договор № 13-13-91-U-5/10.01.2014 год. с предмет „Организиране и провеждане на публично обсъждане на мисия, визия, стратегически цели, приоритети за разработване на ОПР на община Шумен за 2014-2020г.“, част от Проект № 13-13-91 „Шумен 2020“, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“ са изпълнени следните дейности:

- 1) Идентификация на заинтересованите страни и техните представители на територията на община Шумен;
- 2) Организиране и провеждане на разяснителна кампания за предстоящия процес на изработване на ОПР 2014-2020г.;
- 3) Организиране и провеждане на дискуссионен форум в две сесии.

В рамките на Договор № 13-13-91-U-7/18.03.2014 г. с предмет „Разработване на общински план за развитие на Община Шумен 2014-2020 г.“, част от Проект № 13-13-91 „Шумен 2020“, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“ е организирано и проведено допълнително обществено обсъждане, чиято непосредствена цел е да се проучи и изясни общественото мнение относно SWOT анализа, мерките и проектите от Програмата за изпълнение на ОПР за периода 2014-2020г., а също така и да се постигне ангажираност у всички заинтересовани страни. На обсъждането с участието

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен
и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на граждани и членове на Общинския съвет са обсъдени, както стратегията на ОПР, така и отделните проекти, които допринасят за постигане на така формулираните специфични цели.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР

След приемането на ОПР, той е публикуван на Интернет страницата на община Шумен.

В процеса на изпълнение на ОПР:

- ✓ Годишните доклади за изпълнението на плана се подлагат на публично обсъждане;
- ✓ Годишните доклади за изпълнението на плана се публикуват на Интернет страницата на община Шумен;
- ✓ Подробна информация за изпълнението отделните проекти от ОПР се публикува на Интернет страницата на община Шумен;
- ✓ Подробна информация за изпълнението отделните проекти от ОПР се представя от местните, регионалните и национални медии.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XV. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Програмата за реализация на общинския план за развитие през периода 2014-2020 г. е представена в Приложение №2.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XVI. ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Приоритет Развитие на местната икономика и постигане на икономически растеж, основан на знанието и иновации чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции							
СП.Ц. Насърчаване на предприемачеството, подкрепа за създаването и развитието на малки и средни предприятия							
Мярка Технологично развитие и иновации							
	Фирми с въведени модерни ИКТ	П	брой	ИСУН	годишно	0	10
	Фирми с въведени иновативни технологични системи	П	брой	ИСУН	годишно	0	10
	Фирми с подобрена енергийна ефективност	П	брой	ИСУН	годишно	0	10
	Намаляване на потреблението на енергия	П	kWh	ИСУН	годишно	0	10000
Мярка Повишаване на качеството на предоставяните услуги на бизнеса							
	Нововъведени общински услуги за бизнеса	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	2
	Подобрени общински услуги за бизнеса	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	3
	Предоставени консултации на бизнеса от Информационния център	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	70
СП.Ц. Развитие на устойчив интегриран туризъм							
Мярка Усвояване на туристическия потенциал							
	Подобрени съществуващи туристически атракции	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	3
	Създадени нови атракции	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	1
	Създадени работни места в подкрепените туристически атракции	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	10

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Мярка Разнообразяване на туристическото предлагане							
	Създаден регионален туристически продукт	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	1
	Участие в туристически борси/изложения/панаири	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	15
	Организираны утвърдени културни събития	П	брой	Отчети Дирекция "Култура, просвета и образование"	годишно	0	15
	Организираны нови фестивали и културни мероприятия	П	брой	Отчети Дирекция "Култура, просвета и образование"	годишно	0	2
Мярка Подобряване на информационното осигуряване на туризма							
	Допълнителен годишен брой туристи	П	брой	Отчети Дирекция "Култура, просвета и образование"	годишно	0	5000
	Използваемост на леглоденоноцията	П	%	ТСБ Шумен	годишно	19%	40
СП.Ц. Привличане на местни и чуждестранни инвестиции в местната икономика в производства с висока добавена стойност							
Мярка Развитие на инфраструктурата на промишлена зона Запад и индустриален парк Шумен							
	Дял на фирмите в индустриалните зони на гр. Шумен, възползващи се от изградената инфраструктура	Р	%	Отчети ОПРР	годишно	0	100
	Площ индустриални зони с новоизградена/ подобрена инфраструктура	П	дка.	Отчети ОПРР	годишно	0	1887
СП.Ц. Развитие на селското и горско стопанство							
Мярка Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство							
	Създадени стопанства на млади фермери	П	брой	Областна дирекция на ДФЗ	годишно	0	10

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Модернизирани стопанства	П	брой	Областна дирекция на ДФЗ	годишно	0	10
Мярка Поддържане и съхраняване на горските ресурси и развитие на горското стопанство							
	Горски територии с предотвратени пожари	П	дка.	Отчети Дирекция "УОСИРСДЕФП"	годишно	0	50
	Инвестиции за подобряване устойчивостта и стойността на горските екосистеми	П	хил.лв.	Отчети Дирекция "УОСИРСДЕФП"	годишно	0	1200
Приоритет Подобряване качеството на жизнената среда, изграждане и възстановяване на техническата инфраструктура и околна среда на територията на община Шумен							
СП.Ц.Подобряване състоянието и развитието на инфраструктурата в община Шумен							
Мярка Текущ ремонт, поддържане, рехабилитация и реконструкция на В и К и пречиствателни станции							
	Разширена, реконструирана и модернизирана ПСОВ	П	брой	Отчети ОПОС	годишно	0	1
	Новоизградена канализационна мрежа	П	км.	Отчети ОПОС	годишно	0	33
	Реконструирана/подменена канализационна мрежа	П	км.	Отчети ОПОС	годишно	0	3
	Новоизградена водоснабдителна мрежа	П	км.	Отчети ОПОС	годишно	0	5
	Реконструирана/подменена водоснабдителна мрежа	П	км.	Отчети ОПОС	годишно	0	4
	Жители, присъединени към съществуваща ПСОВ	П	брой	Отчети ОПОС	годишно		3800
	Села с реконструирана/рехабилитирана водоснабдителна мрежа	П	м.	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	6
	Села с реконструирана/рехабилитирана канализационна мрежа	П	м.	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	5
Мярка Подобряване на мобилността и свързаността с общинския център							
	Дял на селата с подобрена свързаност	Р	%	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	100

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Дължина на ремонтирани общински пътища	П	км.	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	50000
Мярка Подобряване на транспорта и транспортните мрежи в общинския център							
	Реконструирани спирки на градския транспорт	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	45
Мярка Реконструкция и рехабилитация на улична мрежи и обществени паркинги							
	Дял на населението на гр. Шумен облагодетелствано от рехабилитираната улична инфраструктура	Р	%	Отчети ОПРР	годишно	0	100
	Реконструирана/рехабилитирана улична инфраструктура на гр. Шумен	П	км.	Отчети ОПРР	годишно	0	100
	Изградени паркинги в гр. Шумен	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	2
	Дял на селата на община Шумен пряко облагодетелствани от рехабилитираната улична инфраструктура	Р	%	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	100
	Реконструирана/рехабилитирана улична инфраструктура на селата на община Шумен	П	км.	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	200
Мярка Подобряване на достъпа до информационните и комуникационните технологии (ИКТ)							
	Дял на селата с подобрен достъп до ИКТ	Р	%	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	19
	Население в селата с подобрен достъп до ИКТ	П	брой	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	1800
СП.Ц. Подобряване на околната среда и опазване на природното богатство							
Мярка Подобряване на инфраструктурата за превенция на риска от свлачищни процеси и наводнения							
	Изградена инфраструктура за превенция на риска	П	м.	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	80
Мярка Подобряване управлението на отпадъците							

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Изградени елементи на регионалната система за управление на отпадъци	П	брой	Отчети ОПОС	годишно	0	2
	Рекултивирани стари сметища	П	брой	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	10
	Закрити складове за излезли от употреба пестициди	П	брой	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	8
Мярка Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии							
	Площ на защитени територии с изпълнени дейности за управление	П	ха	Отчети ОПОС	годишно	0	4000
СП.Ц. Подобряване на жизнената среда на град Шумен и населените места							
Мярка Обновяване на административните сгради на държавната и общинската администрация в град Шумен							
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените административни сгради в гр. Шумен	Р	kWh	Отчети ОПРР	годишно	0,00	3000000
	Административни сгради в гр. Шумен с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	30
Мярка Участие в обновяване на многофамилни жилищни сгради с общински имоти							
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените жилищни сгради в гр. Шумен	Р	kWh	Отчети ОПРР	годишно		10000000
	Жилищни сгради в гр. Шумен с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР	годишно		100
	Домакинства в гр. Шумен с подобрено енергийно потребление	П	брой	Отчети ОПРР	годишно		2000
Мярка Благоустройство и обновяване на общинския център							
	Дял на населението на гр. Шумен пряко облагодетелствано от изградените/ възстановените зони за обществен одих и спорт	Р	%	Отчети ОПРР	годишно	0	100

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Нови/рехабилитирани елементи на физическата среда на гр.Шумен	П	дка.	Отчети ОПРР	годишно	0	7500
Мярка Подобряване на инфраструктурата на общинските административни сгради и публичните пространства в селата							
	Рехабилитирани сгради на кметствата в селата	П	брой	Отчети Дирекция "УОСИРСДЕФП"	годишно	0	10
	Дял на селата с подобрена инфраструктура	Р	%	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	100
	Изградени детски площадки	П	брой	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	4
СП.Ц. Осигуряване на обществена сигурност в община Шумен							
Мярка Повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността							
	Внедрени елементи на системи за видеонаблюдение	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	10
СП.Ц. Подобряване на плановата осигуреност и проектно обезпечаване на инвестициите							
Мярка Осигуряване на устройствено планиране							
	Площ, осигурена с устройствени планове	П	дка	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	500
Мярка Осигуряване на инвестиционно проектиране							
	Разработени инвестиционни проекти	П	брой	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	10
Приоритет Развитие на човешките ресурси, чрез инвестиции в образованието, културата, здравеопазването и социалните дейности							
СП.Ц. Осигуряване на оптимални условия за подобряване качеството на образователните услуги, предучилищното и училищно образование и развитие на научно-изследователската дейност							
Мярка Създаване на привлекателна и екологосъобразна образователна инфраструктура							
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на образователната инфраструктура	Р	kWh	Отчети ОПРР	годишно		2700000

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Обекти от образователната инфраструктура с подобри енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР	годишно		27
	Обекти от образователната инфраструктура с подобрена МТБ	П	брой	Отчети ОПРР	годишно		27
Мярка Изграждане и развитие на подкрепяща среда за включващо образование							
	Деца/ученици включени в дейности за образователна интеграция	П	брой	Отчети ОПОНИР	годишно	0	1400
Мярка Кадрово осигуряване на включващото образование							
	Учители с допълнителна подготовка за работа с деца в неравностойно положение	П	брой	Отчети ОПОНИР	годишно	0	30
Мярка Създаване на условия за разгръщане на творческия потенциал на децата и учениците							
	Подкрепени деца с изяви дарби	П	брой	Отчети ОПОНИР	годишно	0	30
	Създадени клубове за извънкласни дейности	П	брой	Отчети ОПОНИР	годишно	0	5
Мярка Повишаване качеството на образователния процес							
	Приложени нови технологии в образователния процес	П	брой	Отчети ОПОНИР	годишно	0	5
Мярка Инвестиране в научноизследователска дейност, иновативни и творчески индустрии							
	Размер на инвестициите в научноизследователска и иновативна дейности	П	хил. лв.	Отчети ОПОНИР	годишно	0	670
СП.Ц. Насърчаване развитието на културните дейности							
Мярка Обогавяване на духовният и културен живот на населението							
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на културната инфраструктура	Р	kWh	Отчети ОПРР	годишно	0	2100000

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Обекти от културната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	21
	Обекти от културната инфраструктура с подобрена МТБ	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	21
Мярка Възстановяване и опазване на културното наследство за бъдещите поколения							
	Реставрирани паметници на културата	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	11
СП.Ц. Подобряване на здравните услуги и достъпа до тях							
Мярка Модернизиране на здравната инфраструктура							
	Пациенти, облагодетелствани от подобрената здравна инфраструктура	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	4000
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на здравната инфраструктура	Р	kWh	Отчети ОПРР	годишно	0	1300000
	Обекти от здравната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	13
	Обекти от здравната инфраструктура с подобрена МТБ	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	13
Мярка Разработване и въвеждане на мерки за осигуряване на условия за промоция на здраве и профилактика на болестите сред уязвимите групи							
	Информационни кампании за промоция на здраве и профилактика	Р	брой	Отчети ОПРЧР	годишно	0	50
СП.Ц. Развитие на спорта и младежките дейности							
Мярка Осигуряване на възможности и подходящи условия за спорт							
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на спортната инфраструктура	Р	kWh	Отчети ОПРР	годишно	0	1000000
	Обекти от спортната инфраструктура с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	10

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Обекти от спортната инфраструктура с подобрена МТБ	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	10
СП.Ц. Развитие на човешките ресурси и осигуряване на заетост							
Мярка Осигуряване на заетост и работеща среда							
	Население, включено в проектите за временна заетост	П	брой	Дирекция "Социална политика и здравеопазване"	годишно	0	300
	Създадени работни места в социалното предприятие	П	брой	Отчети ОПРЧР	годишно	0	10
	Младежи с осигурена заетост			Дирекция "Социална политика и здравеопазване"	годишно	0	120
СП.Ц. Осигуряване на достоен живот и социално включване на хората в неравностойно положение							
Мярка Осигуряване на подходяща инфраструктура, подпомагаща социалното включване в общинския център							
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на социалната инфраструктура в общинския център	Р	kWh	Отчети ОПРР	годишно	0	200000
	Обекти от социалната инфраструктура в общинския център с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	4
	Обекти от социалната инфраструктура с подобрена МТБ	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	4
	Изградени социални жилища	П	брой	Отчети ОПРР	годишно	0	5
	Рехабилитирани пенсионерски клубове	П	брой	Дирекция "УТКСЕ"	годишно	0	5
Мярка Подобряване на социалната инфраструктура в селата							
	Намаляване на потреблението на енергия от обновените обекти на социалната инфраструктура в селата	Р	kWh	Отчети ОПРР; Дирекция "СПЗ"	годишно	0	150000

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
	Обекти от социалната инфраструктура в общинския център с подобрени енергийни характеристики	П	брой	Отчети ОПРР; Дирекция "СПЗ"	годишно	0	3
	Обекти от социалната инфраструктура с подобрена МТБ	П	брой	Отчети ОПРР; Дирекция "СПЗ"	годишно	0	3
	Рехабилитирани пенсионерски клубове	П	брой	Дирекция "СПЗ"	годишно	0	5
Мярка Предоставяне на подкрепящи услуги и форми за социално включване							
	Обучен персонал за предоставяне на подкрепящи услуги и форми за социално включване	П	брой	Дирекция "СПЗ"	годишно	0	20
	Лица, ползващи се от социални услуги	П	брой	Дирекция "СПЗ"	годишно	0	500
	Изградени мрежи за обмяна на опит в предоставяне на подкрепящи услуги и форми за социално включване	П	брой	Дирекция "СПЗ"	годишно	0	2
Приоритет Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса							
СП.Ц. Развитие на е-община							
Мярка Подобряване ефективността на процесите в общинската администрация							
	Степен на въвеждане на електронното управление	Р	%	Отчети ОПДУ	годишно	0	35
	Административни услуги, предоставяни по електронен път	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	3
	Обучения, свързани с въвеждането на електронното управление	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	5
	Обучени служители във връзка с въвеждането на електронното управление	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	20
СП.Ц. Повишаване на ефективността на изградените партньорски мрежи и създаване на платформи за междуобщинско сътрудничество							
Мярка Прилагане принципа на партньорство							
	Формулирани/изпълнени публичните политики с гражданско участие	П	брой	Отчети Дирекция "УОСИРСДЕФП"	годишно	0	5

	Индикатор	Вид	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Мярка Транснационално сътрудничество							
	Проведени мероприятия за обмяна на опит и добри практики	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	6
	Служители, участвали в стажове за млади специалисти	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	4
СП.Ц. Развитие на административния капацитет и повишаване качеството на публичните услуги							
Мярка Усъвършенстване на капацитета за разработване и изпълнение на политики за местно развитие							
	Успеваемост на кандидатстванията за финансиране (одобрени проектни предложение/подадени проектни предложение)	Р	%	Отчети Дирекция "УОСИРСДЕФП"	годишно	80	100
	Обучения за усъвършенстване на капацитета	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	5
	Обучени служители на общинската администрация	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	20
Мярка Мониторинг и контрол на изпълнението на общински политики за местно развитие							
	Извършени оценки	П	брой	Отчети ОПДУ	годишно	0	4

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

XVII. ПРИЛОЖЕНИЕ 2: ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Настоящият документ е създаден в рамките на Проект „Шумен 2020“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.
Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Шумен и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалната позиция на ЕС и Договарящия орган.

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Приоритет Развитие на местната икономика и постигане на икономически растеж, основан на знанието и иновации чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции										
СП.Ц. Насърчаване на предприемачеството, подкрепа за създаването и развитието на малки и средни предприятия										
Мярка Технологично развитие и иновации										
Въвеждане на модерни ИКТ	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-5.1	2015-2020		1 200,00	10 200,00	600,00		12 000,00	ОПИК	частни инициативи
Внедряване на иновативни технологични системи	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-5.2	2015-2020		2 400,00	20 400,00	1 200,00		24 000,00	ОПИК	частни инициативи
Подкрепа за дейността на предприятията - оборудване и обмен на опит	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-5.3	2015-2020		6 400,00	54 400,00	3 200,00		64 000,00	ОПИК	частни инициативи
Насърчаване на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници в предприятията		2015-2020		1 000,00	8 500,00	500,00		10 000,00	ОПИК	частни инициативи
Мярка Повишаване на качеството на предоставяните услуги на бизнеса										
Подобряване на административното обслужване на бизнеса		2015-2020		15,00	85,00			100,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен; ИКШ; ТППШ
Осигуряване на текуща информация за отворени схеми за финансиране		2014-2020		150,00	850,00			1 000,00	ОПДУ 2014-2021	община Шумен; ИКШ; ТППШ
СП.Ц. Развитие на устойчив интегриран туризъм										
Мярка Усвояване на туристическия потенциал										
Консервационни и реставрационни работи на обекти паметници на културата		2014-2015	42,00		3 099,00			3 141,00	ОПРР 2007-2013	община Шумен
Насърчаване развитието на природни, културни и исторически атракции		2016-2020	210,00	420,00	3 570,00			4 200,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен; ШАРХ

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Проучването на възможностите за развитие на спа туризъм		2015-2016	10,00					10,00		община Шумен; ШАРХ
Мярка Разнообразяване на туристическото предлагане										
Разработване на туристически продукт с общините Велики Преслав и Каспичан		2014	18,00		482,00			500,00	ОПРР 2007-2013	община Шумен
Организиране на културни събития според културния календар в община Шумен	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-4.4	2014-2020	280,00	560,00	4 760,00			5 600,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен; ШАРХ
Стимулиране на нови фестивали и културни мероприятия		2014-2020	5,00	10,00	85,00			100,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен; ШАРХ
Мярка Подобряване на информационното осигуряване на туризма										
Създаване на ГИС система към информационния център	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-4.1	2014-2016	80,00	160,00	1 360,00			1 600,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
Подобряване на маркетинга и рекламата на културните ценности	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-4.2	2014-2016	250,00	500,00	4 250,00			5 000,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
СП.Ц. Привличане на местни и чуждестранни инвестиции в местната икономика в производствата с висока добавена стойност										
Мярка Развитие на инфраструктурата на промишлена зона Запад и индустриален парк Шумен										
Инвестиции в електроснабдителната мрежа	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-1.1-1.5	2014-2019	146,00	291,00	2 475,00			2 912,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции във водоснабдителна мрежа	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-1.6	2014-2019	43,00	87,00	737,00			867,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции в канализационна мрежа	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-1.7	2014-2019	306,00	612,00	5 201,00			6 119,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции в газоснабдителна мрежа	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-1.8	2014-2019	18,00	37,00	310,00			365,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции в съобщителна мрежа	Съгласно ИПГВР - ЗВИИ-1.9	2014-2019	7,00	14,00	116,00			137,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Инвестиции в улично осветление	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-1.10	2015-2020	29,20	58,40	496,40			584,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции във вътрешна пътна мрежа	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-1.11	2015-2020	255,00	510,00	4 336,00			5 101,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции в система за видеонаблюдение	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-1.12	2015-2020	8,00	15,00	128,00			151,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции в КПП	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-1.13	2015-2019	8,00	15,00	128,00			151,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изграждане на ограда	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-1.14	2015-2020	19,00	38,00	323,00			380,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Извършване на дълбок сондаж, озеленяване и изграждане на паркинги	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-1.15	2015-2020	44,00	88,00	748,00			880,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изграждане на товарна ЖП гара	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-1.16	2017-2020	190,00	380,00	3 230,00			3 800,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изграждане на зелени площи за широк обществен достъп	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-2.1	2015-2020	68,00	135,00	1 148,00			1 351,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изграждане на спортни площадки на териториите на промишлена зона Запад и индустриален парк Шумен	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-2.2	2015-2020	7,50	15,00	127,50			150,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Инвестиции за подобряване на околната среда	Съгласно ИПГВР - ЗВІІІ-3	2015-2020	2 563,00	5 125,00	43 563,00			51 251,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
СП.Ц. Развитие на селското и горско стопанство										
Мярка Подпомагане развитието на устойчиво и високоефективно селско стопанство										
Стартова помощ за развитие на малки стопанства от млади фермери		2015-2020		150,00	600,00			750,00	ПРСР 2014-2020	частни инициативи
Инвестиции в преработка на селскостопанска продукция и прибавяне на добавена стойност		2015-2020		150,00	600,00	750,00		1 500,00	ПРСР 2014-2020	частни инициативи

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Модернизирани на земеделските стопанства		2015-2020		150,00	600,00	750,00		1 500,00	ПРСР 2014-2020	частни инициативи
Мярка Поддържане и съхраняване на горските ресурси и развитие на горското стопанство										
Подобряване на превантивните дейности за борба с горски пожари		2015-2020		100,00	400,00			500,00	ПРСР 2014-2020	ДЛС
Подобряване икономическата стойност на горите, включително инвестиции за оборудване и дърводобив		2015-2020		240,00	960,00			1 200,00	ПРСР 2014-2020	ДЛС
Приоритет Подобряване качеството на жизнената среда, изграждане и възстановяване на техническата инфраструктура и околна среда на територията на община Шумен										
СП.Ц.Подобряване състоянието и развитието на инфраструктурата в община Шумен										
Мярка Текущ ремонт, поддържане, рехабилитация и реконструкция на В и К и пречиствателни станции										
Интегриран воден цикъл за гр. Шумен - II-ри етап		2014-2015	3 287,00		72 426,00			75 713,00	ОПОС 2007-2013	община Шумен
Рехабилитация и изграждане на водопроводни и канализационни мрежи в селата съгласно Регионалния генерален план за водоснабдяване и канализация Изграждане на ПСПВ		2014-2020		200,00			600,00	800,00	ПУДООС правителствени програми	община Шумен
Мярка Подобряване на мобилността и свързаността с общинския център										
Текущи ремонти, поддържане и рехабилитация на общинска пътна мрежа		2014-2020	250,00					250,00		община Шумен
Мярка Подобряване на транспорта и транспортните мрежи в общинския център										
Развитие на система за интегриран градски транспорт	Съгласно ИПГВР		1 500,00	3 000,00	25 500,00			30 000,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО	
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО			
Мярка Реконструкция и рехабилитация на улична мрежи и обществени паркинги											
Рехабилитация на улици, тротоари и пешеходни алеи	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-2.2	2014-2019	82,00	163,00	1 386,00				1 631,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изграждане на пътна връзка	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-2.5	2014-2018	82,00	163,00	1 386,00				1 631,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа, пешеходни алеи и тротоари, включително улично озеленяване, достъпна среда, енергоефективно осветление и видеонаблюдение	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-1.4	2014-2016	146,00	293,00	2 489,00				2 928,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Прокарване на велосипедни алеи и премостване на реката - южно платно на ул. Марица от ул. Ген. Скобелев до кръстовище на 5 полк	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-1.6	2015-2016	65,00	130,00	1 105,00				1 300,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Рехабилитация на съществуваща улична асфалтова настилка в селата, включително тротоари и улично осветление		2014-2020	2 100,00						2 100,00		община Шумен
Изграждане на паркинги в централна градска част	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-2.3	2017-2020	45,00	89,00	757,00				891,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Мярка Подобриване на достъпа до информационните и комуникационните технологии (ИКТ)											
Изграждане на широколентова инфраструктура на територията на селата										правителствени програми	община Шумен
СП.Ц. Подобриване на околната среда и опазване на природното богатство											
Мярка Подобриване на инфраструктурата за превенция на риска от свлачищни процеси и наводнения											
Рехабилитация на подпорна стена	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-1.5	2014						1 592,00	1 592,00	ПУДООС	община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/					ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ЗВЕНО	
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници			ОБЩО
Укрепване на земна маса и отводняване - скатни пространства срещу хотел Шумен	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-2.1	2014-2016					700,00	700,00	ПУДООС	община Шумен
Мярка Подобряване управлението на отпадъците										
Доизграждане на регионална система за управление на отпадъци сепарираща инсталация, компостираща инсталация		2016-2019			7 000,00			7 000,00	ОПОС 2014-2020	община Шумен
Рекултивация на стари сметища		2016-2017					2 500,00	2 500,00	ПУДООС	община Шумен
Закриване на складове за излезли от употреба пестициди		2016-2017					1 500,00	1 500,00	Швейцарска програма	община Шумен
Изграждане на площадка за едрогоабаритни отпадъци от домакинството		2014-2015					1 500,00	1 500,00	ПУДООС	община Шумен
Мярка Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии										
Изпълнение на дейности по прилагане План за управление на ПП „Шуменско плато”		2014-2015			695,00		15,00	710,00	ОПОС 2007-2013	община Шумен
Планиране на дейности в защитените зони и територии		2014-2020		18,00	102,00			120,00	ОПОС 2014-2020	община Шумен
СП.Ц. Подобряване на жизнената среда на град Шумен и населените места										
Мярка Обновяване на административните сгради на държавната и общинската администрация в гр. Шумен										
Внедряване на мерки за енергийна ефективност и рехабилитация на административните сгради на държавната и общинската администрация	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-1.1	2014-2020	425,15	850,30	7 227,55			8 503,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Мярка Участие в обновяване на многофамилни жилищни сгради с общински имоти										
Внедряване на мерки за енергийна ефективност и рехабилитация на жилищни сгради с общински имоти	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-1.1	2014-2020	4 601,00	9 201,00	78 210,00				92 012,00	ОПРР 2014-2020 община Шумен
Мярка Благоустройство и обновяване на общинския център										
Обновяване на градската среда - благоустройство и реновация на публични пространства, включително достъпна среда	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-1.2 и ЗВИ-2.4	2014-2017	1 162,00	2 325,00	19 762,00				23 249,00	ОПРР 2014-2020 община Шумен
Изграждане на детски площадки	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-1.4	2015-2019	5,00	10,00	81,00				96,00	ОПРР 2014-2020 община Шумен
Изграждане на автоматизирани системи за напояване на зелените пространства	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-2.6	2017-2020	15,00	30,00	255,00				300,00	ОПРР 2014-2020 община Шумен
Повишаване атрактивността и подобряване качеството на градската среда в град Шумен		2014-2015	3 102,00		5 000,00				8 102,00	ОПРР 2007-2013 община Шумен
Поддържане на зелените площи на територията на общинския център		2014-2020	350,00						350,00	община Шумен
Мярка Подобряване на инфраструктурата на общинските административни сгради и публичните пространства в селата										
Внедряване на мерки за енергийна ефективност и рехабилитация на сградите на кметствата		2014-2020					150,00	150,00	Фонд „Козлодуй”	община Шумен
Облагородяване на обществените места - площи, паркове		2014-2020	140,00					140,00		община Шумен
Изграждане на детски площадки		2014-2020	70,00					70,00		община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Благоустрояване на гробищните паркове		2014-2020	70,00						70,00	община Шумен
СП.Ц. Осигуряване на обществена сигурност в община Шумен										
Мярка Повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността										
Внедряване на охранителни системи за видеонаблюдение	включва следните обекти: 1) кръстовище бул. "С.Велики" с ул. "Дедеагач" до спирка на БДЖ; 2) кръстовище ул. "Дедеагач" с ул. "Индустириална" до старите оранжерии; 3) кръстовище ул. "Владайско въстание" с бул "Мадара"; 4) кръстовище ул. "Владайско въстание" с	2015-2018	3,00	26,00	51,00				80,00	ОПРР 2014-2020 правителствени програми община Шумен; МВР
СП.Ц. Подобряване на плановата осигуреност и проектно обезпечаване на инвестициите										
Мярка Осигуряване на устройствено планиране										
Изработване на нови и изменение на съществуващи ПУП		2014-2020	300,00						300,00	община Шумен
Мярка Осигуряване на инвестиционно проектиране										
Изготвяне на инвестиционни проекти в пълна степен на проектна готовност										община Шумен
Приоритет Развитие на човешките ресурси, чрез инвестиции в образованието, културата, здравеопазването и социалните дейности										
СП.Ц. Осигуряване на оптимални условия за подобряване качеството на образователните услуги, предучилищното и училищно образование и развитие на научно- изследователската дейност										
Мярка Създаване на привлекателна и екологосъобразна образователна инфраструктура										

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Рехабилитация, прилагане на мерки за енергийна ефективност на образователна инфраструктура, включително държавна собственост в общинския център	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-2.3 и ЗВІІ-1.2	2014-2020	305,00	612,00	5 195,00			6 112,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изпълнение на мерки за подобряване на енергийната ефективност на детски градини и училища в селата		2014-2020	10,00	20,00	170,00		100,00	300,00	ОПРР 2014-2020; фонд „Козлодуй”	община Шумен
Извършване на ремонти и подобряване на МТБ на детски градини и училища в селата		2014-2020	3,35	6,70	56,95			67,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Мярка Изграждане и развитие на подкрепяща среда за включващо образование										
Образователна интеграция на изолирани групи от населението	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-5.4	2014-2020	38,00	75,00	638,00			751,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Подкрепа за образователен спорт за деца и ученици със специални образователни потребности	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-5.1	2014-2020	22,50	45,00	382,50			450,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Създаване на специализиран кабинет за работа с деца и ученици със специални образователни потребности	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-5.5	2014-2020	46,00	92,00	782,00			920,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Въвеждане и развитие на полунтегрирани групи	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-5.6	2014-2020	21,00	42,00	357,00			420,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Работа с родители на ученици от ромски произход	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-5.7	2014-2020	45,00	90,00	768,00			903,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Мярка Кадрово осигуряване на включващото образование										

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Повишаване на квалификацията на учители за работа с деца в неравностойно положение и в мултиетническа среда	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-5.9	2014-2020	12,00	23,00	196,00			231,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Мярка Създаване на условия за разгръщане на творческия потенциал на децата и учениците										
Индивидуална подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изяви дарби в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-5.1	2014-2020	22,50	45,00	382,50			450,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Създаване на клубове за извънкласни дейности	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-5.8	2014-2020	70,00	140,00	1 190,00			1 400,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Мярка Повишаване качеството на образователния процес										
Разширяване прилагането на технологиите в образователния процес, създаване и използване на учебници и учебни помагала в електронен вариант, електронни модули с теми по учебни предмети	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-5.10	2014-2020	31,50	63,00	535,50			630,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен
Създаване на иновационен център в областта на предучилищното възпитание	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-5.12	2014-2020	30,00	60,00	510,00			600,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Мярка Инвестиране в научноизследователска дейност, иновативни и творчески индустрии										
Развитие на иновации и научен капацитет	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-7.1	2014-2020	21,00	42,00	357,00			420,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен: ШУ
Стимулиране на научната дейност и младежки обмен	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-7.3	2014-2020	19,00	38,00	323,00			380,00	ОПОНИР 2014-2021	община Шумен: ШУ
Подкрепа за дейността на Шуменския университет	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-7.2	2014-2020	12,50	25,00	212,50			250,00	ОПОНИР 2014-2020	община Шумен: ШУ
СП.Ц. Насърчаване развитието на културните дейности										

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Мярка Обогатяване на духовният и културен живот на населението										
Реконструкция, рехабилитация, прилагане на мерки за енергийна ефективност на културна инфраструктура в общинския център	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-2.4 и ЗВИІ-3.1	2014-2015 и 2014-2019	173,00	346,00	2 941,00			3 460,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изпълнение на мерки за подобряване на енергийната ефективност на читалища и културни домове в селата		2014-2020					350,00	350,00	Фонд „Козлодуй”	община Шумен
Извършване на ремонти и подобряване на МТБ на читалища и културни домове в селта		2014-2020		500,00				500,00	правителствени програми	община Шумен
Мярка Възстановяване и опазване на културното наследство за бъдещите поколения										
Реставрация на паметници на културата	Съгласно ИПГВР - ЗВИІ-3.2	2014-2020	228,00	456,00	3 877,00			4 561,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Подпомагане културната индустрия на гр. Шумен	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-5.11	2014-2020					200,00	200,00	Норвежки ФМ	община Шумен
Създаване на информационна система с културните ценности в региона	Съгласно ИПГВР - ЗВИІ-4.3	2014-2016	34,00	67,00	570,00			671,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
СП.Ц. Подобряване на здравните услуги и достъпа до тях										
Мярка Модернизиране на здравната инфраструктура										
Ремонт на общинска и държавна здравна инфраструктура в общинския център	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-3.2	2014-2016	244,00	488,00	4 149,00			4 881,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Създаване на високотехнологичен лъчетерапевтичен център в гр. Шумен		2014	145,00		6 475,00			6 620,00	ОПРР 2007-2013	община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО	
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО			
Изпълнение на мерки за подобряване на енергийната ефективност на здравни служби в селата		2014-2020						150,00	150,00	фонд „Козлодуй”	община Шумен
Извършване на ремонти и подобряване на МТБ на здравни служби в селата		2014-2020		150,00					150,00	правителствени програми	община Шумен
Мярка Разработване и въвеждане на мерки за осигуряване на условия за промоция на здраве и профилактика на болестите сред уязвимите групи											
Провеждане на информационни кампании за профилактика на болестите сред уязвимите групи		2014-2020		7,50	42,50			100,00	150,00	ОПРЧР 2014-2020 Швейцарска програма	община Шумен
СП.Ц. Развитие на спорта и младежките дейности											
Мярка Осигуряване на възможности и подходящи условия за спорт											
Обновяване, енергийна ефективност и оборудване на спортна инфраструктура в град Шумен	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-2.1 и ЗВИ-1.6	2014-2016	656,00	1 313,00	11 156,00				13 125,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Обособяване на спортен развлекателен комплекс "Тежкия полк", включително спортна площадка в град Шумен	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-2.2	2014-2015	353,00	705,00	5 993,00				7 051,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изпълнение на мерки за подобряване на енергийната ефективност на спортни зали и стадиони в селата		2014-2020						150,00	150,00	фонд „Козлодуй”	община Шумен
Извършване на ремонти и подобряване на МТБ на спортни зали и стадиони в селата		2014-2020		200,00					200,00	правителствени програми	община Шумен
СП.Ц. Развитие на човешките ресурси и осигуряване на заетост											
Мярка Осигуряване на заетост и работеща среда											

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Изпълнение на проекти за временна заетост на местното безработно население		2014-2020		250,00				250,00	ОСПОЗ	община Шумен
Развитие на социалното предприемачество	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-6.2	2014-2020	18,00	35,00	298,00			351,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен
Преквалификация за адаптивност към пазара на труда	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-6.3 и ЗВІІ- 6.6.	2014-2020	134,00	268,00	2 278,00			2 680,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен
Насърчаване на младежката заетост	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-6.1 и ЗВІІІ-4.1	2014-2020	543,00	1 085,00	9 223,00			10 851,00	ОПРЧР 2014-2020; ОПОНІР 2014-2020	община Шумен
СП.Ц. Осигуряване на достоен живот и социално включване на хората в неравностойно положение										
Мярка Осигуряване на подходяща инфраструктура, подпомагаща социалното включване в общинския център										
Рехабилитация, прилагане на мерки за енергийна ефективност на социална инфраструктура	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-3.1	2014-2016	80,00	160,00	1 360,00			1 600,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изграждане на нови социални жилища	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-3.3	2014-2020	750,00	1 500,00	12 750,00			15 000,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Изграждане на Центрове за настаняване от семеен тип, Дневни центрове за възрастни с умствена изостаналост и за деца, и младежи с увреждания и хосписи	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-3.4	2014-2020	585,00	1 170,00	9 945,00			11 700,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Деинституционализация на децата чрез изграждане на нов вид резидентни услуги, осигуряващи грижа в среда, близка до семейната		2014			2 177,00			2 177,00	ОПРР 2007-2013	община Шумен
Рехабилитация, прилагане на мерки за енергийна ефективност на пенсионерски клубове	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-3.5	2015-2016	157,00					157,00		община Шумен
Мярка Подобряване на социалната инфраструктура в селата										

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Изпълнение на мерки за подобряване на енергийната ефективност на специализирани институции и институции за предоставяне на услуги в общността		2014-2020	5,00	10,00	85,00		100,00	200,00	ОПРР 2014-2020; фонд „Козлодуй“	община Шумен
Извършване на ремонти и подобряване на МТБ на специализирани институции и институции за предоставяне на услуги в общността		2014-2020	2,75	5,50	46,75			55,00	ОПРР 2014-2020	община Шумен
Ремонт на пенсионерски клубове		2014-2020	40,00					40,00		община Шумен
Адаптиране на общинска сграда в с. Друмево в ДЦВХУ		2014	220,00					220,00		община Шумен
Мярка Предоставяне на подкрепящи услуги и форми за социално включване										
Обучение на персонал за предоставяне на почасови услуги в домашна среда	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-6.3	2014-2020	17,50	35,00	297,50			350,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен
Продължаване предоставянето на услуги в подкрепа за достоен живот в общността	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-4.1	2014-2020	192,00	383,00	3 257,00			3 832,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен
Продължаване предоставянето на услугите "Обществена трапезария" и "Домашен социален патронаж"	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-4.2 и ЗВИ-6.3	2014-2020	78,50	157,00	1 334,50			1 570,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен
Създаване на клубове по интереси за възрастни хора	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-4.3	2014-2020	18,00	36,00	306,00			360,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен
Подкрепа за активно и здравословно остаряване	Съгласно ИПГВР - ЗВИ-4.4	2014-2020	20,00	39,00	332,00			391,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Участие в международни мрежи и реализиране на проекти в социалната сфера, съвместно с чуждестранни неправителствени организации	Съгласно ИПГВР - ЗВІ-5.3	2014-2020	98,00	195,00	1 658,00			1 951,00	ОПРЧР 2014-2020	община Шумен
Приоритет Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса										
СП.Ц. Развитие на е-община										
Мярка Подобряване ефективността на процесите в общинската администрация										
Изграждане на информационна система за координация, наблюдение и контрол на изпълнението на публичните политики	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-5.2 и ЗВІІ-5.3 и ЗВІІ-5.4	2014-2020	68,00	136,00	1 156,00			1 360,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
Изграждане на електронно управление	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-5.5 и ЗВІІ-5.7	2014-2016	105,00	209,00	1 777,00			2 091,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
Работа в мрежа с други административни структури	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-5.8	2014-2020	120,00	240,00	2 040,00			2 400,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
СП.Ц. Повишаване на ефективността на изградените партньорски мрежи и създаване на платформи за междуобщинско сътрудничество										
Мярка Прилагане принципа на партньорство										
Създаване на стратегия за включване на гражданското общество във формулирането и изпълнението на публичните политики	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-6.5	2014-2020	70,00	140,00	1 190,00			1 400,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
Мярка Транснационално сътрудничество										
Обмяна на опит и добри практики с други административни структури на международно ниво	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-5.9	2014-2020	100,00	200,00	1 700,00			2 000,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен

ПРИОРИТЕТ, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ, МЯРКА, ПРОЕКТ	ПОЯСНЕНИЕ	СРОК /МЕСЕЦИ/	БЮДЖЕТ /ХИЛ. ЛЕВА/						ФИНАНСОВИ ИЗТОЧНИЦИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ/ ЗВЕНО
			Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на ЕС	Частно финансиране	Други източници	ОБЩО		
Организиране на стажове на млади специалисти в партньорски администрации									ОПДУ 2014-2020	община Шумен
СП.Ц. Развитие на административния капацитет и повишаване качеството на публичните услуги										
Мярка Усъвършенстване на капацитета за разработване и изпълнение на политики за местно развитие										
Повишаване компетенциите на служителите в общинска администрация	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-6.1 и ЗВІІ-6.2 и 6.4	2014-2020	602,00	1 204,00	10 234,00			12 040,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
Повишаване на квалификацията на служителите в туристически и информационен център	Съгласно ИПГВР - ЗВІІ-6.7	2014-2020	25,00	50,00	425,00			500,00		община Шумен
Мярка Мониторинг и контрол на изпълнението на общински политики за местно развитие										
Извършване на междинна и последваща оценка на изпълнението на ОПР		2 017,00		4,50	25,50			30,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
Извършване на междинна и последваща оценка на изпълнението на ИПГВР		2 017,00		15,00	85,00			100,00	ОПДУ 2014-2020	община Шумен
ОБЩО			28 997,95	50 701,90	512 940,15	7 000,00	9 707,00	609 347,00		